

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XVII – Reis naar, en verblijf op Cyprus (van 29 april tot 5 juni 1823) (vervolg).

Op uitnodiging van Jezus bij de Romeinse landvoogd.

1260.

Maar daar naderde een heiden, iemand als een soldaat of rechtsbeambte tot de stadsoversten met de mededeling dat de Romeinse landvoogd in Salamis de nieuwe Leraar wenste te spreken en dat hij Hem bij zich ontbood. Hij zegde dit met een ernstig gelaat, als nam hij het kwalijk, dat zij niet aanstonds met Jezus tot de landvoogd gekomen waren. Deze stadsoversten lieten dit door de leerlingen aan Jezus melden bij een tussenpoos in zijn lering. *Hij antwoordde dat Hij zou komen en Hij zette zijn lering voort.*

Daarna volgde Hij met de leerlingen en oudsten de bode van de landvoogd; zij hadden wel een half uur op dezelfde weg te gaan, waarlangs Jezus van de haven hierheen was gekomen, alvorens aan de hoofdboort van Salamis te komen. Deze boort bestaat uit een hoge prachtige boog met zuilen. Onderweg kwamen zij voorbij vele grote muren en tuinen en ik zag op deze plaatsen hier en daar heidense inwoners en arbeiders nieuwsgierig op de uitkijk staan en naar Jezus zien; en velen zag ik, toen Hij naderde, zich bevreesd achter struiken en muren verbergen.

In Salamis hadden zij wel een (nieuw) half uur te gaan om een grote openbare plaats te bereiken. Vele mensen stonden hier en daar achter traliën op de terrassen boven de gaanderijen (of zuilengangen) der voorhoven of ook in voorhofpoorten.

(De blinde voorhofmuur grensde aan de straat. Achter deze muur liep een zuilengang rond het voorhof; de bewoners stonden op het terras van de zuilengang en dit terras was afgezet met traliewerk. Over deze tralies ziende of er op leunend keken zij Jezus op de straat na.)

Op de hoeken van enige straten en onder bogen (d.i. onder openbare zuilengangen, die parallel met de straat vóór de huizen liepen) stonden heidense vrouwen met scharen van kleine kinderen, die steeds drie en drie achter elkander gerangschikt waren. De vrouwen waren gesluierd, zij bogen diep voor Jezus; hier en daar traden kinderen en ook wel vrouwen vooruit en reikten Jezus of zijn leerlingen kleine geschenken over. Dit waren bundeltjes welriekende kruiden, kleine busjes reukwerk, ook kleine bruine koeken en welriekende figuren in verschillende vormen, b.v. van sterren. Dit scheen hier in het land het gebruikelijke teken van eerbiedige verwelcoming te zijn.

Jezus vertoefde enige ogenblikken met een vriendelijk en toch ernstig gelaat bij deze kinderen en vrouwen en zegende ze met de hand, zonder ze aan te raken.

Hier en daar zag ik afgodsbeelden staan, maar het waren geen kunstige, naakte beelden in menselijke gestalte, zoals in Griekenland en te Rome, maar figuren of beelden, zoals in Sidon, Tyrus en Joppe. Ik zag er die van onderen als met vleugelen of schubben bedekt en in het midden dunner en omgordeld waren; ze hadden een vrouwenborst en van boven armen en stralen, ofwel vele groter en kleiner vleugelen. Ik zag er ook enige die als busselkinderen omwonden waren.

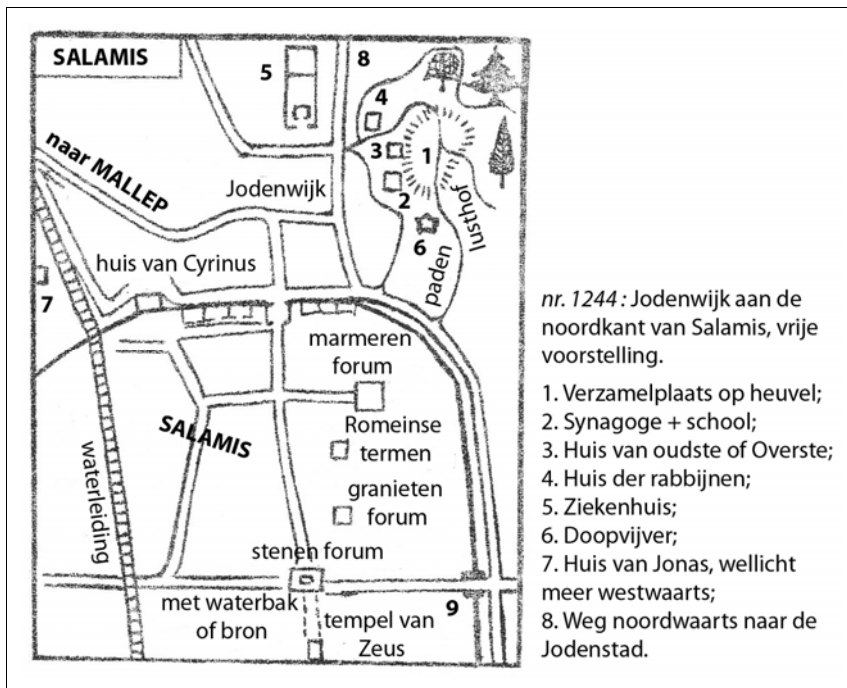
1261.

Dieper in de stad kwamen hoe langer hoe meer mensen op de weg van Jezus toegelopen en op de grote markt stroomden zij van alle kanten samen.

(Zie fasc. 24, nr. 1245, voetnoot 677 –beschrijving van Salamis. Het aldaar vermelde waterreservoir is de hier vermelde bron, ‘Brunnen’,

woord dat ook waterbak betekent; dat het water hier opborrelt, zal het gevolg zijn van een kunstmatige inrichting, daar, volgens 'The Island of Cyprus', het opgegraven reservoir, evenals de gehele stad, zijn water ontving door een leiding uit de bron van Chytrus (blz. 63). Uit de opgravingen is gebleken dat het een overwelfde waterbak was (H.L. 27^e jg., blz. 91).

Het had een dak met zuilen, zegt K. De identiteit van 'Brunnen' en waterreservoir kan dus als zeker beschouwd worden).

In het midden van deze markt is een prachtige bron (*Brunnen*). Men daalt er met trappen in af en in het midden van het bekken borrelt het water op; ze is overbouwd met een dak op zuilen en rondom zijn er open gaanderijen en mooie boompjes en bloemen. De toegang tot de bron is gesloten; de mensen krijgen slechts door bevoorrechtiging van haar water; het is immers het beste in de stad en wordt voor zeer heilzaam gehouden.

(Wellicht wegens de nabijheid van de tempel van Jupiter, die door een laan met het reservoir verbonden was?? – zie fasc. 24, nr. 1245 en schets hiervoor).

Tegenover deze bron staat het paleis van de landvoogd met zuilen. Op een open vooruitspringend terras zat onder een dak dat met zuilen ondersteund is, de Romeinse landvoogd, een krijgsman, op een stenen zitplaats en zag Jezus aankomen. Zijn wit kleed sloot nauw en bevallig om het lichaam en had hier en daar rode strepen. Dit lijfskleed daalde tot op de heupen en eindigde met afhangende riemen of franjes. Zijn benen waren met linten of banden omsnoerd (tot aan de knieën, zoals oude afbeeldingen het laten zien). Hij droeg een korte rode mantel (de Romeinse chlamis of soldatenmantel) en op het hoofd een hoed die aan een barbiersbekken deed denken. Hij was een sterke gezette man met een korte, gekrulde zwarte baard.

Ik zag achter hem en op de trappen van het verheven terras enige Romeinse soldaten.

Alle heidenen stonden verbaasd over zijn eerbied voor Jezus, want bij Jezus' aankomst daalde de landvoogd van zijn terras af, vatte Jezus bij de hand met een doek, die hij in zijn ene hand hield, en drukte haar met zijn andere hand, waarin hij het ander einde van de doek hield, en maakte meteen een middelmatige buiging. Hierna besteede hij met Jezus het terras.

Hier sprak Hij nu zeer vriendelijk met Jezus en stelde benieuwd allerlei vragen.

- Hij had vernomen, zo sprak hij, dat Hij een wijze leraar was en dat Hij de joodse Wet eerbiedigde; dat Hij verbazende wonderen deed en hij vroeg of al die geruchten, die over Hem de ronde deden, waarachtig waren.
- Van wie Hij zulk een macht gekregen had, of Hij, ja, de beloofde vertrooster, de Messias van de Joden was. Hij wist wel dat de Joden een Koning verwachtten en of Hij nu deze Koning was?
- Met welke macht Hij zijn rijk in bezit hoopte te krijgen.
- Of Hij ergens krijgsvolk in reserve had, of Hij hier op Cyprus misschien strijdkrachten onder de Joden kwam werven?
- Of het nog lang zou duren, eer Hij zijn macht zou ontplooiën en als heerser optreden?

Veel dergelijke vragen stelde de landvoogd aan Jezus met een vriendelijke ernst, met een zichtbare ontroering en eerbied.

Maar Jezus antwoordde hem zeer algemeen en onbepaald, zoals Hij reeds vroeger aan overheden op zulke vragen geantwoord had, bij voorbeeld: "Ge zegt het! zo gelooft men; de tijd van de Belofte is aanstaande; de profeten hebben het aldus voorzien!"

Op de vraag betreffende zijn Rijk en krijgsvolk, antwoordde Jezus dat zijn Rijk niet van deze wereld was, dat de koningen van deze wereld soldaten nodig hebben, maar dat HIJ de zielen van de

mensen verzamelde tot een Rijk van de almachtige Vader, de Schepper van de hemel en de aarde (cfr. Joa. 18, 36). *Hij kruigde zijn antwoorden met allerlei diepzinnige lering en verrassende uitspraken*, zodat de landvoogd niet minder over zijn woorden dan over zijn persoon ten zeerste verwonderd was.

Ondertussen had hij bevolen een verversing bij de bron op de markt te brengen en hij nodigde Jezus en de zijnen uit hem daarheen te volgen; zij bezichtigden de bron en namen enige spijzen die opgediend waren op een stenen bank, waarover men een tapijt uitgespreid had. Er waren verscheidene bruine schotels met een vocht van dezelfde kleur, waarin zij hun koeken doopten. Ook gebruikten zij iets dat, zo ik meen, suikergoed of kaas kon zijn en er uitzag als stokken van een arm lang en twee duim dik.

(Hetzij werkelijk kaas, want in nr. 1297 herhaalt K: "Zij aten van de lange geitenkaas."; hetzij suikerwaar. In 't laatste geval ligt het voor de hand dat de eetwaar gestold druivensap was, een zoete spijs, door de Arabieren 'DIBS' genaamd en die ook in Israëel bekend was (*espèce de sucre de raisin*), Géogr. univ. V, 98; dit product smelt in warm water, 't H. L. 3e jg. 85; 9e jg. 13).

Zij aten ook vruchten en gebak in de gedaante van sterren en bloemen. Kleine kruiken met wijn werden opgediend; andere kruikjes van bontgeaderde stof, van geheel dezelfde vorm als de kruiken van Kana, maar veel kleiner, werden met water uit de bron gevuld. De landvoogd bracht het gesprek ook op Pilatus en zijn gewelddadig optreden in de tempel en op zijn gedrag en handelwijze en gaf over dit alles zijn strenge afkeuring te kennen. Hij sprak ook nog van de instorting van de waterleiding van Siloë.

1262.

Jezus had hier bij de bron nog een gesprek met de landvoogd, waarvan het onderwerp was: het water, de verschillende soorten van bronnen, troebele en klare, bittere, brakke en zoete, en van het groot

verschil hunner uitwerkselen, en hoe de bronnen in vijvers opgevangen, gekanaliseerd en voor het gebruik geleid en verdeeld worden.

En zo kwam Hij op een lering voor de heidenen en de Joden, en op het water van de doop en op de wedergeboorte van de mensen door de boetvaardigheid en het geloof, en hoe zij hierdoor allemaal kinderen van God werden.

Het was een wonderbare lering die veel gelijkenis had met de inhoud van zijn gesprek dat Hij had met de Samaritaanse vrouw bij de Put van Jakob.

De landvoogd die de Joden reeds zeer genegen was, kwam diep onder de indruk van zijn woorden.

Na 12 uur ging Jezus met zijn gezellen naar het huis van de Esseen, de vader van Jonas, en vóór zijn heengaan drukte de landvoogd de wens uit Hem nog dikwijls te mogen horen.

Hier was zulk geen scherpe scheiding tussen Joden en heidenen; de meer verlichte Joden, vooral de volgelingen van Jezus, namen zelfs in Palestina van voorname heidenen spijs en drank aan, doch, zowel hier als daar, aten en dronken zij uit verschillende borden en bekers.

In het weerkeren werd Jezus door vele heidenen nog eerbiediger gegroet dan voorafgaandelijk; zij waren hiertoe opgewekt door de eerbied die zij de landvoogd Jezus hadden zien bewijzen.

Hier in het land zijn buitengewoon vele bloemen⁶⁸⁶, maar er worden ook kunstbloemen gemaakt van veelkleurige wol, zijde en pluimpjes en hierin zijn zij zeer vaardig.

⁶⁸⁶ Buitengewoon vele bloemen. – Zijdenijverheid.

Even verder na nr. 1282 zullen wij ons in een beknopte beschrijving een denkbeeld trachten te vormen van het eiland Cyprus dat thans ook, door de troebelen die er actueel heersen, in de algemene belangstelling staat.

Ik zag dat de heidense kinderen, die Jezus zegende, grotendeels met zulke bloemen versierd waren. De meisjes waren, evenals de knaapjes, zeer kort en dun gekleed. Zeer kleine en arme kinderen liepen zonder klederen, behalve een doek die om hun middellijf gewonden was. De meisjes van beter gestelde mensen droegen een voorschootje en hierboven een dun, licht, geel, bijna doorzichtig rokje, dat nauwelijks tot aan de knieën reikte en waarop, aan de gordel, aan de zoom en op nog andere plaatsen zulke kunstbloemen genaaid waren. Daarenboven hadden zij om borst en schouders een stuk dunne stoffe gekruist, en om armen en hoofd meest kransjes van zulke wollen kunstbloemen.

Ik geloof dat hier ook aan zijdeteelt wordt gedaan, want ik zag bomen zorgvuldig tegen de muren uitgebreid, waarop vele wormen kropen, zulke die zich in een cocon inspinnen, maar ik weet niet of het wel eigenlijke, echte zijderupsen waren.

Wij zullen dan zien dat alle voortbrengselen van het eiland, welke K. vermeldt, daar ook genoemd worden. Daaronder figureert ook de zijde. Bloemen zullen later nog worden genoemd.

Dapper noemt Kytheria (= Chytrus) als de voornaamste plaats van de zijdenijverheid, althans in zijn tijd, 1680. In de 17^e eeuw was de zijdenijverheid nog bloeiend.

Op Chytrus volgt het gewest tussen Pafos en Limassol in het zuiden (Cyprus, 42, 52, 92).

'The Island of Cyprus' laat deze nijverheid onvermeld, maar in 'Larousse' wordt de moerbezieboom, die de zijdeworm voedt, onder de Cyprische gewassen gerekend.

Voor andere producten kan men het art. Cyprus nazien.

Jezus in het huis van de vader van Jonas.

1263.

Tegen 2 uur kwam Jezus in het huis van de Esseen, de vader van Jonas. Enkel zijn leerlingen en enige leraren waren bij Hem; men ontving Hem met de voetwassing; men vergastte Hem hier eenvoudiger en landelijker, dan waar Hij tot nog toe ontvangen werd.

De familie van Jonas was van dat soort Essenen die trouwen, maar zeer deugdzaam, eenvoudig en van zuivere zeden zijn. De vrouwen waren weduwen met reeds volwassen kinderen; zij waren de dochters van de oude en woonden bij hem in. Jonas, de leerling, was een laattijdige zoon van de oude en de moeder was in zijn geboorte gestorven; hij beminde hem als zijn enige zoon des te meer en hij had in grote droefheid om zijnentwil verkeerd, want hij was meer dan een jaar afwezig geweest; hij hield hem reeds voor verloren, toen hij door Cyrinus, wiens zonen hem op het feest en te Dabrat aan de Tabor ontmoet hadden, nieuws over hem bekwam.

Jonas had een studiereis gemaakt; hij had de merkwaardigheden der heilige plaatsen bezocht, was in Judea bij de Essenen geweest, had het graf van Jakob bij Hebron bezocht en het graf van Rachel tussen Jeruzalem en Bethlehem (2 km ten noorden van de laatste stad; thans ligt het onmiddellijk aan de weg; in zijn huidige vorm dateert het van 1679. Binnen gelijkt het gedenkteken op een miniatuurdak van 3,50 m hoog en is als op de grond gezet; de schuine vlakken zijn bedekt met arabesken). Het graf, vervolgt K., lag toen aan de weg, nu een weinig ter zijde.

Hij was ook op alle herinneringsplaatsen in Bethlehem, op de berg Karmel en op de Tabor geweest. De geruchten over Jezus hadden hem op de Heer aandachtig gemaakt en hij had dan een bergpredicatie bijgewoond (nrs. 917-932), nog in de tijd eer Jezus naar het land van de Gergesenen ging (nrs. 934-945).

Dan was hij na het paasfeest met de zonen van Cyrinus, van de stad Dabrat uit, naar Jezus' jongste lering bij Gabara gegaan. Na daar door Jezus tot leerling aangenomen te zijn, was hij (met Jezus) naar hier teruggekeerd.

De maaltijd was in een soort tuin met lange, dichte, groene hagen. De tafel was een natuurlijk, met gras begroeid aarden verhoog of bank. Hierop lagen platen (of planken) die met een tafelkleed bedekt waren. De aanligplaatsen waren aan de ene zijde van het smalle tafelvlak, dat een kleine wal vormde; ook die bestonden uit een aarden wal, die met gras begroeid en daarenboven met matten belegd was. De maaltijd bestond uit koeken, saus en groente die men in de saus doopte, uit lammerenvlees, vruchten en drank in kleine kruikjes, alles uiterst eenvoudig.

De vrouwen waren afgezonderd, doch vertrouwelijker dan elders; gesluierd droegen zij de spijzen op, dienden de gasten en aanhoorden daarna, op enige afstand neergezeten, *de lering van Jezus*.

Aan de zijden van de tuin waren gehele rijen afzonderlijke, dichtgebladerde loofhutten van levend groen. Ik meen dat die tuin bij het huis een bidplaats voor de Joden is. Deze familie vormde een hele, kleine Essenergemeente; ze leeft van landbouw, van veeteelt, van weven en spinnen⁶⁸⁷. *De oude sprak met Jezus ondermeer over de moord op Joannes en van de profeten*. Het overige ben ik vergeten.

⁶⁸⁷ Weven en spinnen. – Ook een bedrijf dat er heden nog bloeit. “De vrouwen gaan nooit naar koffiehuzen, maar houden zich thuis onledig met de kinderen, breien, spinnen of weven voor het gezin en voor de verkoop in het dorp en op de stadsmarkt.” (‘The Island of Cyprus’, blz. 133).

Doop van Joden en heidenen.

1264.

Van hier ging Jezus met zijn leerlingen naar de nieuwe doopvijver en *bereidde daar vele Joden door een boetpredikatie op hun doopsel voor*; ik heb ook gezien hoe het doopwater door Hem gezegend werd. Rondom de middenvijver waren enige komvormige bekkens of diepten gemaakt, waarvan de randen met de grond gelijk kwamen. Deze diepten waren met kleine grachten omringd, waarin de dopelingen gingen staan; men ging er met twee trappen in neer. Aan de rand van deze kleine vijvers stond de Doper en schepte water op het hoofd dat de dopeling voorover gebogen boven de vijver hield. De peters die hem de handen oplegden, stonden achter hem. Door het bewegen, openen of drukken van een handboom in de middenvijver vloeide het water in de kleine grachten en bekkens. Ik zag de dopelingen aan 3 zulke kleine vijvers (bekkens) door Barnabas, Jakobus en Azor gedoopt worden.

Vóór de doop zag ik Jezus uit een platte, lederen zak, die zij uit Judea meegebracht hadden, een weinig Jordaanwater van de doopplaats van Jezus in de kleine vijvers (of bekkens) gieten en het water zegenen dat ermee vermengd werd.

Na de doop werd al dat water niet alleen weer in de middenvijver geschept, maar ook de rest tot de laatste druppel toe met een doek uitgewist en de doek in de middenvijver uitgewrongen.

Ik zag dat de dopelingen om hun bovenlijf een wit manteltje hangen hadden.

Daarna zag ik Jezus in meer westelijke richting tussen tuinen en muren gaan (tussen de muren van voorhoven), waar verscheidene heidenen op Hem wachtten. Dit waren mensen die Cyrinus voorbereid en van alles op de hoogte gebracht had en die naar de

doop verlangden. *Hij trad met enige ter zijde en bereidde hen nog nader voor.* Wel een dertigtal zulke heidenen werden in verscheidene tuingebouwen door Barnabas gedoopt; het water had men er in badkuipen laten aanbrengen. *Ook dit water werd door Jezus gezegend.*

Bijzonderheden over Salamis. – Een karavaan. – Lering bij de doopvijver.

1265.

5 mei. –

Buiten de twee Jodenstraten ligt nabij Salamis een andere ganse Jodenstad (noordelijk). Aan de ene zijde van Salamis staat een buitengewoon dikke, ronde toren met allerlei opzetstukken (kroonwerk, kantelen, torentjes); het is als een vesting. In de stad zijn vele tempels en één van deze is buitengewoon groot; men kan er van buiten en van binnen opklimmen. Er staan zeer vele zuilen in en enige zijn zo dik, dat er trappen en kamers in zijn en een deel van het volk daarlangs tot verheven zitplaatsen of tribunen opklimmen kan.

(Bij Dapper vinden wij opgesomd: de tempels van Jupiter Epicena, Jupiter van Salamis, van Venus prospiciens, van Palas Agraulos en Diomedes. Deze 3 hadden hun eigen heiligdom, doch binnen hetzelfde bestek (Cyprus, 27).)

Een paar uren van Salamis zie ik nog een belangrijke stad liggen. (Hetzij de havenstad Ammochostos, hetzij nog meer zuidelijk Kition, thans Larnaka).

Ten westen van de stad zag ik een karavaan vreemdelingen aankomen, die zich in tenthutten legerden; zij moeten van het ander uiteinde van het eiland komen; eerst meende ik, wegens hun richting, van Rome; zij hebben ook vrouwen bij zich en vele dikke, trage ossen met brede hoornen en neerhangende koppen; ze gaan twee en twee en op de rug van ieder paar liggen staken of

balken, waarop de vrachten geladen zijn. Ik meen dat die vreemdelingen gedeeltelijk wegens de oogst hier gekomen zijn met koopwaren welke zij tegen graan zullen ruilen.

Jesus hield deze morgen (5 mei) een zeer langdurige lering voor de Joden en de heidenen, die op de leerplaats bij de doopvijver vergaderd waren.

Hij leerde over de oogst en de vermenigvuldiging van het graan, en welk een zwarte ondankbaarheid het was zo onachtzaam, lauw en lichtzinnig om te springen met Gods grootste wonderen en weldaden; en hoe die ondankbaren gelijk het stro en het onkruid in het vuur geworpen zouden worden en branden. Hij gebruikte ook deze gelijkenis: zoals uit één graantje eindelijk (na verloop van tijd) een ganse oogst voortspruit, zo zijn ook alle wezens voortgekomen uit de hand van de enige almachtige God, de Schepper van hemel en aarde, de vader van alle mensen, die hun het voedsel verschaft, hun beloner of straffer zal wezen.

Hij zegde ook dat zij zich wendden tot de schepselen en tot dode blokken (van afgoden) in plaats van tot hun God, hun Vader, en dat zij aan de wonderen van God ongevoelig voorbijgingen, terwijl zij de schitterende, maar toch zo armzalige werken van mensen, ja, van elke goochelaar en tovenaars aangaptten en bewonderden en - erger nog - hem eer en hulde bewezen.

1266.

Hier kwam zijn redevoering op de heidense goden, op de belachelijke, verwarde, tegenstrijdige denkbeelden, welke de heidenen er van hadden, op de dienst waarmee zij ze vereerden en eindelijk op de

gruwelen die zijzelf van hun valse goden vertelden (cfr. Jes. 44, 9-20).

Voorts sprak Hij over enige bepaalde goden in het bijzonder, en Hij beantwoordde zelf de vragen die Hij in zijn rede stelde: "Wie is dan die god? wie is deze? en wie is zijn vader?" en Hij toonde de verwarring aan van hun families, van hun afstamming en hoe, wat zij van hen tot hun eer vertelden, louter schandelijkheden waren.

Hij wees hun op de miserabele, onsamenhangende verwarring van heel hun mythologie of godenleer en beklemtoonde met nadruk dat zulke gruwelen niet thuis konden horen in het Rijk van God, maar wel in dat van satan, de vader van de leugentaal.

Eindelijk sprak Hij van de talrijke tegenstrijdige betekenissen van die goden en Hij loste ze op (und löste sie auf)⁶⁸⁸.

Hoe streng en onverbloemd en duidelijk Jezus ook sprak, was zijn onderricht toch zeer aangenaam en leerrijk voor zijn toehoorders; het bracht hun lumineuze, verrassende

⁶⁸⁸ Dit betekent wellicht: Hij wees de valsheid van die betekenissen aan, maar wij menen eerder te doen te hebben met een onnauwkeurige weergave van Jezus' woorden door K. of Brentano.

Op grond van verdere passages (nr. 1272, midden en 1299), menen wij dat hier gezegd had moeten zijn: "*Hij sprak van de tegenstrijdige betekenissen, waartoe zij hun goden wilden herleiden, b.v. tot natuurkrachten, zoals de vruchtbaarheid, het leven, de dood, het herleven in de lente, enz.*"

Zij wilden hun goden waaraan zij niet meer geloofden, in betekenissen oplossen, (*Er löste sie auf*) om er zich mee te kunnen verzoenen.

Dit was een stroming onder de filosofen in Jezus' tijd, zoals wij door Eusebius en Filo weten.

gedachten bij, wierp een licht in hun geest en wekte zozeer hun belangstelling dat er geen ergernis uit kon voortspruiten.

Inderdaad, Hij vermaande de heidenen hier veel zachter dan in Palestina.

Hij maakte ook gewag van de roeping der heidenen tot het Rijk van God en zei dat vele vreemdelingen van het oosten en het westen de tronen van de kinderen des huizes, die de zaligheid afwezen, zouden innemen. (Mt. 8, 11-12).

Hierna onderbrak Jezus zijn lering, en terwijl Hij dan een verversing nam, besprak het volk onder mekaar de waarheden die Hij onderwezen had.

Verscheidene heidense wijsgeren naderden nu tot Hem en ondervroegen Hem nopens enige punten, die zij niet goed begrepen hadden en ook nopens iets wat hun door hun voorouders overgeleverd was als een uitspraak van Elias, die in dit land was geweest, maar ik ben vergeten wat dit was.

Jezus gaf hun de gewenste opheldering en hernam dan zijn redevoering. Hij kwam terug op de doop en op het gebed en bracht zijn leer in verband met de oogst en het dagelijks brood.

Vele heidenen werden door zijn lering op een heilzame wijze ten goede bewogen en tot een vruchtbaar nadenken gebracht, maar andere, aan wie zijn toespraak niet behaagde, hebben zich verwijderd.

Ik zag vervolgens vele Joden aan de vijver gedoopt worden. *Jezus zegende weer het water.* Ik vergeet telkens weer de doopformule; steeds komt de naam Jehova er in voor. Telkens stonden 3 dopelingen tegelijk om een bekken en het water in de omringende gracht reikte tot hun kuiten.

Jezus gaat naar de Jodenstad.

1267.

Jezus ging hierop met de zijnen en enige van de leraren een half uur noordwaarts naar de afgezonderde Jodenstad. Velen van hen die zijn redevoering gehoord hadden, volgden Hem en *onderweg sprak Hij voortdurend beurtelings met verschillende groepen.*

De weg loopt dikwijls (op een hoger niveau) over hoge plaatsen (*über erhöhte Stellen*) en dan liggen de weiden en tuinen dieper. Aan de weg staan hier en daar dikke bomen, hetzij afzonderlijk, hetzij in rijen. (De kenmerken door K. opgegeven, schijnen die te zijn van de St-Jansbroodboom, die overvloedig voorkomt op Cyprus, dik en hoog en horizontaal vertakt is, cfr. Dapper, Cyprus, 51 en D.B. Carroubier). Men kan op deze bomen klimmen en men vindt er schaduwrijke zitplaatsen. Ik ben menigmaal in zulk een boom gaan zitten en van daar kon ik ver in het rond verscheidene dorpen en de rijpe, gele tarwevelden zien. Enige malen loopt de weg ook over brede oppervlakten van naakte rots, en ik zag er hele reeksen van cellen in uitgehakt; de veldarbeiders maken er gebruik van.

Vóór de Jodenstad is een schone herberg of een lustplaats. *Hier trad Jezus met zijn leerlingen binnen en Hij zei tot de overige gezellen Hem hier niet te volgen en terug te keren.*

Hier wasten de leerlingen Jezus en elkander de voeten, lieten hun klederen neer en gingen daarna met Hem naar de Jodenstad. Gedurende de voetwassing zag ik in de nabijheid van dit huis, aan één zijde van de grote weg, langs of naast de stad, lange lichte gebouwen als afdaken of stallen staan. Daarin waren vele joodse vrouwen of dienstmeiden bezig met vruchten uit te zoeken, te rangschikken en in bewaring te leggen. Deze werden door een soort van slavinnen of dienstmeiden in korven uit verscheidene tuinen of boomgaarden aangebracht; dit waren allerlei vruchten,

grote en kleine en ook bessen; zij zonderden de goede van de slechte af, maakten verschillende indelingen en legden zelfs enige vruchten in boomwol op vruchtenhorren (of houtstellages) boven elkander. Andere vrouwen hadden boomwol zelf te bereiden, welke zij uiteen trokken en verpakten. Ik bemerkte daarbij dat de huisvrouwen hun sluiers vóór hun aangezicht lieten vallen, zodra zich mannen op de weg vertoonden. (Getrouwde vrouwen waren hiertoe gehouden). In deze schuren waren meerdere afdelingen; het scheen mij een algemeen gebouw, een magazijn voor de fruitoogst te zijn, waar ook de tienden en het deel voor de armen ter zijde gelegd werden; er heerste een grote bedrijvigheid.

Jezus ging met zijn gezelschap naar de woning van de rabbijnen bij de synagoge (een bijgebouw dat de rabbijnen tot woning diende). De oudste rabbijn ontving Hem hoffelijk, maar met een koele onaangename terughouding. Hij bood Jezus de gewone verversing aan en richtte tot Hem met een koud hart enige oppervlakkige woorden over zijn bezoek in dit land en over zijn grote vermaardheid, enz.

Maar Jezus' aankomst was bekend en verscheidene zieken baden Hem om genezing. *Toen ging Jezus met de leerlingen en rabbijnen in de huizen van die zieken en genas verscheidene lammen en jichtigen.*

De genezenen en hun familie volgden Hem uit hun huizen en verkondigden zijn lof. *Doch Hij deed hen terugkeren en zwijgen.*

Op de straten traden Hem ook vrouwen tegemoet met kinderen die Hij zegende. Enige kwamen aandragen met zieke kinderen, die Hij genas.

Feestmaal bij een rabbijn.

1268.

Zo verliep de namiddag tot tegen de avond, toen Jezus de rabbijnen volgde tot een maaltijd te zijner eer, maar die tevens gedeeltelijk ook wel enige betrekking had op de beginnende oogst. Ook de armen en dagloners werden daarbij gespijzigd (cfr. fasc. 9, nr. 222, voetnoot 30). *Jezus was vol lof over deze gewoonte*; zij werden groepsgewijs van het veld afgehaald en kregen spijzen opgediend op afzonderlijke, lange tafels als stenen banken.

Jezus diende hen dikwijls met de leerlingen en richtte ondertussen korte en leerrijke spreuken tot hen of vertelde parabellen voor hen.

Ook waren nog verscheidene joodse leraren bij het maal, doch dit hele gezelschap hier was niet zo goed gesteld, openhartig en eerlijk als de Joden in Jezus' herberg bij Salamis; zij hadden iets Farizees en zodra zij wat verwarmd en stoutmoediger geworden waren, lieten enigen zich op hatelijke wijze uit.

- Zo vroegen zij Hem of het niet gemakkelijker en voordeliger voor Hem geweest zou zijn in Palestina te blijven?
- Wat Hij hier was komen zoeken?
- Of Hij misschien voornemens was hier nog lang te blijven?
- Zij durfden hopen dat Hij hier toch geen paniek en geen onlusten zou verwekken.
- Ook raakten zij menig punt uit zijn lering en uit zijn handelingen aan, welke de Farizeeën in Palestina Hem telkens opnieuw vóór de voeten wierpen.

Jezus antwoordde als gewoonlijk, hetzij hard en raak en op de man af, hetzij zachter, al naar gelang van hun beleefdheid en gesteldheid.

Hij zei dat Hij gekomen was om de werken van barmhartigheid te beoefenen en alles te doen wat de Vader in de hemel wilde, en zó gelijk Hij het wilde.

Het gesprek werd zeer levendig en gaf Jezus aanleiding tot een strenge strafrede, waarin Hij nochtans hun milddadigheid jegens de armen, en alles wat bij hen goed en prijzenswaardig was, loofde, maar alle schijnheiligheid ongenadig afstrafte.

Het was reeds laat, toen Jezus met de zijnen terugkeerde. De rabbiën deden Hem uitgeleide tot aan de poort.

De afgodenpriesteres Merkuria.

1269.

Zodra Jezus met de leerlingen in de herberg (bij Salamis) teruggekeerd was, kwam een heidens man Hem vragen, enige stappen met Hem mee naar een tuin te willen gaan, waar iemand op Hem wachtte; het was een vrouw die in haar nood hulp van Hem verlangde te bekomen. Anstonds ging Jezus met de leerlingen naar de aangewezen plaats, en toen Hij tussen muren naast de weg een heidense vrouw zag staan, die Hem buigend groette, *deed Hij zijn leerlingen een weinig achteruit treden en vroeg de vrouw wat zij wilde.*

Dit was een zeer bevreemdende vrouw, volslagen onontwikkeld en diep aan het heidendom verslaafd: zij zat in de meest ontorende godendienst verstrikt. Een oogslag van Jezus had in haar ziel de onrust geworpen (fasc. 12, nr. 407, voetnoot 166); zij kreeg het gevoel dat zij in dwaling was en ongelijk had, maar zij had geen eenvoudig geloof en kon zichzelf niet oprecht en zonder omwegen beschuldigen. Zij zegde tot Jezus gehoord te hebben dat Hij Magdalena en ook de bloedverliezende vrouw, die slechts de zoom van zijn kleed had aangeraakt, genezen had.

Ook zij nu bad Hem om hulp, bekennd dat zij de dienst van haar godin niet langer kon verdragen, dat zij de eisen van die valse dienst buitensporig en onrechtvaardig vond; zij bad Hem dus haar te willen genezen en onderrichten, maar zij gaf Hem haar vrees te kennen: wellicht was zij niet te genezen, omdat zij niet, gelijk de bloedverliezende vrouw, lichamenlijk ziek was.

1270.

Zij beleed dat zij getrouwd was en 3 kinderen had, maar dat een van deze kinderen buiten weten van haar man, in overspel gewonnen was; zij bekende eveneens dat zij omgang had met de Romeinse landvoogd; ook dat zij gisteren Hem, toen Hij door Salamis naar de Romeinse landvoogd ging, door een tralievenster had gezien en een glans om zijn hoofd had ontwaard (fasc. 13, nr. 438, voetnoot 199). Deze aanblik had haar diep geschokt; zij had aanvankelijk gemeend dat dit het uitwerksel van (menselijke) liefde voor Hem was, maar bij deze gedachte had een verschrikkelijke angst haar overweldigd en in onmacht doen vallen.

Tot het bewustzijn teruggekeerd had zij gans haar binnenste, haar leven, bestaan en situatie zo afschuwelijk gezien, dat zij geen rust meer had kunnen vinden; zij had toen inlichtingen over Hem ingewonnen en van joodse vrouwen de genezing van Magdalena vernomen en van de bloedverliezende vrouw van Cesarea-Filippi; zij smeekte Hem nu dringend ook haar, indien dit mogelijk was, te genezen.

Op dit betoog antwoordde Jezus haar dat het geloof van de bloedverliezende vrouw eenvoudig was geweest; zij had niet geaarzeld noch geredeneerd en geen lange verklaringen afgelegd, maar zich in stilte tot bij Hem voortgesleept, met de vaste geloofszekerheid dat zij genezen zou zijn, indien zij ook maar de zoom van zijn kleed kon aanraken. Dit geloof was haar redding geweest.

De onwetende vrouw vroeg nog hoe Hij dit had kunnen weten dat zij hem aangeraakt en dat Hij haar geholpen en genezen had? Zij had hoegenaamd geen idee van Jezus en zijn macht, maar zij verlangde toch hartgrondig naar hulp.

Jezus zond haar weg, na een strenge en heilzame vermaning met het bevel haar schandelijk leven te verzaken. In deze vermaning sprak Hij haar over de almachtige God en zijn geboden: "Gij zult geen overspel bedrijven." Hij toonde haar de ontucht in al haar afschuwelijkheid, waartegen haar natuur zelf in de onzuivere dienst van haar afgoden, in verzet kwam; en Hij trof haar met zulke ernstige en tevens barmhartige woorden, dat zij wenend en gans vermorzeld van daar heen ging.

Zij heette Merkuria en was een grote vrouw van zowat 25 jaren; zij was in een witte mantel gehuld, van achteren breed en lang, van voren even afvallend. Om het hoofd vormde hij een kap; haar overige kleding was wit, doch alle zomen waren veelkleurig. Die klederen zijn bij de heidinnen zo licht, dun en nauwsluitend, dat men er de lijn van het lichaam door ziet.

Ook de H. Katarina is uit Salamis; ik heb reeds nu haar voorouders als heidenen hier aangetroffen.

Er zal hier aan verscheidene vijvers gedoopt worden; het volk is op verschillende plaatsen gelegerd.

1271.

6 mei. –

Heden werd de hele morgen door de leerlingen aan de vijver gedoopt. Ik zag Jezus op verschillende plaatsen, hier en bij de waterleidingen leren. *Hij sprak nog hoofdzakelijk in parabelen van de oogst en over het dagelijks brood, over het manna, het brood van het leven dat aanstaande is en over de ene God.*

De oogstarbeiders waren voor het oogstwerk in ploegen ingedeeld en ik zag Jezus ook deze voorbijtrekkende scharen onderwijzen.

De mensen die hier in tenten lagen, waren Joden, die omwille van Jezus naar hier gekomen waren. Zij hadden op hun lastdieren ook zieken meegebracht en deze waren nu onder tenten en bomen in de nabijheid van de leerplaats op draagbedden neergelegd. *Jezus genas een twintigtal lammen en jichtigen.*

Ondervraagd licht Jezus heidense wijsgeren in over de valsheid van hun afgodendienst. – Over het ontstaan der heidense goden.

1272.

Om 10 uur zag ik Jezus aangesproken worden door meerdere geleerde heidense mannen, die gisteren ten dele zijn toespraken gehoord hadden; zij baden Hem om nadere verklaring nopens verscheidene punten. Ook hadden zij met Hem in de nabijheid van de waterleiding, terwijl zij op wandelpaden heen en weer gingen, een lang gesprek over hun goden, vooral over een godin, die hier, naar zij beweerden, uit de zee gekomen was, en over nog een andere, die in de tempel afgebeeld was met het lichaam van een vis en Derketo heette⁶⁸⁹.

⁶⁸⁹ Godin uit de zee gekomen. – Het is de Fenicische Astarte, Atargatis, de zogenaamde koningin van de hemel, gemalin van Baäl, koning van de hemel.

Dezelfde of een soortgelijke godin heette bij de Grieken Afrodite, bij de Romeinen Venus.

Op Cyprus waren vele tempels, hele steden en het eiland zelf aan Venus toegewijd.

Een legende wijst bij Pafos de plaats aan, waar ze uit de zee kwam. Haar tempel in deze stad, de jaarlijkse plechtigheden en processies haar ter ere trokken er telkens stromen pelgrims heen.

Een andere naam voor Atargatis is Derketo, in de grond dezelfde naam (zelfde medeklinkers, VOORREDE, nr. 4). De gemaal van Derketo was Dagon, die, evenals zijn wijf, afgebeeld wordt met het bovenlijf van een mens (man-vrouw) en met het onderlijf van een geschubde vis.

Soms wordt hij voorgesteld met een onderlijf als een gekronkelde slang. De figuur hierboven is een oude Assyrische voorstelling.

De gemaal van Astarte was Baäl; beiden werden meest voorgesteld als een zuil, breed van onderen, en versmallend naar boven, maar alles wat de ouden over hun afgoden vertellen, wat de verschillende volken er aan toekenden is een doolhof van varianten en vaagheden en tegenstrijdigheden, onmogelijk met mekaar te rijmen ('The Island of Cyprus' blz. 100).

Haar dochter Semiramis, verwekt met een gewoon man, heeft een geschiedenis die half historisch, half legendarisch is; zij wordt door de traditie, die onder de Achemieden vaste vorm kreeg, koningin van Assyrië en Babylonië genoemd; in deze functie verrijkte zij Babylon met trotse gebouwen en scheppingen, zoals de hangende tuinen, die onder de wereldwonderen gerekend worden; zij onderwierp aan haar heerschappij – bij haar veroveringen was haar schoonheid een machtig wapen – alle omliggende landen tot Egypte, Syrië en Ethiopië toe.

Een nederlaag bij de Indus zette haar veroveringen stop. Na een regering van 42 jaar zag zij zich genoodzaakt het rijk aan haar zoon Ninias over te laten.

Zij ondervroegen Hem betreffende een verhaal dat onder de Joden over Elias in omloop was en volgens hetwelk hij een wolk, die een Maagd zou geweest zijn, uit de zee had zien opstijgen. (Klaarblijkelijk is het verhaal bedoeld uit I Kon. 18, 42-46 en door K. beschreven in fasc. 2, nr. 31).

1 Koningen 18

42. Toen ging Achab heen om te eten en te drinken. Elia echter klom naar de hoogte van de Karmel, boog zich ter aarde en legde zijn aangezicht tussen zijn knieën.

43. Daarop zeide hij tot zijn knecht: Klim omhoog, zie uit naar de zee kant. Hij klom omhoog en zag uit, maar zeide: Er is niets. Daarop zeide hij: Ga weer. Tot zevenmaal toe.

44. Bij de zevende maal nu zeide hij: Zie, een wolkje als eens mans hand stijgt op uit de zee.

Toen zeide hij: Ga heen, zeg aan Achab: Span in en daal af, laat de stortregen u niet ophouden.

45. Toen, in een oogwenk, werd de hemel zwart van wolken en wind, en viel er een zware stortregen. Daarop reed Achab weg en ging naar Jizreël.

De oude schrijvers hebben rondom de ware en valse gebeurtenissen uit haar leven, vooral rond haar geboorte en dood op de leeftijd van 62 jaar, allerlei verhalen gesponnen. Op deze fantastische bijzonderheden gaan wij natuurlijk niet in.

De Assyriologen gissen dat Semiramis de Griekse vorm is van de naam Sammoerammat, gemalin van de Assyrische koning Sjamsji-Adad V (823-810). Dit is misschien dezelfde naam als Djemsjid, waarover verder sprake zal zijn, en die wij om deze reden hier vermelden.

(Voor de letterverwisseling en de verwantschap van medeklinkers, 'b', 'dz', 'dj', 'dzj', 'ds', cfr. fasc. 5, nr. 123, voetnoot 275).

Wij lezen bij de geograaf Dapper (Assyrië, 259-261):

“Volgens Strabo voerde Semiramis, niet alleen te Babylon, maar door het hele land grootse bouwwerken uit, want men toonde hem overal de door haar uitgevoerde dijken van Semiramis, overal muren en vestingen, waterleidingen, trappen, grachten, wegen en bruggen.”

“De geschiedenis durft de wonderbare krijgsondernemingen van Semiramis noch waarborgen, noch negeren.” (Géogr. univ. V, 137).

Hier achten wij op zijn plaats het volgende citaat: “De H. Katarina van Salamis bestreed de afgodendienst door aan te tonen dat al die zogenaamde goden eenvoudige stervelingen geweest zijn, die hun roem verworven hadden door een eindeloze reeks van misdaden en schrikkelijke ondeugden; dat de duivel, de vader van de leugen, de uitvinder was van al die bijgelovigheden, die rondom hun persoon gesponnen waren en waarvan de heidense wijsgeren zelf de waardeloosheid inzagen.” (Pet. Boll. T. 13, blz. 591).

“Die bijgelovigheden waren ontstaan,” zegt ook K., “onder de invloed van een helse macht, van duivelse openbaringen en inwerkingen.”

46. Maar de hand des HEREN was over Elia, zodat hij zijn lendenen gordde en vóór Achab uit snelde tot waar men de richting naar Jizreël inslaat.

Uit: NBG-vertaling 1951

Gaarne wilden zij weten waar die Maagd neergestreken was, want een machtige Koning, een Verlosser der gehele wereld, moest er uit voortspruiten. Volgens gemaakte berekeningen was het nu de tijd van zijn komst. Meteen verwarden zij dit met de legende van een ster die hun godin op Tyrus had laten vallen en zij vroegen of deze ster soms die wolk niet was?

Één onder hen zei dat men nu veel sprak van een dweper in Judea, die de wolk van Elias en de omstandigheden (de algemene verwachting) te baat nam, om zich voor die koning uit te geven.

Jesus deed niet alsof Hij deze was, maar zegde toch dat die man in Judea geen dweper was, noch zich uitgaf voor wat Hij niet was, dat men veel valse geruchten over Hem uitstrooide en dat de ondervrager slecht ingelicht was, maar dat nu de tijd gekomen was, waarop de profetieën in vervulling gingen.

De spreker was een slechtgesteld man, een snoever die zich gewichtig wilde aanstellen; hij vermoedde niet dat hij met Jezus zelf sprak, die hij belasterde; hij had maar vaag over Hem horen spreken.

Deze mannen waren filosofen die de waarheid vermoedden. Terzelfder tijd hadden zij enerzijds enig geloof in hun goden, terwijl zij die anderzijds ook weer tot allerlei betekenissen poogden te herleiden. (*Und sie doch auch wieder in allerlei Bedeutungen auflösen wollten*). De personen en goden die zij wilden verklaren, waren reeds volkomen onder elkander verward geraakt, en nu wilden zij er nog zelfs de wolk van Elias en de

Moeder van God mee vermengen; deze was hun nochtans een absolute onbekendheid.

Hun godin Derketo noemden zij ook de koningin van de hemel; zij spraken over haar alsof zij alle wijsheid en genot op de aarde gebracht had, maar dat haar aanhangers haar vervolgens niet meer teruggekend hadden, dat zij alles had voorzegd, ook dat zij in het water zou nederdalen en als een vis weerkeren, en daarna eeuwig met hen blijven. Dit is ook, beweerden zij, zo geschied, enz. Haar dochter die zij in de heilige dienst ontvangen had, was Semiramis, die de wijze en almachtige koningin van Babylon werd, zoals zij deze kwalificeerden.

Eigenaardig genoeg, terwijl zij spraken, zag ik de hele geschiedenis van die godinnen, hun oorsprong en hun leven, en vandaar dat ik in dat visioen gedurig in een groot ongeduld verkeerde om die wijsgeren hun grove dwalingen onder het oog te brengen. Het leek me een echte stommiteit van hun kant die valsheden niet handtastelijk aan te voelen en ik dacht gedurig: “Het is toch zo eenvoudig, zo klaar; ik zal het hun eens duidelijk gaan maken.” Maar daarna sprak ik weer bij mezelf: “Moei er u niet mee; die geleerde mannen moeten het toch uit zichzelf begrijpen en inzien.” (zoniet, ze kunnen het weten!). En zo kwelde ik mijzelf gedurende dit gesprek meerdere uren lang, en nu weet ik er zo weinig behoorlijk van te vertellen.

1273.

Jezus toonde hun klaar al hun dwalingen en dwaasheden aan. Hij verhaalde hun de geschiedenis van de schepping, van Adam en Eva, van hun val in de zonde, van Kaïn en Abel, van de kinderen van Noë, van de Babylonische torenbouw, van de afscheiding van de bozen en de aangroei van hun steeds groter goddeloosheid, en hoe zij, om de band met God, van wie zij afgefallen waren, te herstellen, allerlei goden uitgevonden hadden, maar door de

boze geest misleid en op de donkerste dwaalwegen gebracht waren.

“De belofte van het zaad van de vrouw,” vervolgde Jezus, “dat de kop van de slang moest vertreden, loopt (als een draad) door al uw verdichtzels, uw vruchteloos streven en pogen en heilloze toeverwerken. Hieruit zijn de menigvuldige personages ontstaan, die de wereld het geluk moesten aanbrengen, maar niets dan groter zonden en gruwelen opgehaald hebben uit de onreine bronnen waaruit zijzelf geschept zijn.”

Jezus sprak ook van de afzondering en uitverkiezing van Abraham en van de ontwikkeling van de stam der Belofte, van de leiding, opvoeding, reiniging en verbetering der kinderen van Israël (door God).

Hij sprak over de profeten, over Elías en diens voorzegging en over de tegenwoordige tijd, waarin alles op het punt stond in vervulling te gaan.

Hij sprak zeer eenvoudig, overtuigend en indringend, zodat voor enige wijsgeren een groot licht opging, terwijl anderen zich in hun verwarde verdichtzels weldra weer verloren.

Jezus sprak tot één uur met hen en ik voorzie dat enigen hunner geloven zullen. Zij zitten echter in hun spitsvondige verklaringen van allerhande verwarde, gekke denkbeelden nog zeer verstrikt. Maar Jezus heeft in hun geest toch een licht doen opgaan, doordat Hij er hen op gewezen heeft dat nog altijd een spoor, min of meer juist, van Gods plannen met de mensen, in de gevallen mensengeslachten, in hun ontwikkeling en geschiedenis overgebleven is; doordat Hij hun aangetoond heeft hoe zij, in een rijk van duisternis en verwarring levend, gegrepen hebben, hun toevlucht genomen hebben naar de

verzonnen wangestalten en gruwelen van de afgodendienst, die, niettegenstaande hun valsheid en gekheid, toch een uitwendige schijn van de verloren waarheid, een herinnering eraan bewaren.

Voorts wees Hij er hen op dat God ondertussen, uit medelijden met het ellendige, gewonde, ontaarde mensdom zich uit de weinige, zuiver gebleven mensen een nieuw volk had gevormd, waardoor de Belofte vervuld zou worden en waaruit de Verlosser zou komen. Hij toonde hun aan dat het nu de tijd van deze genade was, dat al wie boetvaardigheid deed, zich bekeerde en de doop ontving, andermaal geboren werd, een nieuw (geestelijk) leven kreeg en verheven werd tot de waardigheid van kind van God.

Tafereel uit het ontstaan der heidense goden.

1274.

Gedurende dit hele gesprek kreeg ik een reeks taferelen te zien uit het leven en de geschiedenis van de goden, die men hier vereerde, en daarnaast kreeg ik als tegenhanger van dit visioen de hemelse verschijningen van profeten en weldadige stamvaders van het mensengeslacht. Dit vertoonde zich aan mij zo, gelijk wanneer ledig, graanloos stro zou opgroeien naast goede tarwe en de halmen van beide soorten op gelijke hoogte of op hetzelfde tijdstip hun knopen zouden krijgen.

Nadat de kinderen van Noë reeds uit elkander gegaan waren en toen zij in verschillende landen nederzettingen begonnen te doen, zag ik onder de boze geslachten allerlei gruwelen ontstaan.

De mensen van die stammen verstrikten zich steeds meer in ondeugd en dwaling en gaven zich over aan hun eigen dromerijen, verzinselen, valse ideeën, ongebreidelde fantasieën.

Ik zag bij hen enige sporen van de heilige geheimenissen van Noë en Sem, doch afschuwelijk misvormd en wanstaltig.

Zij dachten afgodische, ontuchtige theorieën en systemen uit (*Grübeleien*), goddeloze handelingen en toverpraktijken, zinden op vermengingen (*Vermischungen*, van rassen in geslachtsverbindingen), die zij vergezeld lieten gaan van kinderoffers, ten einde een heilige stam voort te brengen.

Ik zag een grote menigte mensen steeds dieper zinken en afdwalen naar een donker, duivels rijk; zij geraakten dikwijls in zeer verscheiden profetische, vooruitziende, extatische toestanden; zij dreven hun noodlottige werkingen in alle richtingen door en verspreidden overal verwarring en dwaalleer.

Hun toverpraktijken, waarzeggerij en goochelarij oefenden zij vooral uit bij waterspiegels (cfr. fasc. 19, nr. 826, voetnoot 415). Ik zag hoe zij, daarin schouwend, fantastische en schitterende, doch bedrieglijke valse taferelen zagen.

Ook hun ontuchtige omgang pleegden zij meestal bij zulke waterspiegels en voor deze handelingen richtten zij zich naar niet minder goddeloze profetieën en bijgelovige sterrenwichelarij, die zij hielden voor gezichten.

Uit zulke verenigingen met dochters, die niet zelden met geweld aan andere stammen waren ontroofd, ontstonden geheel buitengewone mensen met een verschrikkelijke lichaamskracht en vol vleselijk geweld, die op hun beurt zich van jongsaf met al hun krachten aan zulk een gruwelijk leven overgaven.

Zo was er na enige generaties een ras van machtige, toverkrachtige mensen, of, om het zo uit te drukken, een soort bovenmenselijke wezens gevormd, die door hun gemeenschap en nauwe verbinding met de boze geesten de anderen beheersten, aanvoerden en misleidden; zij leefden in een roes van opgetogenheid, waarvan zij zichzelf geen rekenschap gaven, want zij verkeerden meest in een dierlijke, helse, toverkunstige, helderziende toestand.

Van Derketo tot Semiramis zag ik 3 geslachten, waarvan het ene de dochter van het andere was.

Ik zag Derketo, een grote, machtige vrouw, gekleed in een dierenhuid met vele afhingende riemen en dierenstaarten en met op het hoofd een muts vol vogelpluimen, met veel ander vrouwenmannenvolk, uit het gewest waar Babylon lag, oprukken. Zij was altijd met profetieën, gezichten, stichtingen en offeranden bezig en staakte nooit haar zwerftochten.

Zij leidden verschillende stammen met hun kudden met zich mee, voorzegden goede woonplaatsen, richtten hoge, soms enorme, ongelooflijk grote stenen als torens op. (Waarschijnlijk reusachtige dolmen's of natuursteenblokken, die met godsdienstige bedoelingen geplaatst of opgericht werden). Zij offerden daarop en pleegden ontucht.

Allen voelden zich tot haar aangetrokken; zij was nu hier, dan daar en werd overal vereerd; zij had in haar toestanden van duivelse verrukking een zeer late dochter ontvangen, die na haar dood haar rol voortspelde.

Ik zag geheel dit visioen meer op de effen grond in een vlakte, waardoor beduid werd dat deze gruwel in zijn beginstadium was. Ik zag haar eindelijk als een oud, vreselijk wijf in een soort van stad aan de zee (nl. Askelon, 4 uren ten noorden van Gaza), ook hier dus aan het water, haar toverij voortzetten en in een duivels-extatische toestand voor al het volk verkondigen dat zij voor allen sterven en zich opofferen wilde, dat zij niet bij hen kon blijven, maar zichzelf in een vis zou veranderen en als zodanig altijd in hun nabijheid zou zijn. Zij regelde ook de eredienst die men haar moest bewijzen, en stortte zich daarop vóór al het volk in de zee.

In al deze profetieën mengden zich geheimenissen en allerlei betekenissen in verband met de aard van het water, enz. Ik zag dat ook spoedig daarna zich een vis verhieft (door tovermacht of duivelse tussenkomst), en dat het volk hem met allerlei offers en

gruwelen ontving en begroette, en dat uit al die handelingen en gekheden van Derketo een grote afgodendienst ontstond.

1275.

Na haar zag ik een andere – het was haar dochter Semiramis – zich op een lage berg vertonen. Dit wees op een reeds geweldiger toestand en machtiger werking. Dit gebeurde nog in Nemrods tijden⁶⁹⁰; ik meen ook dat zij uit één geslacht waren. Deze dochter zag ik dezelfde handelingen verrichten als haar moeder, doch nog onstuimiger, woestaardiger en schandelijker. Zij trokken doorgaans in zeer grote benden rond, zwierven op hun jachttochten vaak 100 uren ver, vochten tegen de wilde dieren en droegen daar tussenin offeranden op, gaven zich over aan ontucht, toverij en waarzeggerij. Ondertussen bouwden zij vele steden en regelden de afgodendienst, die zij er invoerden. Ik zag deze in de zee neerstorten, terwijl zij vocht tegen een Nijlpaard.

Haar dochter was Semiramis, eveneens in de afgodendienst ontvangen. Deze zag ik op een hoge berg met alle schatten van de wereld omringd, alsof de duivel haar die toonde en gaf en ik zag haar de maat van de gruwelen van haar ras vol maken.

In de eerste tijden waren zulke toestanden rustiger en bij vele mensen. Later werden ze in enigen zeer geweldig. Deze werden dan toonaangevers, aanvoerders en goden der anderen en stichtten op grond van hun visioenen allerlei afgodendiensten; zij deden ook hier en daar allerlei kunsttoeren, krachtvertoningen,

⁶⁹⁰ Wat de H. Schrift zegt over Nemrod, zoon van Chus, zoon van Cham, zoon van Noë en wat de joodse traditie over hem bevestigt, wordt onrechtstreeks beaamd door K.'s beschrijvingen van Derketo, haar dochter en kleindochter: stedenbouwers, jagers, uitroeiers van wilde dieren, veroveraars, tovenaars, vereerders van boze geesten, zelfaanbidders.

Zulke toestanden in die uitgestrekte landen kunnen ons bij een eerste aanblik verbazen, maar een eenvoudige blik op wat wij in deze eeuw in Europa, ja, in heel de wereld reeds hebben zien gebeuren, neemt die verbazing weg.

geweldenarijen en uitvindingen, want zij waren vol van de boze geest.

Hieruit ontstonden gehele stammen, eerst van heersers en priesters tegelijk, en pas later van priestergeslachten alleen. Ik heb in de eerste tijden meer vrouwen dan mannen van dit soort gezien en deze waren overal in hun denkbeelden, in hun opvattingen, kennis en werking aan elkaar gelijk, hoewel zij niets van elkander wisten. Vele gezegden die men van hen afkomstig beweert te zijn, zijn slechts de onvolkomen weergave van hun verrukte of magnetische verklaringen en uitlatingen over zichzelf, hun oorsprong en bedrijvigheid, gedeeltelijk door henzelf gedaan, gedeeltelijk door andere duivelse slaapwandelaars over hen verwoord.

1276.

Ook de Joden hadden in Egypte vele geheime praktijken, maar Mozes roeide die uit; hij was de ziener van God. Bij de rabbijnen nochtans bleven veel zulke geheime kunsten en handelingen over, evenwel als iets eigen aan geleerden. Later verscheen bij enige volkeren een soort van toverij, onbeduidend in vergelijking met de eerste. Soms vertoont zij zich ook nog hier en daar, zelfs bij ons in een soort van spokerij, doch meer als bijgeloof. Maar alles is uit dezelfde boom of stam van het bederf voortgesproten, uit één en hetzelfde helse rijk. Mijn visioenen over die spokerij of dat bijgeloof zie ik ook dicht boven of zelfs onder de aarde; ook het magnetisme maakt er deel van uit.

Voor deze eerste afgodendienaars was het water zeer heilig; al hun praktijken en diensten oefenden zij bij het water uit, en hun profetische toestand en helderziend schouwen begonnen altijd met een speuren in het water; het duurde niet lang of zij hadden daartoe bestemde heilige vijvers. Later werden die toestanden bestendig en zij zagen ook zonder water hun noodlottige gezichten. Bij deze gelegenheid heb ik enige van die gezichten gezien; het was zeer curieus, men zou gezegd hebben dat onder het water de gehele wereld nog eens bestond met alle dingen die

boven de grond zijn, maar alles geheel in een akelige, duistere, boze kring gehuld. Daar stond boom onder boom, berg onder berg, water onder water. Ik zag dat die toverheksen daarin alles zagen: oorlogen, volkeren, gevaar, enz., zoals zulke gezichten ook in onze tijd gezien worden; zij echter werkten uit en verwezenlijkten aanstonds wat zij zagen.

Zo zagen zij: Dáár is een volk, je kan het onder het juk brengen; ginds een ander, de gelegenheid is gunstig om het te overvallen; die plaats dáár is geschikt voor het stichten van een stad, enz. Zij zagen voorname mannen en vrouwen, hoe zij ze door list konden domineren, magnetiseren en aan hun doel dienstbaar maken. Ja, geheel hun duivelendienst en hellepraktijk zagen zij voorop.

Zo zag Derketo vooraf dat zij zich in het water stortte en een vis werd, en dit deed zij dan ook; zelfs al haar gruwelen zag zij bij voorbaat in het water en werkte die dan ook uit.

De dochter van Derketo leefde in een tijd, dat men reeds grote dammen bouwde en wegen aanlegde; zij zwierf tot in Egypte en haar gehele leven was een gedurig reizen, zwerven en jagen. Haar aanhangers behoorden tot de rovers die Job in Arabië zo grote schade toebrachten.

In Egypte kwam dit alles volop in gang en wel als iets normaal, als hoorde die ondeugd daar thuis en men was er zo diep in gedompeld, dat vele zulke toverheksen bijna gedurig op eigenaardige spitsen (op scherpe, b.v. driepikkelige stoeltjes) vóór allerhande spiegels in tempelkamers zaten, en dat al hun gezichten, terwijl zij er verrukt in opgeslorpt waren, door priesters werden beluisterd en vervolgens overgebracht aan honderden vaklieden die alles in de rots wanden van spelonken beitelde⁶⁹¹.

⁶⁹¹ Op vele plaatsen in Egypte zijn zeer uitgestrekte spelonken.

Zo dringt het graf van Seti I 110 m ver in de schoot van de berg en het verste gedeelte is 50 m lager dan de ingang.

Het is ook wonderbaar hoe ik die vreselijke hoofdwerktuigen van de duisternis in een onbewuste gemeenschap met elkander zag (zonder dat zijzelf die verbondenheid kenden), en dat ik op verschillende plaatsen door meerderen van hen dezelfde of analoge handelingen zag verrichten en gruwelen bedrijven, met geen ander onderscheid of verschil dan datgene wat voortvloeyde uit de karakteristieke eigenschap en de eigen boze aanleg en noodwendigheid der volkeren (waartoe zij behoorden).

Maar enige volkeren waren toch niet zo diep in die gruwelen gedompeld en minder ver van de waarheid. Dit was het geval b.v. met de stammen waaruit de familie van Abraham, het geslacht van Job en die der H. Driekoningen gesproten waren; hetzelfde dient gezegd van de sterrendienaars, die Jezus in Chaldea nog aantrof en die de Glanssterre (Zoroaster) hadden.

Nadat Jezus Christus op aarde gekomen was en deze met zijn bloed besproeid had, verminderde die geweldige tovermacht van de hel in aanzienlijke mate en zulke toestanden werden veel zwakker.

Mozes had van jongsaf de zienersgave, die bij hem geheel van God kwam; hij volgde altijd trouw wat hem geopenbaard was.

De spelonken van de Tebaïde liggen verspreid over een afstand van 20 uren in de lengte en het beeldschrift dat men er ziet, bewijst dat ze door de Egyptenaren uitgehouwen zijn in een verwijderd tijdperk.

Ammianus Marcellinus, een heidens, maar ernstig geschiedschrijver uit de 3^e eeuw vermeldt een traditie volgens welke de mensen, uit vrees voor een tweede zondvloed, waardoor wellicht de verworven kennis verloren mocht gaan, de wanden van de spelonken met hiëroglfyngeschrift bedekten, om de veroverde kennis voor het nageslacht te bewaren.

Zulke spelonken met begraveerde wanden noemde men 'syringes' en op verschillende plaatsen bestonden er (cfr. Mislin, I, 283; III, 167; Ruime spelonken in Egypte worden vermeld in Géogr. univ. VI, 44, 45, 49, 50, 51, enz. Ook bij De Gryse, 280).

Derketo, haar dochter en kleindochter werden, volgens de normale levensduur van die tijd, zeer oud; het waren geweldige, grote, machtige mensen, die ons nu met hun schoonheid bijna schrik zouden inboezemen; zij waren ongelooflijk stoutmoedig, geweldig, agressief, schaamteloos en zij handelden met een uitzonderlijke zekerheid, gedurig in hun boze geest in de toekomst vooruitziend en vol zelfvertrouwen, want zij voelden zich uitverkoren en als goden; zij waren een herhaling van die oudere, nog woeliger tovenaars op het hoog gebergte, die in de zondvloed omkwamen.

De weg van het heil.

1278.

Aandoenlijk is het te zien hoe de rechtvaardige oudvaders, hoewel met vele goddelijke openbaringen begunstigd, zich toch ten koste van voortdurend lijden en strijden, tussen al die gruwelen doorheen moesten werken en hun eigen weg banen; en hoe de zaligheid langs verborgen, moeilijke wegen eindelijk tot de aarde kwam, terwijl aan die duiveldienaars alles ten dienste stond en meesloeg. (Treffende beschouwing! te vergelijken met de eindbeschouwing van fasc. 23, nr. 1100).

Toen ik dit alles zag en rondom die godinnen de wijde kring vol intense bedrijvigheid en de schitterende erediens, die zij op aarde wijd en zijd genoten, en dan daarnaast dit klein gezelschap van Maria, met wiens voorafbeelding, nl. de wolk van Elias, die wijsgeren hun afstotelijke dwalingen wilden verbinden; en toen ik ook Jezus, de vervulling van alle beloften, die daar arm en geduldig zijn leer verkondigde, vóór hen staan en het kruis tegemoet treden zag, ach! wat stemde dat me treurig, wat vond ik dat toch spijtig! en toch was het niet anders dan de geschiedenis van de waarheid en van het licht, dat in de duisternis is gekomen om haar te verlichten, maar door de duisternis niet werd begrepen noch aangenomen tot de dag van heden.

Maar oneindig is de goddelijke barmhartigheid!

Ik heb inderdaad gezien dat in de zondvloed zeer vele mensen zich uit schrik en angst bekeerd hebben, in het vagevuur gekomen zijn en door Jezus bij zijn nederdaling ter helle verlost werden. In de zondvloed bleven zeer vele bomen op hun wortelen staan, die ik daarna weerom groen heb zien worden; de meeste zijn onder de modder bedolven gebleven.

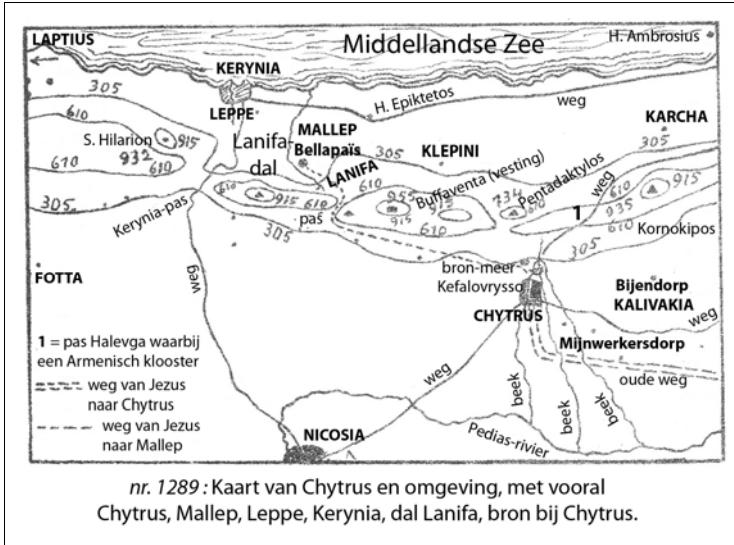
Ik kreeg na mijn visioen op de visgodin Derketo nog een ander, waarvan ik slechts onthouden heb, dat de Pelgrim (Brentano) een wondergrote vis met een zeldzame kop op mijn bed bracht, en dat ik hem wilde verdelen, maar dat het vlees van de ene zijde geheel uit elkaar viel. Ik greep daarop de vis bij de staart en behield onverdeeld geheel het geraamte. De huid rolde ik op en zei: “Het vlees zullen wij aan de kinderen geven.”; het geraamte stelden wij ter bewondering en tot onderricht ten toon.

Bij dit slotvisioen plaatst Brentano de volgende nota: “Dit is kennelijk een zinnebeeld waarvan de betekenis is, dat K. niet meer de bijzonderheden (het vlees), doch slechts nog de hoofdzaak (het geraamte) van dit groot visioen kon weergeven, en dat zij de bijkomstigheden als iets waardeloos, als verzinsels, aan de kinderen overliet.”

Jezus onderwijst oogstarbeiders.

1279.

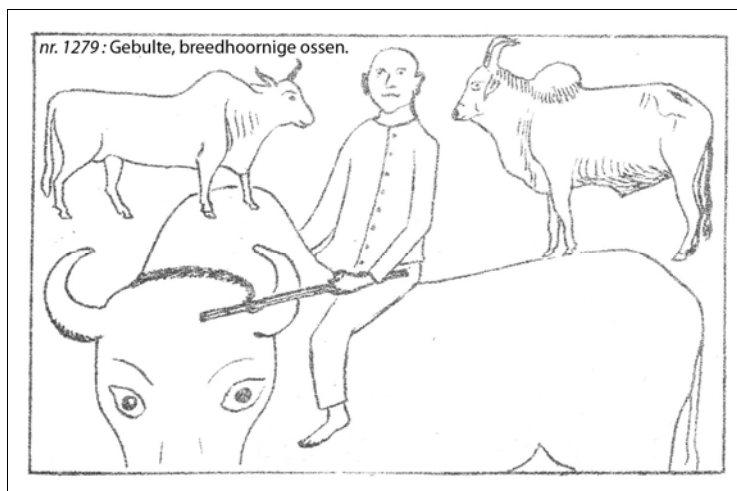
Reeds vóór dit gesprek met de wijsgeren, aanstonds na de doop (zie nr. 1271) *had Jezus aan Barnabas en de andere leerlingen verlof gegeven om vooruit te gaan*. Jakobus de Mindere had nog mensen te dopen. Barnabas en de anderen begaven zich op weg naar Chytrus (waarover weldra een woord), waar de familie van Barnabas woont en dat enige uren van hier ligt (zie het kaartje verder of grote kaart 3).

Jezus had alleen de leerling Jonas en een leerling uit Dabrat bij zich. (Deze laatste heeft zij bij de overvaart – nr. 1237 – vergeten met de anderen te noemen. In dit nr. 1237, zie fasc. 24 is Jonas te verstaan onder de aanduiding ‘Cyprische jongeling’).

Jezus werd nogmaals verzocht om met de landvoogd te spreken, maar *Hij sloeg het verzoek (voorlopig) af* en ging ongeveer een half uur westwaarts van Salamis in een rijk en vruchtbaar landschap (reeds volop in de vruchtbare middelvlakte van Cyprus, de vlakte Messaria). Daar lag een soort verstrooid boerendorp met vele boerderijen en het volk werkte overal in de oogst. Het waren meestendeels Joden, wier velden hier schijnen te liggen; het gewest is zeer aangenaam en het wordt anders bewerkt dan bij ons. De oogst groeide op zeer hoge ruggen of bermten als op wallen, en hiertussen strekten zich diepe weigronden uit met veel vruchtbomen, inzonderheid olijven beplant en omringd. In deze weigronden graast veel vee, doch binnen afsluitingen, zodat het zich mooi in de schaduw bevindt en aan de oogst geen schade kan toebrengen. Ook verzamelt zich in deze diepe weiden water

en overvloedige dauw (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128), en het water dat in dit land zeer zeldzaam is, wordt in die diepten langer bewaard.

Ik zag er vele zwarte koeien zonder hoornen en ossen met op de rug een bult⁶⁹² en met zeer brede hoornen en een langzame gang; ze worden als lastdieren gebruikt; ik zag er ook vele ezels⁶⁹³, zeer

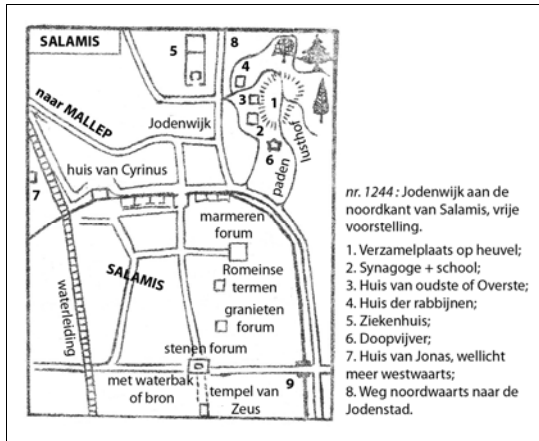
⁶⁹² Ossen met bult op de rug. – Bij zijn oosterse naam heet zulk bultrund 'ZEBU'.

In Géogr. univ. V, 145 is gezegd: "Het vee van Perzië gelijkt op dat van Europa, behalve in het oostelijk deel dat grenst aan Hindoestan, waar het een bult boven de schoften heeft (dus niet in het midden van de rug). De ossen van Arabië hebben over het algemeen een bult boven de schouders, zoals ook die van Syrië. In Indië is dat ras, vanwaar het ook afkomstig is, overal verspreid. Men vindt het ook in Egypte, op Cyprus, in de meeste streken van Noord-Afrika en verder overal in heel Afrika." (cfr. Géogr. univ. V, 445, 144, 78, enz.).

⁶⁹³ Vele ezels. – Men fokt er ook nu nog een heel mooi ras; het is een prachtig soort muilnier, dat men 'Spaans paardje' noemt, de vrucht van een ezelin en inheemse hengst. Die ezel is vlug, sterk, moedig als een paardje; jaarlijks worden er zowat 1500 stuks geëxporteerd (cfr. 'The Island of Cyprus', blz. 38 en foto's op meerdere plaatsen).

grote schapen met dikke staarten⁶⁹⁴ en, afgezonderd van de voorgaande dieren, zag ik kudden van bokken of gehoornde schapen. Verspreid stonden hier en daar schuren.

De mensen hadden hier een zeer mooie school en een leerstoel in de open lucht en ook een eigen leraar, maar op de sabbat gingen zij niettemin naar de synagoge (fasc. 24, nr. 1244 - zie punt 2) bij de herberg van Jezus in Salamis.

⁶⁹⁴ Grote schapen met dikke staarten. – Men noemt ze vetstaart- of breedstaartschapen. Een geweldige hoeveelheid vet, in de staart opgehoopt, is zeer goed bruikbaar in de keuken; het gebeente is zeer ontwikkeld, de gestalte groot, de staart plat, dik en lang. Het kwam en komt veel voor in Palestina. De oude Israëlieten schijnen uitsluitend dit schaap gehouden te hebben (cfr. Ex. 29, 22; Lev. 5, 9, 11).

De Wet beschouwt het vet van de staart als behorend tot de beste delen, die de Heer toegewijd moeten worden.

Dapper zegt: “Daar zijn op Cyprus grote en vette schapen met staarten van een el, ja, van 3 voet lang en zo breed en dik dat ze het hele achterlijf dekken. Sommige wegen 12 en 20, ja ook 30 pond.” (Cyprus, 54, 58; Arabië, 70).

“De hoofdbron van de melkproducten op Cyprus is het vetstaartschaap en de geit.” (‘The Island of Cyprus’, 139).

Dat vet brandt ook voortreffelijk als licht (cfr. Mislin, II, 88; Géogr. univ. V, 84, 159, 145, 109, 226, 445).

De weg was zeer schoon. De meeste oogstarbeiders hadden Jezus reeds in de synagoge of ook bij de doop gezien.

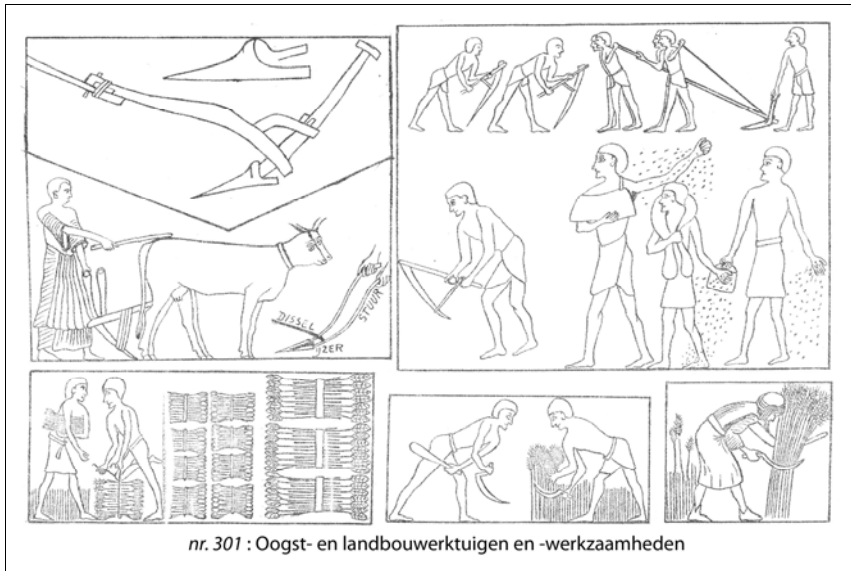
Zodra zij Jezus nu bemerkten, verlieten zij hun arbeid, eveneens groepsgewijs (zoals zij groepsgewijs naar hun werk gekomen waren, zie nr. 1271), legden hun gereedschap neer, en ook het stuk boomschors, dat zij als een soort hoed tegen de zon op hun hoofd droegen, daalden haastig af van de hoge berm, waarop zij werkten en bogen op de weg voor Jezus neer; menigeen wierp zich geheel ter aarde. *Jezus groette en zegende hen* en zij keerden naar hun werk terug.

1280.

Toen Hij de school naderde, was de leraar van zijn komst reeds verwittigd, en deze met andere voorname mannen trad Jezus nu tegemoet, heette Hem welkom, bracht Hem bij een schone bron (nabij de school), waste Hem de voeten en nam Hem de mantel af; deze werd uitgeklopt en glad gestreken en dan werden Jezus drank en spijzen aangeboden.

Met deze mannen en enige andere, die eveneens van Salamis hier aangekomen waren, zowat 20 in getal, *ging Jezus nu van veld tot veld en onderrichtte hier en daar de graansnijders in korte parabelen van de zaaier, van de oogst, van de verwijdering van het onkruid uit het graan, van het bouwen van nieuwe schuren en van het onkruid dat in het vuur geworpen wordt.*

Wanneer een groep arbeiders zijn onderrichtingen gehoord had, hervatten zij weer de arbeid en Hij ging naar een andere groep.

De mannen gebruikten een krom mes (over oogstwerk zie fasc. 11, nr. 301, voetnoot 96), en het werk vorderde zeer vlug; zij sneden de halmen een paar handen onder de aren af en overhandigden de handvullen aan de vrouwen die achter hen kwamen en die ze in bundels bonden en in korven wegdroegen. Ik zag dat vele, minder hoog opgeschoten aren bleven staan en dat arme vrouwen, die achter de oogstwerkers kwamen, ze afsneden en ook de aren die men had laten vallen, opraapten, als hadden zij recht daarop (cfr. Lev. 19, 9; Deut. 24, 19). Deze vrouwen droegen een zeer korte kleding; zij hadden het middellijf tot de lendenen omwonden met doeken en daarboven een rok rond het middellijf opgeschort tot een zak, waarin zij de gelezen aren bergen. Hun armen waren bloot, doch hun borst en nek met doeken omwonden; het hoofd was tegen de zon beschermd door een boombastschijf, met of zonder een hoofdomhulsel daaronder, volgens dat zij getrouwd of nog jong waren. Op deze leertocht ging Jezus wel een half uur ver het landschap in.

Daarna keerden zij tot de bron bij de school terug, waar voor Jezus en de anderen op een stenen bank een kleine maaltijd opgediend werd. Deze bestond uit een soort saus in schotels, die wel honig kon zijn, uit lange stokken van een zekere spijs (cfr. fasc. 24, nr. 1243), waarvan men sneden of stukjes op het brood legde, uit broodkoeken en ook vruchten; men dronk uit kleine kruikjes.

1281.

Deze bron was waarlijk prachtig en lag binnen een hoge wand of wal die vol bomen stond; men daalde met vele treden in de omvang van de bron; hier was het zeer koel en lommerrijk. De vrouwen woonden afgezonderd van de school; gesluierd dienden zij de spijsen op. *Jezus leerde over het Onze Vader.*

's Avonds vergaderden de graansnijders in de school en *Jezus gaf nog de uitleg van de parabelen, die Hij verteld had. Hij leerde over het manna, over het dagelijks brood en het HEMELSE brood.*

Genezing van een waterzuchtige vrouw.

Daarna ging Jezus nog met de leraar en enige anderen in verschillende hutten tot zieken en *genas verscheidene lammen en waterzuchtigen*. Deze zieken lagen meestal in kleine kamers, tegen de huizen aangebouwd; zo kwam Hij ook bij een lijvige vrouw met de waterzucht; haar hokje was niet groter dan haar bed en open aan het voeteinde, waar zij op een klein bloementuintje kon zien; het dak was licht en kon geopend worden, zodat zij de hemel kon zien.

Mannen en vrouwen naderden met Jezus tot haar hut. Zij namen er het dak van weg en *Jezus vroeg haar: "Vrouw, wilt ge weer gezond worden?"*

Zij antwoordde zeer ootmoedig: “Gelijk de Profeet het beveelt, zo wil ik het!”

Toen sprak Jezus: “Sta op, uw geloof heeft u geholpen.”

Toen stond de vrouw op, ging uit haar kamertje en zei: “Heer, nu erken ik uw macht, want velen wilden mij helpen en konden het niet.” Met al haar huisgenoten bedankte en loofde zij de Heer. Vele mensen kwamen toegelopen en waren over haar genezing zeer verwonderd.

Jezus keerde naar het onderwijsgesticht terug; zij vertoefden nog bij de bron en *Hij hield voor het daar nog verzamelde volk een toespraak.*

Hij verdeelde weer, zoals gewoonlijk, de nacht tussen slaap en gebed.

Oogslag op Merkuria en de tempel.

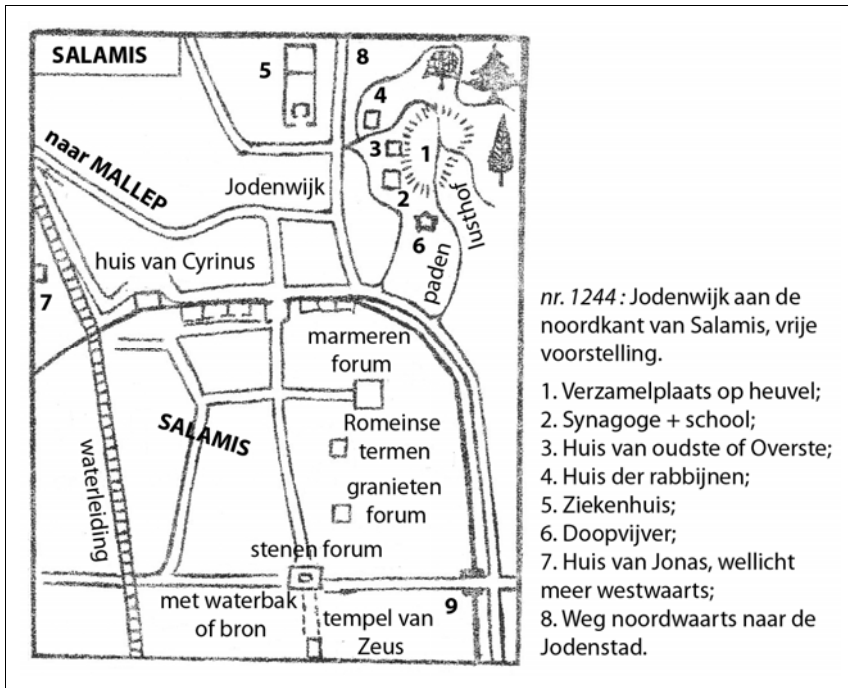
1282.

Heden zag ik in Salamis Merkuria, de zondares, met grote onrust en droefheid in haar kamers op en neergaan; zij weende, wrong de handen en, geheel in haar sluier gehuld, lag zij dikwijls in een hoek te huilen. Haar man, die me wat dom toeschijnt, en ook de dienstmeiden hielden haar voor waanzinnig, maar wat haar verscheurt, is spijt en berouw; haar enig verlangen en bekommernis is, hoe zij hier weg en bij de H. Vrouwen in Palestina zal geraken. Zij heeft twee dochters van 8 en 9 jaar en een zoontje van 5 jaar. Haar huis staat dicht bij de grote tempel: het is groot en omgeven door logge muren, door zijgebouwen met verblijven voor dienstpersoneel, door zuilengangen, terrassen en tuinen.

Men ontbood haar naar de tempel, maar zij weigerde te gaan onder voorwendsel van ziekte.

Ik heb meteen ook een oogslag op de grote tempel geworpen; het is een verbazingwekkend gebouw, vol zuilen, kamers, woningen

en gewelven of kelders (zie fasc. 24, nr. 1245, voetnoot 677 – SALAMIS).

Al de priesters wonen daarin en ook vrouwspersonen. Ik zag er ook mannen en gesluierde vrouwen binnengaan. Daarin staat een reusachtig beeld van hun godin (Derketo, met het lijf van een vrouw en het onderlichaam van een vis); het was zo groot als een kristoffelbeeld; het blinkt als was het van goud; het heeft een lichaam als een vis die zijn staart van achteren omhoog krult, vrouwenborsten en een kop met hoornen, gelijkend op een koe-kop; het legt zijn korte poten of klauwen op een beeld dat het vóór zich heeft. Deze beeldengroep verheft zich op een groot voetstuk met trappen, waarin openingen zijn om er wierook en andere reukwerken in te verbranden.

Ik zag daar nog allerlei andere gruwelen. Alle deuren van de tempel waren gesloten; men verrichtte een geheime goddelijke dienst. Voortijds offerden zij hier ook menigmaal kinderen, vooral kreupele⁶⁹⁵. Hun schanddaden plegen zij ter ere van hun godin. Ik kan noch mag alles zeggen wat ik daar zag gebeuren. In die tempel is veel prachtig traliewerk, vol sierkrullen.

Straks gaat Jezus dieper in het binnenland van Cyprus. Menige mededeling over Cyprus van de zienster zullen wij beter begrijpen, wanneer wij ons een zeker idee van het eiland gevormd hebben. Daarom de volgende beknopte elementaire beschrijving.

⁶⁹⁵ Mensenoffers. – “In Salamis was een tempel van Pallas, Agraulos en Diomedes. Jaarlijks werd in de maand, die door de Cyptioten ‘Afrodisium’ genoemd wordt, een mens geofferd ... Zeus of Jupiter genoot er een hoge verering.

Er bestaat een overlevering volgens welke de gewoonte bestaan heeft om aan deze god mensenoffers te brengen; deze werden later door het offer van een stier vervangen.

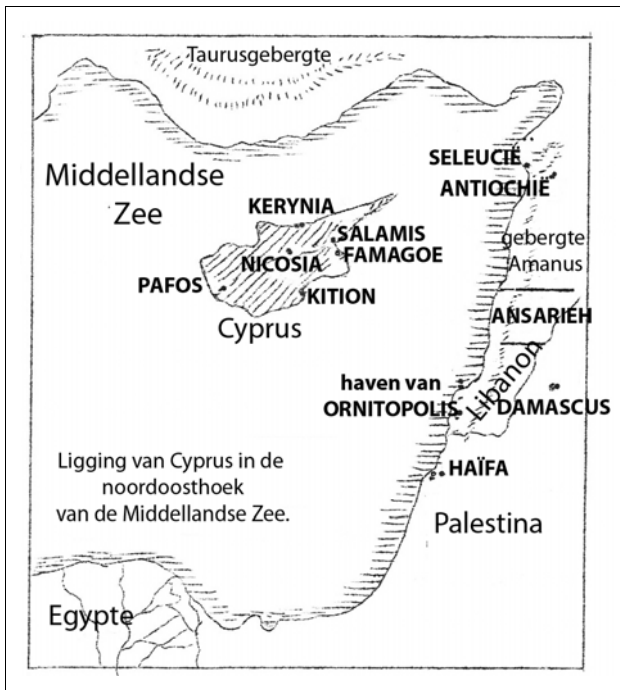
Sommigen zijn van mening dat het gebruik mensen te slachtofferen teruggaat tot Teucer, de stichter van Salamis.” (‘The Island of Cyprus’, blz. 86).

Eiland Cyprus.

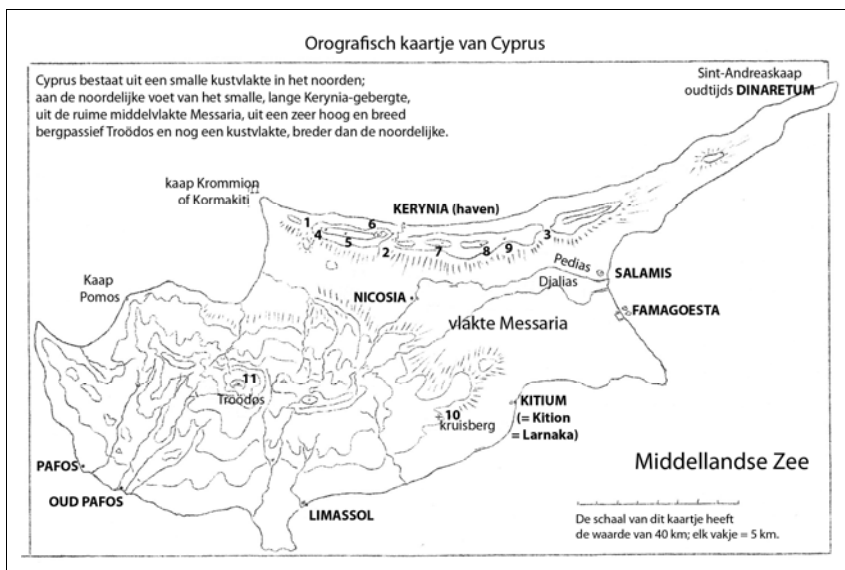
De oudste naam of namen laten wij onbesproken.

De naam Cyprus verschijnt in de Bijbel voor het eerst in de 2^e eeuw vóór Chr. (1 Makk. 15, 23), en daarna in het Nieuw Testament. De betekenis van de naam is onzeker. Een paar gissingen zijn genoemd in dit artikel.

Cyprus ligt in de noordoosthoek van de Middellandse Zee, 65 km ten zuiden van de kust van Turkije. De afstand van de kust bij Salamis tot de kust van Syrië is 150 km en vanaf de noordoostkaap tot dezelfde kust 90 km (zie fasc. 24, nr. 1246).

De grootste lengte van oost naar west is 220 km; de gemiddelde breedte 80 km. Gemakkelijkshalve plaatsen wij hierna een klein kaartje, hoewel men alle te noemen bijzonderheden best kan nagaan op grote kaart 3.

Het eiland bestaat uit twee bergketens, uit een middelvlakte en uit twee smalle kustvlakten, één in het noorden, de andere in het zuiden. Beide ketens lopen parallel met de kust en ook enigszins met elkaar. Op het kaartje zijn deze ketens in hun hoogste gedeelten met hoogtelijnen aangeduid.

1. Kyreniagebergte

De noordelijke draagt de naam Kyreniagebergte, naar de havenstad Kyrenia, hoewel de oude juiste vorm Kerynia is. Het begint in het noordwesten bij de kaap Krommion (thans Kormakiti) en volgt oostwaarts een bijna rechte lijn om eerst bij de St-Andreaskaap (oudtijds Dinaretum) te eindigen. Lengte: 160 km.

De kustvlakte onder dit gebergte is nergens breder dan één uur. Voegt men er de noordelijke berghelling bij, dan wordt de breedte 12 km. Hieruit kan men afleiden het steile karakter van deze helling; ze is weelderig bedekt met bossen van olijf- en St-Jansbroodbomen en allerlei ander boom- en struikgewas en bloemen.

De grijze kalkrotsbergketen telt verscheidene toppen van bijna 1000 m hoogte; we noemen de berg

- Kornos (4), 955 m;
- Akromandra (5), 1050 m;
- Sint-Hilarion (6), 952 m;
- Buffavento (7), 955 m;
- Pentadaktylos (8), 734 m;
- Jalas (9), 726 m.

Anderzijds is de bergketen door enkele passen of openingen onderbroken, waarvan de 3 voornaamste zijn:

in het westen de Panaga-pas (1);

in het midden de Kyrenia-pas (2);

in het oostelijk gedeelte de Akantoe-pas (3).

De zuidelijke hellingen van die lange keten zijn meestal dor en naakt, de noordelijke weelderig bedekt met bossen, zoals reeds gezegd, en ander boom- en struikgewas en bloemen.

2. Bergmassief Troödos

Het tweede grote bergmassief Troödos omvat de zuidelijke helft van het eiland, strekt zich in het westen verder en in het oosten minder ver uit dan de noordelijke keten. Kenmerkend voor dit gebergte zijn de ronde toppen. Het hoogste blok in het midden (11) draagt ook de speciale naam Troödos; het is de Cyprische Olympus uit de oudheid. Daar draagt ook nu nog een plaats de naam Olympoes.

Het gebergte begint in het westen bij de Pomoskaap en verlengt zich in het oosten tot de berg Stavrovoeni (10) 4 uren ten westen van Larnaka. Van deze berg gaat de bodem geleidelijk over in de oost- en middelvlakte Messaria. Het hoogste punt in het midden van dit bergmassief, oudtijds Olympos geheten, draagt nu de naam Kionistra. Hoogte 1954 m.

Andere toppen tellen 1300 m, 1416 m, 1410 m, 1618 m, 1563 m, 1405 m, 1432 m en de geïsoleerde bergtop aan het einde van de keten 690 m.

Rondom dit hoog en uitgestrekt middenblok ligt een zone lager heuvelland met hoogten tussen 1000 m en 1340 m, dat geleidelijk naar

de kust afdaalt.

De zuidelijke kustvlakte vanaf 305 m en lager is tweemaal zo breed als de noordelijke.

Het hoogste centraal gedeelte van de Troödos is in de zomer de luststreek van Cyprus. Het koele klimaat, de schoonheid van de streek, de vele heerlijke vergezichten en magnifieke schilderachtige zichten trekken elke zomer talrijke bewoners aan. Dit hoogland is bedekt met tuinen, bossen, landhuizen, wijnbergen, koloniën, hotels en gestichten. Troödos onder de sneeuw biedt magnifieke gezichten van berglandschappen.

De oostelijke voorberg Stavrovoeni, d.i. Kruisberg of Oros agios Stavros, d.i. Santo Croci, berg van het H. Kruis, ontleent zijn naam aan het klooster dat daar op een rotstop gelegen en aan het H. Kruis toegewijd is. Op deze meest oostelijke top van de Troödosketen geniet men de prachtigste vergezichten.

De berg is ook klaar zichtbaar vanop de zee bij Larnaka.

Het genoemde klooster werd, luidens een traditie, gesticht door de H. Helena na haar ontdekking van het ware heilig kruis. Zij stond aan dit klooster het kruis af van de goede moordenaar en een stuk van het kruis van Jezus. In de middeleeuwen was dit klooster beroemd en trok vele pelgrims aan (cfr. Dapper, Cyprus; ook: Groot Leven van Christus, Kochem, blz. 707, 1e k.).

De vlakte Messaria strekt zich tussen de twee beschreven bergketenen uit met een geleidelijke nederhelling naar het oosten. In deze richting is zij 88 km lang en van noord naar zuid 24 km à 30 km breed.

Ze is buitengewoon vruchtbaar, vooral in haar oostelijk gedeelte, waar zij ook het breedst is. Naar het westen toe versmalt ze even door de bergketens die mekaar benaderen en bij Nicosia het dichtst bij elkander komen. Die vlakte is de graanshuur van Cyprus.

Ze wordt door twee rivieren doorsneden, die om het zo uit te drukken zij aan zij oostwaarts lopen en even ten zuiden van de ruïne van Salamis in de zee uitmonden. Het zijn de Pedias (Pediaeus) en de Djalias, de enige rivieren van het eiland die deze naam verdienen. Nochtans zijn ook deze rivieren, zoals alle overige op het eiland, onbestendig.

Alleen enkele beken in het hoogste gedeelte van de Troödos drogen nooit uit in hun bovenloop. Zelfs de Pedias en de Djalias staan in de zomer maandenlang droog.

Om water te hebben verzamelt men het in voorraadputten in de regentijd. Deze valt samen met de winter, zoals in Palestina; het klimaat is overigens geheel hetzelfde als in het H. Land; de regenval is er ook het sterkst in de bergstreken, vooral in het Troödosgebergte en in dit gebergte is zelfs de sneeuwval aanzienlijk.

In het zuid-, vooral zuidwestgedeelte van het eiland zijn de beken rijker van water voorzien. Het verbruik ervan is door staatswetten en aloude gebruiken en rechten geregeld.

Oudtijds was Cyprus zeer bebost. Na eeuwen van Arabisch en Turks Vandalisme en bosuitrooiing was het nog 17 % met woud bedekt. In deze eeuw is die oppervlakte weer verdubbeld, maar nog vragen zeer vele voor bos geschikte delen van het land om beplanting. De voornaamste bomen zijn: 3 soorten van pijnbomen of sparren. De cipres vindt men vooral in het noordelijk gebergte, doch ook in de Troödos, waar de terpentijnbomen eveneens talrijk zijn. Pogingen worden aangewend om vooral de cederboomwouden uit te breiden. Ook verdienen vermelding: de eik, platanus, acacia, olijf- en St-Jansbroodboom, de terebint-, mastik- en elzenboom, de populier, de jeneverstruik, de mirte, enz.

Van februari tot mei toveren de wilde bloemen de vlakten van Cyprus om tot een paradijs dat de ogen verrukt. Is hier de bloeitijd voorbij, dan begint hij in de hogere zones.

De herfst heeft zijn eigen bloemen.

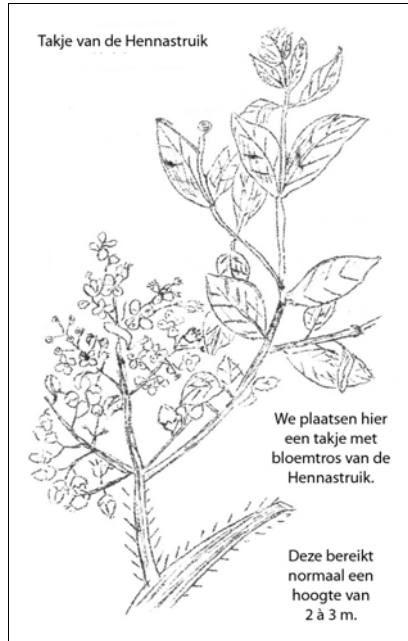
Bloemen die hier zeldzaam zijn en grote zorgen vergen, zoals jacinten, anemonen, ranonkels en de geurige Hennaplant (Cyprusbloem) groeien daar in het wild; ze herscheppen velden en berghellingen tot grootse bloembedden.

De gele welriekende Cyprusbloem die in trossen groeit zou een bijzondere beschrijving verdienen, omdat ze zeer eigen is aan Cyprus en

ook door K. herhaaldelijk vermeld wordt, maar tot onze spijt zullen wij er slechts enkele regels aan kunnen wijden.

Cyprus was oudtijds een zeer rijk en vruchtbaar land. Dit is het gebleven tot aan de overheersing van de Turken (1571).

Zijn naam was synoniem met weelde, overvloed; zijn vruchten en voortbrengselen waren wereldvermaard en werden duur verkocht.

Oude schrijvers, Plinius, Strabo en andere roemen zijn sappige boomvruchten, zoals van de oranje-, granaat-, olijf-, en vijgenboom; zijn enorme wijnstokken, katoen- en balsemstruiken, zijn hennep en wouden, zijn moerbeziebomen, zijn geurige honing en vette tarwe, zijn pleister en edelgesteenten (Pafosdiamant), zijn wonderbaar amiant of asbest (onverbrandbaar aard- of steenvlas), zijn rijke kopermijnen.

Aan deze laatste heeft het eiland zijn grootste vermaardheid en misschien ook zijn naam te danken. Ook zilver en goud werd er ontgonnen.

Herodes heeft er kopermijnen in pacht gehad. Er waren er op meerdere plaatsen van het eiland. Katarina spreekt van de kopermijnen bij Chytrus en het koper wordt tot heden toe op het eiland ontgonnen.

- Misschien heeft het eiland er zijn naam aan te danken, is hierboven gezegd. In acht genomen dat de 'C' in het woord Cyprus de waarde heeft van een 'K' zowel in het Latijn als het Grieks, begrijpt men hoe Koper en Kuper (Kupros) hetzelfde woord zijn.
- Toch menen anderen dat de aan Cyprus specifiek eigen Cyprusbloem, de Hennaplant, in het Hebreeuws Kofer, Koper, Kuper, aan het eiland zijn naam gegeven heeft.
- En weer anderen menen dat Cyprus zijn naam kan gegeven hebben aan dit metaal, aan die plant die men daar zo overvloedig vond. Zelfs zou het koper eerst op Cyprus zijn ontdekt.

Om die overloed en rijkdom heette het eiland ook 'Makaria', d.i. 'gelukkig land'. Dit bleef zo, buiten beschouwing gelaten de tijd dat de Mohammedanen er de heersers waren, tot het einde van de heerschappij der Venetianen (1571).

Met de Turken deed de armoede er haar intrede.

Na de overname van het bestuur door de Engelsen, kwam verbetering in de toestand. Nieuwe bossen werden aangelegd; de besproeiing van de Messariavlakte verbeterd en men won er weer rijkelijk olie, gezochte wijn en graan, katoen of boomwol, bouwhout, terpentijn, oranjeappelen, wol en zijde.

Aan het einde van hun heerschappij bleef nog onzeglijk veel te doen. Nog wachten grote stukken braak land op bewerking, vele bergen op bebossing, verwaarloosde waterleidingen op herstelling, moerassige gronden, die door hun uitwasemingen de omgeving ongezond maken op drainering en drooglegging. Buiten deze plaatsen en sommige districten bij de kusten is het klimaat van Cyprus gezond.

In 59 vóór Christus maakten de Romeinen zich van Cyprus meester onder voorwendsel dat de Egyptische koning de zeerovers begunstigde. Hun landvoogd resideerde te Pafos.

Paulus bekeerde er de proconsul Sergius.

Volgens K. trof Jezus een landvoogd aan te Salamis, toen Hij er de Joden kwam bezoeken en volgelingen kwam werven, zelfs onder de heidenen. Het eiland telde vele joodse kolonisten.

In 116 roeiden onder keizer Trajanus de Joden tijdens een opstand onder aanvoering van een zekere Artemis 80.000 inlanders uit en verwoestten bij die gelegenheid de stad Salamis. Toch leden zij de eindnederlaag en voortaan was het de Joden op doodstraf verboden nog een voet op het eiland te zetten.

Een straf welke wij Jezus hun weldra zullen horen voorspellen: dat er een tijd zal aanbreken waarin geen enkele Jood nog op Cyprus zal leven (nrs. 1299, 1314, 1362).

Op Cyprus bewondert men nog de overblijfselen van de grootse bouwwerken, kathedralen en kastelen die in het kruisvaarderstijdperk en ook daarna ontstonden; door zijn ligging is het eiland staatkundig en strategisch zeer belangrijk; ook voor specialisten in de Bijbelse geschiedenis en studie, en heel bijzonder voor hen die geloven in de historische waarde van het leven van Christus naar de visioenen van Anna Katarina Emmerick.

Jezus leert en heelt.

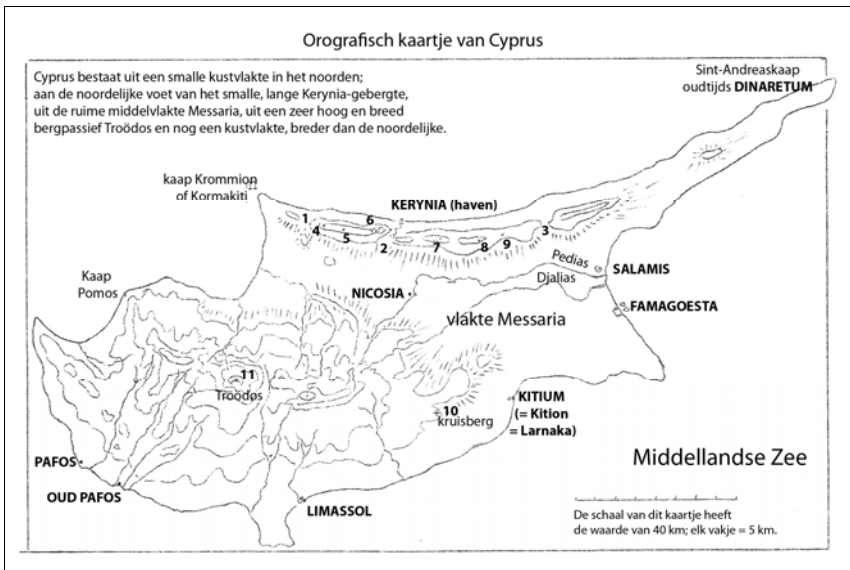
1283.

7 mei. –

Jezus ging deze morgen weer van veld tot veld de arbeiders onderrichten.

Heden hing er de gehele dag een zeer dichte nevel, zodat men elkander nauwelijks kon zien. Boven scheen de zon als een witte vlek erdoor. De witte mistwolk was bij de aarde zeer dicht. Dit gehele dal en deze vruchtenrijke streek (vlakte Messaria) richt zich noordoostwaarts.

(Hier moest K. heel zeker zeggen noordwestwaarts; zie kaartje en ook verder nr. 1285).

Ze eindigt met een smal punt tussen de omhoog stijgende gebergten (tussen het noordelijk en zuidelijk gebergte), die voorbij Nicosia het dichtst bij elkander genaderd zijn.

Hier zijn zeer vele veldhoenen en kwakkels en verbazend vele grote duiven met dikke kroppen⁶⁹⁶. Ook herinner ik mij een soort van dikke, grauwe, geribde appelen op spalier- of uitgespreide leibomen gezien te hebben (cfr. fasc. 18, nr. 742, voetnoot 375). Deze appelen hebben roodgestreept vlees en, zo ik meen, acht kernen, die twee en twee tezamen liggen.

Gelijk gisteren leerde Jezus in parabelen over de oogst en het dagelijks brood. Hij nam hier geen deel aan een eigenlijke maaltijd, maar aanvaardde hier en daar bij hutten een geringe verversing, zoals de mensen daar te lande gewoon zijn die aan te bieden. *Hij genas verscheidene lamme kinderen,* die in een soort van bak of trog in de wol, en, zo ik meen, ook op schapehuiden lagen. Enige van die mensen die Hij bezocht, liepen zeer hoog op met zijn onderricht, maar *Hij verzocht hen te zwijgen, herinnerde hen aan Gods geboden en zegde hun iets dat goed geleek op deze uitspraak: "Aan hem die heeft, zal nog gegeven worden, maar aan hem die niet heeft, zal nog ontnomen worden wat hij heeft."* (cfr. Luk. 8, 18).

1284.

Ik zag de Joden over vele punten uit Jezus' leer in twijfel en *Jezus beantwoordde hun opwerpingen en moeilijkheden.* Zij vreesden geen aandeel in het Beloofde Land te hebben; zij meenden dat Mozes onredelijk had gehandeld met de omweg door de Rode Zee (en over het Sinai-gebergte) te nemen en met zolang in de woestijn te dwalen, daar er korter wegen bestonden.

⁶⁹⁶ Vele veldhoenen. – "Cyprus voedt een zeer grote menigte van allerlei vogels als duiven, patrijzen, kwakkels, veldhoenen. Eenden en ganzen zijn er in een oneindig getal en tortelduiven zoveel als mussen in ons land; ze zijn er zeer tam en komen in benden op de daken zitten of strijken neer in de tuinen en straten en schijnen met de mensen om te gaan." (Dapper, Cyprus, blz. 54).

Hierop antwoordde Jezus hun dat het Beloofde Land niet alleen in Kanaän bestond, maar dat men het Rijk Gods tot zich kon trekken, in zijn hart tot stand kon brengen, en dat men dus waarachtig niet zo lang in de woestijn rond hoefde te dwalen (cfr. Lk. 17, 20-21). En Hij vergde van hen, aangezien zij Mozes zulk een verwijt van zijn omzwervingen maakten, dat zij zelf niet lang in de woestijn van de zonde, op de dwaalwegen van het ongeloof en het morren verloren zouden lopen, maar de kortste weg van de boetvaardigheid, van de doop en het geloof zouden inslaan.

Ik kwam hierop in een groots visioen over de zwerftocht van de Israëlieten in de woestijn en ik zag dat jaarlijks vele sterfgevallen en geboorten plaats hadden, en stond verbaasd over zulk een vermenigvuldiging. Ik vernam ook nauwkeurig hun getal, de redenen en de betekenissen (van dit getal en allerlei gebeurtenissen), maar ik ben dit alles weer vergeten.

Hier op Cyprus hebben de Joden zich menigvuldig met de heidenen vermengd, met dien verstande echter, dat de heidenen Joden geworden zijn.

Mij werd ook het doel bekend gemaakt waarom Jezus naar Cyprus gekomen is, en ik zag dat het Hem erom te doen was meer dan 500 zielen te winnen, Joden en heidenen die Hem gedeeltelijk nu zullen vergezellen, gedeeltelijk later volgen, en dat alle overigen Hem zullen vergeten.

Gedurende Jezus' verblijf op Cyprus brak ook de oorlog tussen Herodes en zijn schoonvader Aretas uit, en dáárom was Macherus versterkt geworden.

Ik geloof dat Jezus ondertussen uit het oog verloren, om niet te zeggen vergeten werd.

Barnabas komt Jezus afhalen. – Een heidense karavaan.

1285.

Op het middaguur kwam Barnabas met één van zijn broers en twee joodsgezinde heidense jongelingen tot Jezus. Zij kwamen uit de noordwestelijke richting uit de geboortestreek van Barnabas. Zijn woonplaats is een stad van betekenis en heet Chytrus; zij kwamen Jezus afhalen om daar de sabbat te gaan vieren.

Jezus ging in de namiddag met hen mee en Hij leerde onderweg de arbeiders. Zij gingen in de richting van het punt, waarmee het dal in dat gewest (van Barnabas' geboorteplaats) eindigt of uitloopt. (Een bewijs dat in het begin van nr. 1283 staan moest 'noordwestwaarts', niet 'noordoostwaarts').

In die richting stapten zij tot zij kwamen aan een heerbaan, die kwam van een haven in het noordwesten van het eiland (nl. van Lapitus) en liep naar een andere in het zuidoosten (waarschijnlijk Kition, nu Larnaka). Ze passeerde op een afstand van een paar uren westelijk van Salamis.

(Op de oude kaart van Peutinger is een grote weg getekend, die best aan deze heerbaan beantwoordt; ze komt van Lapitus en Kerynia en ten zuiden van Chytrus gekomen, wendt ze zich oostwaarts tot tegen Salamis en loopt dan rond het eiland op enige afstand van de kust. We veronderstellen de herberg waar Jezus in gaat, een drietal uren ten oosten van Chytrus).

Hier stond een grote herberg voor de Joden waar zij ingingen. Niet ver van daar staan nog een menigte hutten, een herberg met een bron (of waterbak) voor de lastdieren en de doorreizende heidenen. De landweg is altijd vol reizigers. Hier was geen vrouw in het huis, of liever woont zij, naar ik meen, afgezonderd.

Na de voetwassing en een verversing kwamen hier ook nog de andere leerlingen aan, die in Salamis gebleven waren om te dopen; het gezelschap van Jezus was nu wel 20 man sterk.

Hij onderwees nog de mensen in het open veld, die van hun arbeid huiswaarts keerden, en deze brachten enige zieke arbeiders tot Hem, die hun brood niet meer konden verdienen. Daar zij geloofden, genas Jezus hen en Hij beval hun aanstonds hun werk te hervatten.

's Avonds kwam hier ook een karavaan van Arabieren aan. De waard zond hen door naar de hutten (naar de heidense herberg). Zij dreven last-ossen, die twee en twee op twee stokken, grote pakken droegen, die tot boven hun kop uitstaken. (Volgens het systeem dat men hieronder getekend vindt).

Waar de weg in het gebergte smal was, gingen zij achter elkander en hadden dan de last tussen zich. Ook waren er beladen ezels bij en dan kwam daar nog een stoet aan met enige kamelen en grote bokken, die bundels wol droegen. Zodra deze reizigers de dieren ontladen en te drinken gegeven, ook de nodige zorg voor hun bagage en gezin genomen hadden, groetten zij Jezus en baden Hem ook zijn leer te mogen aanhoren. *Hij toonde de waarheid aan deze heidenen, doch op zachtige en omzichtige wijze.* Chytrus ligt 4 à 5 uren ten noordwesten van hier.

Lokale bijzonderheden.

1286.

De steden zijn hier volstrekt niet zoals bij ons, waar de huizen naast elkander staan en iedereen zijn eigen huis heeft. Er zijn hier nogal veel grote gebouwen met terrassen en dikke muren en in deze muren zijn vele kamers, waarin geringer lieden wonen. Dikwijls zijn daar straten als dikke wallen, waarover men rijdt, en ook in deze wallen wonen vele mensen en boven staan er bomen op.

Te Salamis heerst ook een allerbeste orde en ik zie dat ieder soort van bedrijfs- en ambachtslieden hun eigen straat hebben⁶⁹⁷. Ik herinner mij dat ik de schoolkinderen en andere jongens meestendeels in één en dezelfde straat zag gaan. Zo lopen door de stad ook straten waarin men altijd slechts lange rijen lastdieren ziet.

⁶⁹⁷ Kamers in muren gebouwd, dit is tegen muren aangebouwd, volgens oosterse gewoonte, zoals dit ook zijn de kamertjes van een herberg die rondom het plein tegen de omheiningmuur gelegen zijn.

Het is ook een oosterse gewoonte dat de beoefenaars van hetzelfde ambacht of bedrijf in dezelfde straat gevestigd zijn, hun eigen winkel of werkplaats hebben.

In de bazaarstraat te Kaïro bezit ieder bazaar de artikelen van een speciale nijverheid, zoals eetwaren, klederstoffen, leder, huisraad, reukwerken, enz. (Delancker, 36, Leroux, 32; Janssens, 73; H. L. 13^e jg. 29).

Alzo hadden de wevers, zadelmakers, timmerlieden, goudsmeden hun werkhuizen bij elkaar in dezelfde wijk. (H. L. 11^e jg. 56).

In Chytrus hebben volgens K. de Rekabieten hun eigen straat, de smeden hun eigen wijk. Zie verder nr. 1298.

Andere gelijke uitlatingen vindt men b.v. nog bij Hilarion Thans, in 'Vertellen', blz. 184, deel III: "Te Pompeji was een straat van wassers en blekers."

Andere getuigenissen vindt men in Géogr. univ. VI, 135; Nieuw Afrika, 1955, blz. 174; 'The Island of Cyprus'.

Ook de wijsgeren hebben een groot eigen huis met binnenhof en ik zie ze meestal in hun eigen straat wandelen; zij gaan in hun mantels in rijen van vier of vijf naast elkaar, terwijl zij beurtelings spreken, en ik zie dat degenen die opgaan steeds de ene kant der straat houden, en dat de terugkerenden de andere kant houden. Deze regeling onderhoudt men in meest alle straten.

De plaats met de prachtige bron waar Jezus met de landvoogd sprak, is verheven. Vanuit de omliggende, geplaveide straten bereikt men die met trappen. Rondom dat forum lopen gaanderijen met bogen, waarin allerhande winkelkramen geïnstalleerd zijn. Ter zijde is de markt (of een deel van het forum) met rijen van dichtgebladerde piramidevormige bomen, waarop men klimmen en als in loofhutten zitten kan. Het paleis van de landvoogd ziet op deze plaats.

Bijzonderheden over de H. Katarina.

1287.

Van de woning der H. Katarina, van haar voorouders en ouders te Salamis heb ik veel gezien, doch ik weet er maar enige dingen meer van. Het groot huis van de zondares Merkuria is later het woonhuis geworden van Katarina's vader, die Kosta heette. In dat huis werd Katarina geboren en opgevoed. Ik zag dat haar vader uit Mesopotamië was en van een koning of vorst afstamde. Deze ofwel zijn ouders werden hier met grote goederen begiftigd, hetzij tot schadeloosstelling voor een groot verlies, hetzij tot beloning voor bewezen diensten.

Het is een geschiedenis gelijk die van Lazarus' vader in Palestina.

Hij trouwde hier met een dochter uit het priesterlijk geslacht en één van de wijsgeren, die ik met Jezus zag spreken, is één van haar voorouders. Misschien dat de genade die hij kreeg en niet verwierp, hem vrucht aanbracht en dat hij beloond is geworden in zijn nakomelinge (Katarina), omdat hij niet

ondankbaar was. (Een gedachte die wij bij K. reeds meermalen aantreffen).

Ik zag Katarina reeds als kind vol wijsheid. Vaak ontving zij inwendige verlichtingen en volgde zeer trouw haar inwendige leiding op. Zij sprak steeds met grote verachting van de afgoden, kon die niet uitstaan, en waar zich de gelegenheid ertoe aanbood, maakte zij die van kant. Daarom werd zij eens door haar vader in een andere plaats opgesloten. Zij moest aan een vorst van Alexandrië uitgehuwd worden. Haar vader was toen juist bezig met de bouw van een paleis, wanneer men haar daarheen tot haar verloofde leidde. Onderweg ontving zij velerlei verlichtingen en zij maakte die aan haar begeleiders bekend. Dit is het enige wat ik mij, van wat ik zag, nog herinner.

8 mei. –

Deze morgen trok Jezus nog bij enige huizen in de nabijheid rond, genas verscheidene zieken en leerde bij herders.

Van Salamis tot hier toe strekt zich een zeer vruchtbaar gewest (het oostelijke vruchtbaarste gedeelte van de vlakte Messaria) uit; de gehele streek waar Jezus doortrok, bestond uit vruchtbare akkers en weilanden die aan de Joden toebehoorden.

Gisterenavond is ook Jakobus de Mindere met verscheidene andere leerlingen hier aangekomen. (Dit is reeds gezegd in nr. 1285, midden).

Mnason is nog niet te huis geweest; ik geloof dat zijn geboorteplaats niet ver verwijderd ligt; zijn ouders zijn van voornaam afkomst, maar arm. Hij ging in de vreemde een plaats of betrekking zoeken, en op die manier is hij met Jezus in aanraking gekomen. (Zijn woonplaats is Kyrenia).

Jezus onderricht nogmaals een heidense karavaan.

1288.

Ik zag Jezus de karavaan onderrichten van de reizende Arabieren, die uit het gewest waren, waar Jetro, de schoonvader van Mozes, gewoond heeft; zij reisden met vrouw en kinderen en met vele dieren; zij leidden met zich bepakte kamelen, draagossen, ezels, geiten en bokken, die de vrouwen met grote pakken hoog beladen hadden; zij waren bruiner dan de inlanders hier, zeer levendig en vrolijk van aard.

Zij waren met koopwaren uit hun land te scheep hierheen gekomen, hadden deze in de mijnen tegen koper en andere metalen verruild, en nu trokken zij op de grote weg naar het zuidoosten om in te schepen. Hun dieren droegen het zware metaal in lange kisten en hun pakken waren kleiner dan gewoonlijk, wegens de zwaarte van de inhoud.

Ik vermoed dat het staven of lange platen waren; zij hadden ook bewerkt metaal mee, ketels of emmers en ander vaatwerk en deze laatste waar was rond- of tonvormig verpakt.

De vrouwen waren zeer vlijtig; zij sponnen al gaande en al rijdend, en vlochten dekens en banen op de plaatsen waar zij legerden. Daarmee konden zij onderweg weer in hun onderhoud en klederen voorzien. Zij bewerkten de wol waarmee de bokken

beladen waren⁶⁹⁸. Zij hadden een hoeveelheid wol aan hun schouderen gehecht, sponnen met de ene hand de draad en wonden hem op om een soort klos, die zij met de andere hand gedurig draaiden, en wanneer de klos vol was, wonden zij de draad er weer af op een andere rol of haspel, die zij aan hun gordel vastgehecht droegen.

Jezus nam het aanknopingspunt voor zijn gesprek met hen uit hun arbeid. Hij begon met hen te loven om hun vlijt en zo kwam Hij op de vraag: "Voor wie doen jullie al deze moeite en arbeid?" Dan vestigde Hij hun aandacht op de Schepper en Behoeder van alle dingen, op de dankbaarheid jegens God en op Gods barmhartigheid met de zondaars en alle verloren schapen, die rond dwalen en hun Herder niet kennen.

Hij onderrichtte hen zeer zacht en liefelijk, en zij waren diep ontroerd en blij en zij wilden Hem allerlei dingen ten geschenke geven, maar *Jezus zegende hun kinderen en verwijderde zich.*

⁶⁹⁸ Bokken beladen met wol. – "Een bepaald soort van grote schapen werden in het Oosten als lastdieren gebruikt." (Géogr. univ. V, 445), zoals ook nu nog op Cyprus het inheems melkvee als trekdieren gebruikt wordt ('The Island of Cyprus', 138).

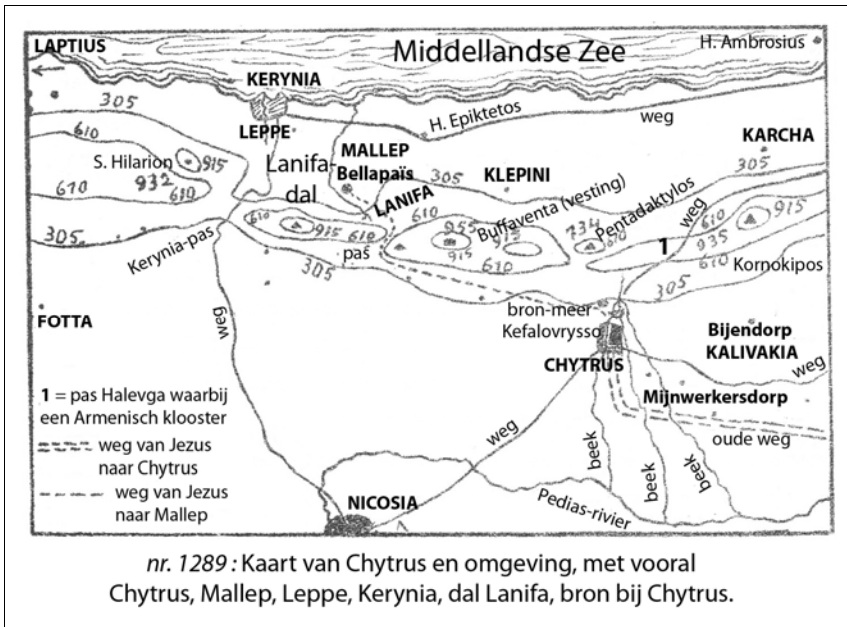
Meerdere trekken van K.'s beschrijving van het spinnen dezer Arabische vrouwen vindt men terug in de beschrijving van het spinnen van geitenhaar tot tentdoek in 't H. L. 7^e jg. blz. 4.

Om goed te verstaan zou men het eerst moeten zien, te meer omdat dit werk misschien wel van persoon tot persoon of gewest tot gewest verschilt.

Beschrijving van het gewest. – In een herberg bij Chytrus.

1289.

Met zijn gezelschap wendde Jezus zich meer naar de noordelijke zijde (van de rivier Pedias?) en trok naar Chytrus dat nog 4 uren van hier ligt en zowat 6 uren van Salamis (zie kaartje hierna of grote kaart 3).

Ik zag hen hier en daar van de veldarbeiders, *tot wie Jezus een korte toespraak richtte*, een verversing aanvaarden.

De weg liep nu opwaarts. (De Messaria-vlakte stijgt geleidelijk in westelijke richting).

Ik zag hier in het land olijf- en katoenbomen en ook een plant waarvan zij, zo ik meen, een soort van zijde maken; ze lijkt niet op ons vlas, maar eerder op kemp en geeft lange, zachte draden.

Maar overheersend is hier een boompje met mooie gele bloemen in groot getal; het is zeer liefelijk om te zien; het draagt vruchten bijna van het model der mispelen, en schijnt mij saffraan te zijn.

Links heeft men een mooi gezicht op de hoge bergen (Troödos-gebergte), dat vol grote wouden staat. Hier zijn vele cipressen en kleine, welriekende harsstruiken. Links in het gebergte zag ik ook een riviertje met een waterval neerkomen.

Verder, doch meer recht vóór mij, het gebergte op, is aan de ene kant (links) woud en aan de andere naakt gebergte (nl. het Kerynia-gebergte).

Van op de weg (van Jezus, dus dichtbij) lopen gangen in de berg, waarin men koper en wit metaal als zilver uitgraaft.

Ik zag de mijnwerkers ook van boven naar beneden boren. Zij moeten hier ook smelten en dit geschiedde met een geelachtige brandstof. Een hele berg van zulke brandstof is hier in de nabijheid. Ik zag dat zij die stof tot grote ballen kneedden en dan droogden. Ik hoorde ook zeggen dat die berg niet zelden vuur vatte.

Na 4 uren wegs kwam Jezus in een herberg vóór Chytrus op een afstand van meer dan een half uur. Tot daartoe liggen overal nog mijnen. In deze herberg namen zij hun intrek en de vader van Barnabas en enige andere mannen ontvingen de Heer en bewezen Hem de gewone verwelkomende liefdediensten.

Jezus rustte hier, *hield een toespraak* en nam met zijn gezelschap een kleine maaltijd. Ik herinner me verder niets anders.

Chytrus ligt in de diepte op een vlakte. (Onder de voet van het Kyreniagebergte en in een kleine vallei, waar 3 beken ontstaan). Jezus benaderde de stad van de zijde, waar de kopermijnen zijn (zie kaartje hiervoor); ze heeft joodse en heidense inwoners. Om de stad heen liggen vele afzonderlijke woningen als boerderijen, die door tuinen en velden met elkander verbonden zijn.

Reden van Jezus' komst naar Cyprus.

1290.

Ik had vandaag groot verdriet bij het vooruitzicht dat Jezus' onvermoeide inspanningen op Cyprus zo weinig vruchten zouden dragen, zo weinig dat men, zoals de Pelgrim zegt, nergens, ook in de H. Schrift niet, iets van deze reis vermeld vindt, en dat er zelfs niet in gezegd wordt dat Paulus en Barnabas daar veel tot stand gebracht hebben; maar ik had een visioen daarover en ik herinner me nog het volgende ervan.

Jezus heeft op Cyprus 570 zielen gewonnen, heidenen en Joden; zij zijn Hem gedeeltelijk aanstonds, gedeeltelijk later gevolgd.

Ik heb gezien dat de zondares Merkuria met haar kinderen Jezus spoedig gevolgd is en veel geld en goed met zich heeft meegenomen. Ik heb haar bij de H. Vrouwen gezien. Later, bij de stichting van een christelijke nederzetting rond Ofel tot tegen Betanië, zag ik haar aan de diakens grote geldsommen geven voor het onderhoud en de onderbrenging van de gelovigen.

Ik zag ook dat Merkuria tijdens een opstand tegen de christenen vóór de bekering van Saulus gedood geworden is; het geschiedde, toen deze met grote woede naar Damascus trok.

Na de afreis van Jezus weken vele Cyprioten, heidenen en Joden, met geld en goed naar Palestina uit; zij trokken er geleidelijk al hun rijkdommen uit en dit verwekte een grote weerstand en gemor onder de andersgezinden van hun familie, die zich daardoor gekrenkt, verongelijkt en benadeeld waanden; men maakte Jezus uit voor een bedrieger.

Joden en heidenen spanden tezamen, niemand mocht nog van Hem spreken. Vele mensen werden aangehouden en gezeseld; de heidense priesters martelden hun onderdanen en dwongen hen te offeren.

De landvoogd die met Jezus gesproken had, werd naar Rome geroepen en uit zijn ambt ontzet. Romeinse soldaten kwamen de havens bezetten en lieten niemand meer sloop gaan.

Na Jezus' kruisdood ging de herinnering aan Hem aldaar geheel verloren en men sprak toevallig alleen nog van Hem als van een onrustzaaier en valse verrader. De mensen met nog enig geloof wankelden en schaamden zich over hun gevoelens. Twaalf jaren later vonden Paulus en Barnabas geen spoor meer van zijn bezoek; zij bleven hier niet lang, maar namen toch enige bekeerlingen mee.

Jezus onderricht mijnwerkers.

1291.

9 mei. –

's Morgens zag ik Jezus met de leerlingen tot de mijnwerkers gaan en het woord richten tot enige groepen van hen. Enige van die mijnen behoorden aan de heidenen, andere werden door de Joden gepacht en uitgebaat. De arbeiders zagen er ellendig, mager en bleek uit. Hun naakt lijf was op enige plaatsen met grove stukken bruin leder gepantserd; zij staken daarin gelijk een schildpad in haar schild.

Jezus leerde (zoals gewoonlijk, naar aanleiding van hun bezigheden) over de goudsmid, die zijn metaal in het vuur reinigt. De heidenen en Joden arbeidden aan verscheidene zijden van de weg en stonden altijd aan weerskanten om naar Jezus te luisteren.

Hier waren ook enige bezetenen of aangevochtenen, die aan koorden vastgebonden hun werk moesten doen. Bij Jezus' aankomst begonnen zij te razen, te schreeuwen en uit te roepen wie Hij was en te vragen wat Hij hier tegen hen kwam doen? *Jezus gebod hun te zwijgen en zij hielden zich stil.*

Maar enige joodse mijnwerkers kwamen Jezus hun beklag doen dat de heidenen onder de weg door tot in hun domein gemijnd en hen bestolen hadden en nu verzochten zij Jezus daarover uitspraak te doen.

Toen liet Jezus, dicht bij de scheidslijn, op de joodse grond in de aarde boren en men stiet op de gangen der heidenen. Men vond daar nesten of lagen van brokken wit metaal, ik meen dat het zink of zilver was en dit kostbaar metaal had hen over hun grens gelokt.

Jezus leerde nu over de ergernis, over het onrechtvaardig goed en vooral over deze stelregel: "Wat je niet wil dat jou geschiede, doe dat ook anderen niet aan!" (Mt. 7, 12).

De heidenen waren overtuigd, hun onrecht was bewezen en bevestigd door vele getuigen. Nochtans daar geen overheden aanwezig waren, bleef dit zonder gevolg; alleen waren de heidenen erg ontevreden; zij gingen al morrende weg.

Jezus leert te Chytrus in de synagoge.

1292.

De heerbaan waarop Jezus met de Arabieren gesproken had, loopt in westelijke richting voorbij Chytrus. Jezus had lang deze weg gevolgd, maar, zich vervolgens meer naar het noorden wendend, was Hij naar hier gekomen. Hij ging heden in de namiddag zowat drie kwartier verder. Deze weg tussen tuinen en afzonderlijke huizen bracht Hem te Chytrus.

Dit is een zeer nijverige stad; men fabriceert er immers allerhande metaalartikelen en ook wordt op grote schaal aan bijenteelt gedaan. Hier wonen vele heidenen en Joden, die met elkander gemeenzamer zijn dan waar ook elders, hoewel zij in eigen gescheiden straten wonen. De heidenen hebben verscheidene

tempels en de Joden twee synagogen; zij hebben met elkander ook veel huwelijken aangegaan, doch altijd zó, dat de heidenen tot het Jodendom overgingen.

Vóór de stad kwamen de joodse oudsten en leraren Jezus tegemoet, en ook twee van de wijsgeren uit Salamis, die, door zijn leer bewogen, Hem gevolgd waren om Hem verder te horen. Wanneer men Jezus in het ontvangsthuis de voeten gewassen en verversingen aangeboden had, baden zij Hem enige zieken te genezen, die met groot verlangen op Hem wachtten.

Jezus ging met hen in de wijk of straat der Joden en hier en daar lagen vóór de huizen wel een twintigtal zieken, die de genezing ontvingen. Onder hen waren lammen, die op staan-krukken leunden, die mij aan staan- en loopstoelen deden denken en die op 3 pikkels rustten. De genezenen en hun verwanten verkondigden de lof van Jezus met korte spreuken, meestal aan de psalmen ontleend; zij riepen Hem die na, maar de leerlingen temperden hun geestdrift.

1293.

Jezus ging nu in het huis van de synagoge-overste, waar ook andere geleerden verzameld waren, en onder deze verscheidene mannen uit de sekte der Rekabieten (fasc. 17, nr. 710, voetnoot 344). Dezen onderscheidden zich van de overige Joden door hun kleding, door zekere eigen gebruiken, strenge zeden en meningen. Nochtans hadden zij vele van hun oude overleveringen laten varen. De aanhangers van deze sekte bezaten hier een eigen straat voor zich alleen. Zij baten hoofdzakelijk de metaalmijnen uit en zijn van hetzelfde geslacht als die van Efron in het koninkrijk Basan (tevens in Gilad), waar ook metaalmijnen zijn in de nabijheid van Efron (22 km ten zuidoosten van het Meer).

Jezus werd hier door de overste tot een maaltijd uitgenodigd, die hij tegen na de sabbat (tegen vrijdagavond na de sabbatoefening) voor Hem gereed had laten maken. *Maar daar Jezus beloofd had bij de vader van Barnabas te gaan, zo*

nodigde Hij allen uit om Hem daarheen te vergezellen, en Hij bad de overste de arme arbeiders en mijnwerkers na de synagoge met zijn maaltijd te vergasten.

De synagoge was vol mensen en vele heidenen luisterden buiten van op de terrassen (der zuilengangen die naast de synagoge aangebouwd waren. Een inrichting zoals te Kafarnaüm, zie fasc. 16, nr. 619).

Jesus leerde uit Mozes over de bijdragen die men bracht voor de bouw van de Tabernakel (Ex. 25 en 26) en uit Jeremias over de Belofte (Jer. 23, 26-28).

Exodus 25

De heffing voor de tabernakel

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Zeg tot de Israëlieten, dat zij voor Mij een heffing inzamelen; van iedere man, wiens hart hem dringt, zult gij voor Mij een heffing inzamelen.
3. Dit nu is de heffing die gij van hen inzamelen zult: goud, zilver, koper;
4. blauwpurper, roodpurper, scharlaken, fijn linnen, geitehaar;
5. roodgeverfde ramsvellen, tachasvellen en acaciahout;
6. olie voor het licht, specerijen voor de zalfolie en voor het welriekend reukwerk;
7. chrysopraasstenen en vulstenen voor de efod en voor het borstschild.
8. En zij zullen Mij een heiligdom maken, en Ik zal in hun midden wonen.
9. Gij zult het maken overeenkomstig alles wat Ik u toon, het model van de tabernakel en het model van al zijn gerei.

De ark

10. Zij moeten dan een ark van acaciahout maken, twee en een halve el lang, anderhalve el breed, en anderhalve el hoog.
11. Gij zult die overtrekken met louter goud; van binnen en van buiten zult gij die overtrekken en er rondom een gouden omlijsting op maken.
12. Gij zult er vier gouden ringen voor gieten en die bevestigen aan de vier voetstukken en wel twee ringen aan de ene zijwand en twee ringen aan de andere zijwand.
13. Gij zult draagstokken van acaciahout maken en die met goud overtrekken.
14. Gij zult de draagstokken steken in de ringen aan de zijwanden van de ark, om daarmee de ark te dragen.
15. De draagstokken zullen in de ringen van de ark blijven, zij zullen er niet uit verwijderd worden.
16. In de ark zult gij de getuigenis leggen, die Ik u geven zal.
17. Ook zult gij een verzoendeksel van louter goud maken, twee en een halve el lang en anderhalve el breed.
18. En gij zult twee cherubs van goud maken, van gedreven werk zult gij ze maken, aan de beide einden van het verzoendeksel.
19. Maak één cherub aan het ene einde en één cherub aan het andere einde; uit één stuk met het verzoendeksel zult gij de cherubs op zijn beide einden maken.
20. De cherubs zullen twee vleugels uitgespreid houden naar boven, met hun vleugels het verzoendeksel bedekkende en hun aangezicht naar elkander gericht; naar het verzoendeksel zullen de aangezichten der cherubs gericht zijn.
21. Gij zult het verzoendeksel bovenop de ark leggen en in de ark zult gij de getuigenis leggen, die Ik u geven zal.
22. En Ik zal dáár met u samenkomen en van het verzoendeksel af, tussen de beide cherubs op de ark der getuigenis, over alles met u spreken wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.

De tafel

23. Gij zult een tafel van acaciahout maken, twee el lang, een el breed en anderhalve el hoog.
24. Gij zult die overtrekken met louter goud en er een gouden omlijsting omheen maken.
25. Gij zult er een rand van een handbreedte omheen maken en een gouden omlijsting rondom haar rand.
26. Gij zult vier gouden ringen ervoor maken en de ringen zetten op de vier hoeken aan haar vier poten.
27. Dicht bij de rand zullen zich de ringen bevinden als houders voor draagstokken, om de tafel te dragen.
28. Gij zult de draagstokken van acaciahout maken en ze met goud overtrekken, opdat daarmee de tafel gedragen worde.
29. Gij zult schotels, schalen, kannen en kommen maken, waarmee geplengd wordt; van louter goud zult gij ze maken.
30. En gij zult op de tafel geregeld toonbrood leggen voor mijn aangezicht.

De kandelaar

31. Gij zult een kandelaar van louter goud maken, van gedreven werk zal de kandelaar gemaakt worden, het voetstuk zowel als de schacht; de bloemkelken, met knoppen en bloesems, zullen daarmee één geheel vormen.
32. Zes armen nu zullen uit zijn zijden uitsteken: drie armen van de kandelaar uit de ene zijde en drie armen van de kandelaar uit de andere zijde.
33. Drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de ene arm, met knop en bloesem; en drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de andere arm, met knop en bloesem; aldus voor de zes armen, die uit de kandelaar uitsteken.
34. Op de kandelaar vier bloemkelken in de vorm van amandelbloesem, met zijn knoppen en bloesems.

35. Ook een knop onder het eerste paar armen, die uit hem voortkomen, en een knop onder het tweede paar armen, die uit hem voortkomen, en een knop onder het derde paar armen, die uit hem voortkomen; (aldus) bij de zes armen, die uit de kandelaar uitsteken.
36. De knoppen en de armen zullen uit hem voortkomen, terwijl het geheel één gedreven werk van louter goud is.
37. Gij zult er zeven lampen voor maken en men zal die lampen erop zetten en het licht laten vallen naar de voorkant.
38. Zijn snuiters en zijn bakjes zullen van louter goud zijn.
39. Van een talent louter goud zal men hem maken, met al dit gerei.
40. Zie nu toe, dat gij alles maakt naar het model dat u daarvan op de berg getoond is.

* * *

Exodus 26

De tabernakel

1. De tabernakel zult gij maken van tien tentkleden; van getweerd fijn linnen, blauwpurper, roodpurper en scharlaken, met kunstig geweven cherubs zult gij ze maken.
2. De lengte van elk tentkleed zal achtentwintig el zijn en de breedte van elk tentkleed vier el: eenzelfde maat voor al de tentkleden.
3. Vijf van de tentkleden zullen verbonden zijn aan elkander, en nog eens vijf tentkleden zullen verbonden zijn aan elkander.
4. Ook zult gij blauwpurperen lussen maken op de rand van het ene tentkleed aan het einde, aan het ene stel, en evenzo zult gij doen op de rand van het laatste tentkleed aan het andere stel.
5. Vijftig lussen zult gij maken op het éne tentkleed en vijftig lussen zult gij maken aan het einde van het tentkleed, dat tot het andere stel behoort, zodat de lussen tegenover elkaar staan, de éne tegenover de andere.
6. En gij zult vijftig gouden haken maken en de tentkleden aan elkander door de haken verbinden, zodat de tabernakel één geheel is.
7. Ook zult gij tentkleden van geitenaar maken tot een tent over de tabernakel, elf tentkleden zult gij maken.
8. De lengte van elk tentkleed zal dertig el zijn en de breedte van elk tentkleed vier el: eenzelfde maat voor de elf tentkleden.
9. Gij zult vijf van de tentkleden afzonderlijk verbinden en zes van de tentkleden afzonderlijk, en gij zult het zesde tentkleed dubbel leggen, aan de voorkant van de tent.
10. Gij zult vijftig lussen maken op de rand van het ene tentkleed, het laatste aan het ene stel, en vijftig lussen op de rand van het tentkleed, aan het andere stel.
11. Gij zult vijftig koperen haken maken en de haken in de lussen steken en de tent samenvoegen, zodat zij één geheel is.
12. Wat het overhangende betreft, dat overhangt aan de tentkleden der tent, de helft van het overhangende tentkleed zal overhangen aan de achterkant van de tabernakel.
13. Een el aan deze zijde en een el aan gene zijde van wat overhangt in de lengte van de tentkleden der tent zal overhangen aan de zijde van de tabernakel, aan deze en aan gene zijde, om haar te bedekken.
14. Ook zult gij een dekkleed voor de tent maken van roodgeverfde ramsvellen, en een dekkleed van tachasvellen daaroverheen.
15. Gij zult de planken voor de tabernakel maken van acaciahout, rechtopstaande;
16. tien el zal een plank lang zijn en anderhalve el breed.
17. Elke plank zal twee tappen hebben, zodat zij aan elkaar kunnen worden verbonden; zo zult gij met al de planken van de tabernakel doen.
18. Gij zult de planken voor de tabernakel maken, twintig planken aan de zuidkant.
19. En veertig zilveren voetstukken zult gij maken onder de twintig planken, twee voetstukken onder de ene plank voor haar beide tappen, en twee voetstukken onder de andere plank voor haar beide tappen.

20. Evenzo voor de andere zijde van de tabernakel aan de noordkant twintig planken
21. met veertig zilveren voetstukken: twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.
22. Voor de achterzijde van de tabernakel aan de westkant zult gij zes planken maken.
23. Twee planken zult gij maken voor de hoeken van de tabernakel aan de achterkant.
24. Volkomen gelijk nu zullen zij zijn aan de onderkant en aan de bovenkant, tot de ene ring; zo zal het voor die beide zijn: zij zullen de beide hoeken vormen.
25. Er zullen dus acht planken zijn met haar zilveren voetstukken: zestien voetstukken; twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.
26. Ook zult gij dwarsbalken maken van acaciahout: vijf voor de planken van de ene zijde van de tabernakel,
27. vijf dwarsbalken voor de planken van de andere zijde van de tabernakel, en vijf dwarsbalken voor de planken van de zijde van de tabernakel aan de achterkant naar het westen,
28. met de middelste dwarsbalk, in het midden der planken, dwars dóorlopende van het ene einde naar het andere.
29. De planken nu zult gij met goud overtrekken, de ringen zult gij van goud maken als houders voor de dwarsbalken, en de dwarsbalken zult gij met goud overtrekken.
30. Dan zult gij de tabernakel oprichten overeenkomstig het plan dat u daarvan op de berg getoond werd.
31. Gij zult een voorhangsel maken van blauwpurper, roodpurper, scharlaken en getweerd fijn linnen; met kunstig geweven cherubs zult gij het maken.
32. Gij zult het hangen aan vier pilaren van acaciahout, met goud overtrokken, van gouden haken voorzien, op vier zilveren voetstukken.
33. Gij zult het voorhangsel onder de haken hangen en daarheen, binnen het voorhangsel, de ark der getuigenis brengen, zodat het voorhangsel voor u scheiding maakt tussen het heilige en het heilige der heiligen.
34. Gij zult het verzoendeksel op de ark der getuigenis leggen in het heilige der heiligen.
35. Gij zult de tafel buiten het voorhangsel zetten, en de kandelaar tegenover de tafel aan de zuidzijde van de tabernakel, en de tafel zult gij plaatsen aan de noordzijde.
36. Ook zult gij een gordijn voor de ingang der tent maken van blauwpurper, roodpurper, scharlaken en getweerd fijn linnen: veelkleurig weefwerk.
37. Gij zult voor het gordijn vijf pilaren van acaciahout maken en ze met goud overtrekken, van gouden haken voorzien, en gij zult daarvoor vijf koperen voetstukken gieten.

Jeremia 23

Over de profeten

26. Tot hoelang? – is er iets in het hart van de profeten, die leugen profeteren en profeten zijn van de bedriegerij van hun hart;
27. die erop bedacht zijn mijn volk mijn naam te doen vergeten door hun dromen, die zij elkander vertellen, evenals hun vaders mijn naam hebben vergeten door de Baäl?
28. De profeet die een droom heeft, vertelle een droom, en die mijn woord heeft, sprek mijn woord naar waarheid; wat heeft het stro met het koren gemeen? luidt het woord des HEREN.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hij maakte onderscheid tussen het dode en het levende offer en zij vroegen Hem naar het verschil tussen beide. Daarna leerde Hij over de acht zaligheden.

Genezing van een bejaard rabbijn.

In de vergadering was ook een oude, deugdzame rabbijn aanwezig; hij was reeds lang waterzuchtig en, volgens zijn gewoonte, had hij zich in de synagoge op zijn plaats laten brengen. Terwijl de geleerden nog met Jezus over allerlei punten twistten, riep de man luidkeels: “Zwijg toch een keer en laat mij eens iets zeggen!” En toen zij nu allen zwegen, riep hij uit: “Heer, U hebt anderen barmhartigheid bewezen, helpt ook mij en gebied mij tot U te komen!”

Hierop sprak Jezus tot hem: “Indien gij gelooft, sta op en kom tot Mij!” En de zieke sprong op, terwijl Hij riep: “Heer! ik geloof!” Hij was gezond en ging de trappen op tot Jezus en bedankte Hem. (Bedoeld zijn de trappen van het verhoog vanwaar Jezus het volk toesprak in het midden van de synagoge).

De gehele vergadering brak los in vreugdegeroep en lofprijzing.

Jezus en de anderen gingen nu aanstonds naar het huis van Barnabas. Van zijn kant verzamelde de spijsmeester (van de synagoge-overste) de armen en arbeiders voor de maaltijd die Jezus hun had overgelaten.

Ouderlijk huis en familie van Barnabas.

1294.

De vader van Barnabas woont vóór de westzijde van de stad; zijn huis maakt deel uit van een groep huizen die daar verspreid

liggen, want rondom Chytrus liggen meer dergelijke verzamelingen van huizen die op dorpen gelijken⁶⁹⁹.

Dit huis is zeer aanzienlijk en heeft aan de ene zijde terrassen, waarvan de muren bruin zijn, alsof ze met olieverf of hars bestreken waren. Maar is dat soms niet de natuurlijke kleur van de steen? Er staan planten en prieeltjes op. (Planten in bakken en loofhutten, waaruit blijkt dat hier dakterrassen bedoeld zijn). Daarenboven is het huis met een omlopende zuilengang, een open gaanderij omgeven. Bij het huis staan ook prachtige bomen.

In de omgeving zijn wijngaarden en een plaats vol grote stukken bouwhout, in de beste orde gerangschikt; het zijn vooreerst enorme en dikke stammen, voorts stukken hout in allerhande vormen; en dit is alles zo gestapeld, dat men er tussendoor kan gaan; ik meen dat het bestemd is voor de scheepsbouw. Zij hebben ook van die lange wagens, niet breder dan het hout (of de bomen) en met dikke wielen, die, naar ik meen, van ijzer zijn; ze worden door ossen getrokken, die wijd uit elkaar ervóór gespannen zijn. Niet ver van hier ziet men een zeer schoon woud.

De vader van Barnabas is een weduwnaar; zijn zuster woont met enige dienstmeiden in de buurt en bestuurt zijn huishouding, zoals zij nu ook voor de maaltijd zorgde. Noch Jezus' heidense begeleiders, noch de wijsgeren van Salamis gingen mee ter tafel, omdat het een sabbatmaaltijd was, maar zij wandelden in de open galerij of zuilengang en aten uit de hand, en *luisterden*

⁶⁹⁹ Barnabas' huis aan de westzijde. – Het oude Chytrus ligt bijna 1 km ten oosten van het huidige Kythrea; we mogen dus aannemen dat dit huis, indien het nog bestond, deel uitgemaakt zou hebben van het huidige Kythrea.

Chytrus was door zulke gehuchten of dorpen omgeven. Ook nu nog ziet men rond Kythrea meerdere dorpen zonder naam, vooral aan de zuidkant; wellicht een situatie gelijk in Jezus' tijd.

Wij zien hier ook meisjes op de maaltijd verschijnen en de wijsgeren voelen zich in het binnenhof tot onder de zuilengangen als thuis (zie hierover fasc. 16, nr. 656, voetnoot 306).

ondertussen vanuit de galerij naar de onderrichtingen van Jezus.

De spijsen bestonden uit broodkoeken, honing en vruchten, doch de hoofdgerechten uit vogelen en brede platte vissen (barbue, koffervis van zowat 70 cm hoog en lang, bijna rond, doch plat). De maaltijd bestond ook nog uit verscheidene schotels met vlees, zoals ik er nog nooit gezien had; het waren repen vlees, slak- of schroefvormig ineen gewonden, waarop allerlei kruiden gestoken waren.

Jezus sprak nog over de offerande (bijdrage voor de Tabernakel), de offers, de Belofte en zeer uitvoerig uit de Profeten.

Onder de maaltijd verschenen meerdere groepen van vier- of zesjarige arme, halfgeklede kinderen; zij hadden grof gevlochten korven met een grote verscheidenheid van eetbare kruiden, die zij in de omstreken geplukt hadden en nu aan de disgenoten tegen een geschenk van spijs of brood aanboden; zij naderden meestal naar de kant, waar Jezus en de zijnen aanlagen. *En de Heer stond op, ledigde hun korven, vulde die met spijsen en zegende hen.* Dit was zeer liefelijk en het beviel mij het meest.

In al mijn kinderjaren bracht ik Hem ook altijd de mooiste bloemen en kruiden uit onze weide; en nu valt er mij niets meer voor Hem te verzamelen dan mijn zonden, en bovendien verlies ik (door nalatigheid) nog de helft onderweg.

Zulke sabbatmaaltijden gaan steeds van bepaalde gebeden en ceremonieën vergezeld. De Heer en de zijnen overnachtten hier; de vreemdelingen in de stad.

Jezus onderricht en heelt.

1295.

10 mei; Sabbat. –

Ik zag Jezus de ganse morgen mensen onderrichten achter het huis van Barnabas, waar een mooie heuvel met een leerstoel is. Van het huis uit bereikt men hem langs heerlijke wijngaarden.

Jezus onderwees hier vooreerst een grote menigte mijnwerkers en andere arbeiders, dan een schaar heidenen en het laatst een grote schaar Joden, die met heidense families getrouwd waren. Vele zieke heidenen hadden Jezus om hulp (genezing) laten verzoeken en ook om de toelating zijn leerrede te mogen aanhoren; het waren meest verminkte, zieke arbeiders en zij waren op hun draagbedden in de nabijheid van de leerstoel neergezet.

Jezus onderrichtte de arbeiders over het Onze Vader, over de zuivering van het metaal door het vuur. Daarna onderrichtte Hij de heidenen in gelijkenissen van de wilde scheuten der bomen en wijnstammen, die afgesneden moeten worden; ook over de enige God en over de zoon des huizes en de knecht en over de roeping van de heidenen tot zijn rijk, enz.

Vervolgens leerde Hij over de gemengde huwelijken (die hier talrijk waren), maar niet te begunstigen zijn, doch slechts uit tegemoetkoming of barmhartigheid te dulden zijn, en dan nog alleen tot bekering en veredeling, maar niet tot bevrediging van de zinnenlust, en onder voorwaarde dat beide partijen een heilige wil en zuivere bedoeling hebben. Hij sprak meer ertegen dan ervoor. Hij prees die genen gelukkig die reine spruiten in het huis van de Heer voortbrachten. Hij legde de nadruk op de zware

verantwoordelijkheid van de joodse partij en op de waakzame opleiding der kinderen in deugd en godsdienstigheid. Hij spoorde allen aan tot het waarnemen en benuttigen van de tijd der genade, tot de boetvaardigheid en tot de doop.

Daarna genas Jezus de zieken en nam de maaltijd bij Barnabas.

Hierop gingen zij met Hem naar de andere zijde van de stad (noordzijde), waar zich enorm lange bijenstallen tussen zeer grote boomgaarden en bloementuinen bevinden. In de nabijheid ligt ook een bron en een klein meer⁷⁰⁰. *Jezus leerde en vertelde.*

Daarna gingen zij in de stad naar de synagoge, waar de lering over het offer (of bijdrage tot de Tabernakel) en de Belofte gesloten werd.

Hier waren enige geleerde, reizende Joden, die Jezus allerlei ingewikkelde vragen voorlegden, die Hij oploste; zij hadden een slechte bedoeling: het ging over gemengde huwelijken, ook over Mozes die vele mensen had laten neersabelen en over Aäron en

⁷⁰⁰ Jezus gaat met zijn gezelschap naar de imkerij van Chytrus. – Heel het eiland, maar vooral Chytrus was eertijds vermaard om de kwaliteit van zijn honing (cfr. na nr. 1282, Eiland Cyprus).

In de buurt kwamen zij bij een bron en een klein meer.

Op de grote Cyprus-kaart in het werk van Dapper 'Cyprus' is dit meertje aangetekend.

De bron door K. hier vermeld, draagt de naam Kefalovyrsso.

Wij lezen erover in het boek 'Chypre d'Aujourd'hui' van Marina Sacopoulo, blz. 85: "De mooie bron van Kythrea, Kefalovyrsso geheten, voorzagt oudtijds Salamis van water door een waterleiding van 40 km lang; van deze leiding bestaan nog steeds overblijfselen. Ze voedde ook Nicosia, doordat ze watermolens onderhield, die aan de hoofdstad het meel leverden.

Ook heden doet ze nog meerdere molens draaien en begunstigt het schildersambacht, voorziet van het nodige sap de beste olijven van het land. Van zijn overlommerde boorden loopt een wondermooie weg noordwaarts over het gebergte, doorkruist een woud en verbindt de middelvlakte van het eiland met de kustvlakte ...".

het gouden kalf, dat deze had laten maken, over zijn straf en dergelijke onderwerpen.

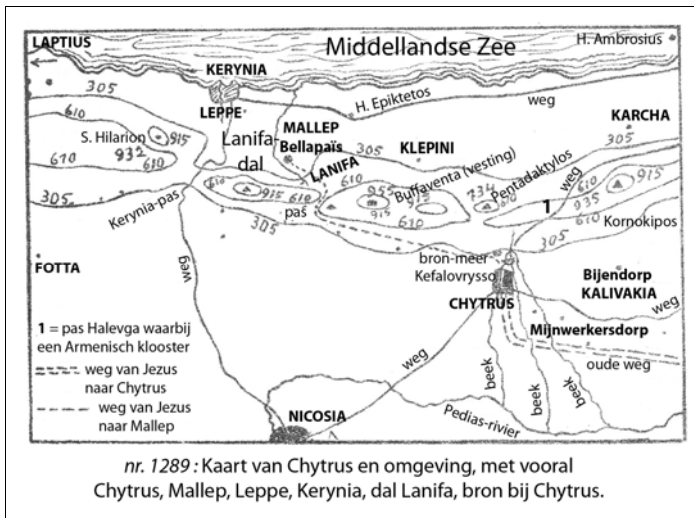
Op de bijenplaats bij Chytrus. – Jezus leert.

1296.

11 mei. –

Gisterenavond at Jezus in het huis van de leraren, waar Hij ook sliep. Op heden moet het een feest- of vastendag bij de Joden geweest zijn. (Wellicht een plaatselijk feest of vasten, daar men er geen in de joodse kalender vindt. – K. spreekt zich ook maar aarzelend uit).

's Morgens was er gebed en onderricht in de synagoge. Daarna ging Jezus met al zijn leerlingen en met de heidense jongelingen buiten de stad aan de noordzijde. Bij het gezelschap voegden zich ook nog enige joodse leraren en Rekabieten, zodat het gevolg van Jezus wel uit 100 mannen bestond; zij gingen nagenoeg een uur ver naar een plaats, die als de zetelplaats van de bijenkweek is.

Daar stonden over een grote lengte in lange rijen talrijke, manshoge witte bijenkorven, die naar de morgenzon gekeerd waren; ik geloof dat ze van biezen of bast gevlochten waren. Zij hadden vele openingen en waren boven elkander geplaatst (steeds hoger op de helling). Vóór elke bijenstal was een bloementuin. Inzonderheid groeide daarin veel melisse, d.i. de bijenbloem. Elke tuin was omheind en al die afsluitingen gaven aan het geheel het voorkomen van een hele stad. Het heidense gedeelte was goed te herkennen, want zowat overal stonden daar beelden in nissen; het waren als busselkinderen; ze hadden visstaarten, die zich naar achteren omhoog krulden; ze hadden kleine poten met klauwen en geen volmaakt mensengezicht.

Het dorp zelf bestond uit vele kleine huizen van de imkers, waarin dezen hun gereedschap bewaarden. De herberg was een groot hoofdgebouw met allerlei bijgebouwen, en om de binnenpleinen kruisten zich allerhande afdaken of open hallen, waarin velerlei toerusting en allerhande lange matten waren. De waard leverde alle benodigdheden aan allen die hier wat te verrichten hadden; het is een heiden. De Joden hebben er ook eigen zalen en een bidplaats. Ik geloof dat in dit huis en onder de lange afdaken het was en de honing verzameld en bereid worden; het is als het algemeen oogsthuis (van de imkers, waar zij de honing verzamelen).

1297.

Hier heb ik ook vele van die boompjes gezien, die zulke liefelijke gele bloesems dragen. De bladeren zijn meer geel dan groen (gelijken op die van de olijfboom, doch zijn korter, breder, tengerder en met een aangename groene tint vermengd, Dapper, 'Cyprus', 50); de bloemen vallen zo dicht af, dat ze de grond als met een zacht tapijt bedekken. Eer zij beginnen af te vallen, spreidt men onder de bomen zeer lange matten uit. Ik heb gezien dat die bloemen geperst worden en dat men er een gele verf uit trekt. De jonge scheuten van deze boompjes worden ook wel vaak eerst in potten gekweekt en dan overgeplant in rotsholten die

men eerst met aarde gevuld heeft. Men vindt deze bloem ook in Judea⁷⁰¹. Ik heb hier ook een soort van groot vlas gezien, waarvan men lange draden trekt.

⁷⁰¹ Eindelijk een woord over de Hennastruik of Cyprusplant, de welriekende gele bloemenstruik. –

De Cyprusbloem groeide ook in Judea en daar heette ze in het Hebreeuws 'KOFER', in het Grieks 'Kupros', in het Latijn 'Cyprus'.

In het Arabisch luidt de naam: 'Hinna', 'el-Henna' of 'al-Kana', vanwaar in het Frans 'Hennéh' en bij ons 'Henna'.

Op Cyprus groeide dit gewas zo overvloedig dat velen menen dat het eiland er zijn naam aan heeft ontleend, of omgekeerd. De wetenschappelijke naam is 'Lawsonia inermis' of 'Lawsonia alba'.

Dit is een heester of struikgewas van 2 à 3 m hoog en dus geschikt voor hagen. De stengels zijn houtig en de bloem die zeer welriekend is, bestaat uit trosjes; deze hebben een gele of witgele kleur; de bladeren gelijken, zoals reeds gezegd, op die van de olijfbom en ook op die van de myrtestruik en zijn doorlevend. De takjes hebben bijna dezelfde kleur als de bloemen.

Van onheuglijke tijden werd die struik met zijn bloemen in het gehele Oosten hoog gewaardeerd om de aangename geur van de bloem en vooral ook om het poeder of de aangename rode kleurstof, eveneens Henna genaamd, die men trekt uit de bloemen, bladeren, takken en wortels.

Tot heden toe werd en wordt er in het Oosten een overdadig gebruik van gemaakt en wel tot allerhande doeleinden. Vooral wordt er een rode kleurstof mee gemaakt en daar deze zich zeer gemakkelijk op het buitenste van het lichaam neerzet, kleurt men ermee de huid, nagels, voeten, handen, haar en baard, wenkbrauwen en wimpers.

Ook aan leder en pels deelt ze door eenvoudige overstroking een mooie saffraankleur mee. De kleur kan verhelderen of verdonkeren volgens de hoeveelheid stof die in de bereiding gebruikt wordt, en ook wel naar de bereidingswijze die aangewend wordt.

Aan wit hout kan men met Henna de kleur geven van mahoniehout; ook wol, zijde, enz. kunnen er geverfd mee worden.

In Europa wordt Henna gebruikt als ingrediënt in vele haarkleuringen.

In Egypte gebruikte men het om de handpalmen, nagels, oogranden, enz. van mummies te kleuren. Volgens de hoeveelheid gebruikte kleurstof bekomt men verschillende schakeringen vanaf het geel tot het vermiljoenrood, ja, ook naar het zwart toe.

Niet ver van hier, ongeveer een half uur ten noorden van Chytrus, komt een rijke bron uit een rotsheuvel⁷⁰², en vloeit eerst door de stad en dan door het gewest, waar Jezus nu kwam. Op sommige

In Perzië zijn er zowel de mannen als de vrouwen verslingerd op. De mannen kleuren er zelfs de hoeven, de manen en de staart van hun paarden mee.

Flavius Josephus vermeldt het gebruik van Henna door de mannen. Met Henna blankette zich reeds de slechte koningin Izebel in de 9^e eeuw vóór Chr. (II Kon. 9, 30).

In het Hooglied is de Henna of Kofer genoemd in 1, 14.

Voor de goede geur kwam, volgens Plinius de 'Cyprus Canope' op de oevers van de Nijl op de eerste plaats, die van Askelon in Palestina op de tweede, die van Cyprus op de derde.

In Noord-Afrika groeit de Henna overvloedig. Daar wordt het poeder of de kleur gebruikt tegen het uitvallen van het haar; bovendien als een remedie tegen de hoofdpijn en bloedwonden en als versterkingsmiddel van de huid; ze kleurt sterk en zet zich zeer vast, de tint gaat van oranjegeel tot zwart met blauwe weerschijn; het bevordert de groei van het haar en kan in niets de gezondheid benadelen.

De geur van de bloem is zo sterk, dat wijnstokken in de nabijheid ervan doortrokken worden. De Cyprusbloem kent vele variëteiten, zoals het keelkruid of liguster (troène), die vooral voorkomt in Italië en bijkomstige verschillen vertoont.

⁷⁰² Rijke bron uit de rotsheuvel. – Het is dezelfde reeds vermelde Kefalovryso.

Bij hetgeen er in nr. 1295, voetnoot 700 reeds over gezegd is, citeren we nog deze regels uit 'The Island of Cyprus', blz. 37: "Kythrea is één der grootste dorpen van het eiland en is zeer beroemd door zijn springbron Kefalovryso; ze vormt een stroom die vele graanmolens in beweging brengt en een vrij grote oppervlakte besproeit. In de oude tijd voorzag een leiding de stad Salamis van water uit deze bron. Ten oosten van het dorp is de situs van het oude Chytrus. Hier vonden in 1928 de dorpelingen een meer dan manskroot standbeeld van de Romeinse keizer Septimus Severus; het berust thans in het Cyprus-museum.

Van Kythrea uit kan de toerist, een weg naar het noordoosten volgend, het Kyreniagebergte oversteken door de Halevga-pas.

Hier, midden in aangename pijnboomwouden ligt het klooster van Surp Magar."

In Kythrea en omgeving bezitten meerdere kerken interessante iconen.

plaatsen ligt haar beek open, op andere plaatsen is ze overbouwd. Ik geloof dat ze ook de leiding van Salamis van water voorziet. Bij haar oorsprong vormt ze een bevallig klein meer. Bij dit water zal nog gedoopt worden. Me dunkt dat daar sprake van was en dat ik er toespelingen op heb horen maken. Hier groeiden in het wilde verbazend vele en mooie bloemen (zie na nr. 1282, Eiland Cyprus). Langs de weg staan oranjebomen, vijgenbomen, korenten (= krenten) en rozijnen⁷⁰³.

Jesus was hoofdzakelijk naar hier gekomen om zonder stoornis en overdreven toeloop de heidenen en Joden te kunnen onderrichten. Hij deed dit gedurende het overige van deze dag in de tuinen en groene gangen van het gebouw. Sommige toehoorders zaten neer, andere stonden recht en *Jesus leerde over het Onze Vader en één der acht zaligheden, over de achtste*, geloof ik.

Tot de heidenen sprak Hij voornamelijk over de gruwel van hun afgoden en hoe deze ontstaan waren; hoe wegens al die gruwelen Abraham uitverkoren en afgezonderd, en hoe het godsvolk dat uit hem ontstaan was, door God geleid en bestuurd werd. Hij sprak zeer duidelijk en streng. Zijn toehoorders waren niet minder dan ten getale van honderd. Zij aten in het huis, de heidenen evenwel van de Joden afgezonderd; zij aten alleen brood en van die lange (stokken) geitenkaas, ook honing en vruchten.

De waard van dit huis was een heiden, maar ootmoedig en bescheiden. 's Avonds gingen de Joden in een afzonderlijke

⁷⁰³ Korenten en rozijnen. – In het artikel 'Cyprus' zijn deze onder de moderne voortbrengselen niet vermeld.

Nochtans: "Op Cyprus groeien buitengewoon vele rozijnen, die 'Zibobo' genoemd worden ...

Korenten zijn de slechtste kwaliteit van rozijnen en komen van gedroogde druiven." (Aldus Dapper in zijn boek 'Cyprus', blz. 51, in 1680).

plaats. *Vóór het gebed hield Jezus nog een toespraak;*
zij overnachtten hier allen.

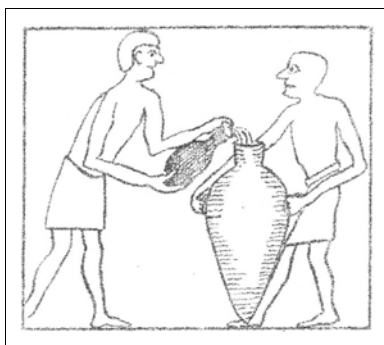
Bijzonderheden over Chytrus.

1298.

In Chytrus heerst er bijna meer leven dan in Salamis. Hier is alle handel en bedrijvigheid aan de haven (dus op een verre afstand) en in een paar straten. Maar in Kythrea heerst overal beweging en nijverheid.

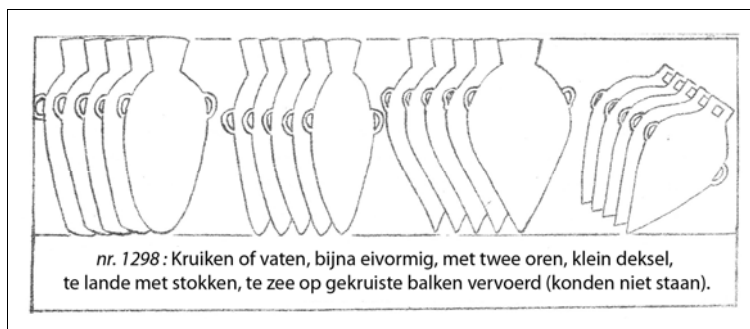
Aan de kant waar Jezus aankwam, loopt een grote marktstraat van vee en vogelen. Rond een schone, hooggelegen markt van de stad hangt onder hoge bogen een grote hoeveelheid van veelkleurige dekens te koop.

Aan de andere zijde van de stad wonen meest metaalarbeiders en smelters. Daar weerklinkt hele dagen zulk een verbazingwekkend hameren en slaan, dat men er zijn eigen woorden niet hoort. Nochtans zijn de meeste metaalfabrieken vóór de stad (in een buitenwijk).

Zij vervaardigden daar allerlei ketels en ander vaatwerk, en vooral een soort van dunne, grote vaten, zoals bij ons de vleespotten; ze

zijn bijna eivormig, met een klein deksel en met van boven twee oren⁷⁰⁴.

De metalen platen worden eerst in de nodige gebogen vorm gebogen en dan in de ovens met zeer lange pijpen (aan elkaar) geblazen of gesoldeerd. Van buiten zijn ze geel en van binnen wit. Daarin worden allerlei vruchten en honing of stroop verzonden. Op zee worden ze getransporteerd op gekruiste balken. Men draagt ze (te lande) ook aan stokken, die door de oren gestoken worden. Om weke, niet harde vruchten te verzenden over zee, gebruikt men zulke potten.

⁷⁰⁴ K. zal wel zulke potten bedoelen, die men hierboven afgebeeld, en die de reproductie zijn van Egyptische reliëfs; ze kunnen niet alléén staan.

Recente opgravingen (1925) hebben ook te tell Zakarija in Palestina zulke kruiken aan het licht gebracht.

Toevallig vond ik eens in een stuk krant de afbeelding van twee soortgelijke kruiken, evenwel zonder oren, met als onderschrift: "Door duikelvissers werd in 1952 in de Middellandse Zee, bij het eiland Riou, ter hoogte van Marseille de lading van een schip teruggevonden, dat omstreeks 200 vergaan was; het was Romeins en Grieks vaatwerk, kommen, schalen, borden en amforen of kruiken, alles samen een schat van zeer grote archeologische waarde."

Op de foto vertoonde een duikelaar twee kruiken. Er viel uit te besluiten dat ze een hoogte van 70 of 80 cm hadden; ze zijn enigszins peervormig, hebben boven een lange hals en lopen van onderen scherp uit, kunnen dus niet staan en beantwoorden aan K.'s beschrijving.

Tweede dag bij het bijendorp.

1299.

12 mei. –

Jezus leert heden nog in het bijendorp bij Chytrus voor een menigte die wel tot 200 man gestegen is.

Hij weerlegde krachtdadig de dwalingen en dwaasheden van het heidendom. Uit het feit zelf dat zij hun godheden tot allerlei betekenissen herleiden wilden om er zich mee te kunnen verzoenen, leidde Hij af welke ellendige en miserabele goden zij aanbadten.

Hierna vermaande Hij hen toch af te zien van hun eindeloze, onuitkoombare verdichtzelen, verzinselen, dromerijen en theorieën, om in kinderlijke eenvoud de éne ware God te erkennen en zijn aanbiddelijke openbaringen te aanvaarden.

Hierdoor voelden enige heidenen zich gekrenkt; dit waren een soort van rondreizende geleerden, die, met een wandelstok in de hand hier voorbijkomend, Jezus' uiteenzetting en betoog gehoord hadden; zij gingen morrend van daar weg, maar *Jezus zegde dat men hen maar best liet heengaan. Dit was beter dan dat zij uit hetgeen zij van Hem hoorden, nog nieuwe goden uitdachten.*

Vervolgens kondigde Hij als Profeet de verwoesting van dit heerlijk gewest aan, de ondergang van zijn steden en tempels, door een strafgericht van God over dit land. (Profetie die volledig in vervulling zal gaan, zie na nr. 1282, Eiland Cyprus, einde).

“Wanneer de gruwel ten hoogste gekomen zal zijn, sprak Hij, dan zal het heidendom te gronde gaan.” Ook weidde Hij lang uit over de straf die de Joden

hier te verwachten hadden en over de verwoesting die Jeruzalem boven het hoofd hing.

De heidenen namen dit alles nog beter op dan de Joden, die vele moeilijkheden maakten en steeds beroep deden op de hun gedane beloften, waarachter zij zich als het ware verschansten.

Jezus doorliep met hen alle profeten, paste alle plaatsen op de Messias toe en verklaarde dat zijn tijd gekomen was. Hij zou midden onder de Joden verschijnen en zij zouden Hem niet erkennen; zij zouden Hem misprijzen, belachelijk maken en bespotten. Wanneer Hij duidelijk en plechtig zou verklaren dat Hij de Messias was, zouden zij Hem gevangen nemen en doden.

Dit wilde er bij velen niet in; zij konden het niet geloven, maar Jezus toonde hun aan hoe al hun profeten behandeld geworden waren en zei dat zij de aangekondigde Messias niet beter zouden behandelen dan zij degenen behandeld hadden, die Hem aangekondigd hadden.

De Rekabieten spraken veel met Hem over Malakias, voor wie zij een grote verering hadden. Zij vertelden dat hij voor een engel Gods werd aanzien, dat hij reeds als kind deugdzaam mens bezocht, en nadien dikwijls weerom verdween en dat men ook niet wist of hij gestorven was. Zij spraken met Jezus lang over Malakias' Messiaanse profetieën en over het door hem voorzegde nieuwe offer. *Jezus paste dit alles op de tegenwoordige en naaste tijd toe.*

Luisterrijk onthaal in het huis van Barnabas.

1300.

1 mei. –

In de namiddag verliet Jezus met de zijnen na een verversing het bijendorp. De talrijke schaar die Hem vergezelde, verminderde geleidelijk, daar nu de ene groep, dan de andere zich van het gezelschap afscheidde om naar hun woonplaats terug te keren.

Onderweg (een omweg van zowat een uur om de oost- en zuidkant van Chytrus) sprak Jezus nog steeds over hetzelfde onderwerp. Zij gingen van het bijendorp over de berg (rotsheuvel waaruit de bron ontspringt, nr. 1297, 1343), en dan richtten zij zich weer naar de weg, waarlangs Jezus, naar Chytrus reizend, bij de mijnen gekomen was (nr. 1289, einde, 1291, begin).

Daar in de buurt ligt nog een dorp (mijnwerkersdorp in de nabijheid van de mijnen, nr. 1345), waar Hij, gelijk de eerste maal (1292, begin) voorbij ging. En nu wendden zij zich een weinig naar het noorden en kwamen zo aan de woning van Barnabas. Zij hadden een afstand van verscheidene uren afgelegd.

De zienster zegde nog meer over het gewest, doch te onduidelijk, dan dat het kon opgenomen en hier weergegeven worden.

Toen zij daar aankwamen, was hun gezelschap fel geslonken; het had hoofdzakelijk bestaan uit jonge mannen van de joodse gemeenschap, die weggegaan waren om voor het Pinksterfeest te Jeruzalem sloop te gaan. De overblijvenden vormden toch nog een aanzienlijke groep.

Hier, vóór hun tuinen en woningen waren wel een dertig- of veertigtal heidinnen, vrouwen en jonge dochters verzameld, doch afgezonderd van een tiental joodse meisjes, die hier eveneens op Jezus wachtten. Allemaal wilden zij Jezus hun hulde bewijzen; zij speelden op fluiten, zongen allerhande lofrijmpjes, droegen bloemenkransen en bestrooiden met takken de weg. Ook

spreidden zij vaak matten op de weg open (cfr. fasc. 6, nr. 142, voetnoot 319), bogen zich voor Jezus en boden Hem als geschenk voortbrengselen van hun gronden aan, zoals bloemen, welriekende kruiden, gevlochten kronen en ook flesjes met reukwerk.

Jezus dankte ze en sprak ermee; zij trokken mee tot in het voorhof van het huis van Barnabas en plaatsten hun geschenken in de vergaderzaal (wellicht grote voorzaal, die naar de kant van de voorhal geopend was en er als één mee uitmaakte). Hier was alles met bloemen en kransen versierd. De ontvangst die Jezus hier te beurt viel, geleek op die van Palmenzondag, behalve dat het er rustiger en hier te lande veel eenvoudiger toeging. Stilaan werd het avond en dan verwijderden zich de vrouwen.

1301.

Vooraf viel mij de klederdracht van de heidinnen op; de jonge dochters droegen een vreemdsoortige hoofdbedekking, gelijkend op de koekoekskorven, die ik als kind dikwijls vlocht van biezen (wat de vorm betreft een soort hen).

Bij enige waren die hoeden eenvoudig zonder versierselen; andere hadden er nog kransen om gevlochten, waarvan draden tot op het voorhoofd neerhingen; die draden eindigden met allerhande sieraden. De benedenrand was bij allen een krans van bloemen, die van wol of pluimen gemaakt waren. Hun sluier droegen zij onder die hoed en zij sloegen hem van voren (naar weerszijden) uit elkaar; of zij wierpen hem in de hoogte op de hoed, en van achteren lag hij in de nek. Hun gordel was nauw om het lijf gespannen; zij droegen van voren een borststuk en om de hals hingen aan kettinkjes allerlei sieraden. Onder de gordel waren zij zeer breed, want zij hadden vele rokken van dunne stoffe boven elkander aan; de ene was telkens een spanne langer dan de andere, en de onderste was eindelijk zeer lang.

nr. 1301 : Rokken boven elkaar, steeds korter. Hoeden als koekoekskorven.

De armen waren niet rondom bedekt; ze waren bij de bewegingen dikwijls bloot, want het waren geen eigenlijke mouwen, maar slechts lange lappen of halve mouwen, die met kransjes om de armen gehouden werden; de stoffen waren van verschillende kleuren, geel, rood, wit, blauw, gestreept en gebloemd.

Hun haren hingen lang af en waren aan het ondereinde door een snoer of lint verenigd tot een rand, waaraan kwasten hingen; hierdoor bedekten ze als een vlak of haarnet de rug en konden ze ook niet omhoog vliegen. Aan de blote voeten droegen zij sandalen met omhoog gebogen tippen en met linten vastgebonden. (Of de punt van de zolen was omhoog gebogen, of een kapje bedekte de tenen). De gehuwde vrouwen droegen een ander hoofdsieraad. Dit was niet zo hoog (als de hoeden der jonge dochters, die een soort hennin waren) en had op het voorhoofd als een vaste scherm, die dikwijls met een punt tot op

de neus (tussen de ogen) neerdaalde en zich van daar weer omhoog boog boven de met parelen versierde oren. De muts was mazig (als kant) en doorstrengeld met haarvlechten, parelen en allerlei sieraden. Zij droegen mantels die van achteren breed neerhingen. Zij hadden kinderen bij zich wier enige kleding bestond in een baan of stuk stof, dat dwars van de ene schouder over de borst neerdalend, het middellijf bedekte. Deze vrouwen hadden hier reeds meer dan 3 uren op Jezus staan wachten. (Voor vrouwelijke, overdadige opschik, zie fasc. 15, nr. 541, voetnoot 259).

1302.

Bij Barnabas was een soort maaltijd bereid. Nochtans ging men niet aan tafel, maar men bood iedereen wat spijs aan op een plankje, zoals men deed op de schepen. Hier waren vele oude mannen verzameld, en onder hen was ook de oude geleerde rabbijn, die Jezus in de synagoge genezen had. De vader van Barnabas is een forse, brede en kerngezonde grijsaard; het is hem aan te zien dat hij in het hout werkt. Alle mannen van die tijd waren veel sterker dan de mensen van tegenwoordig.

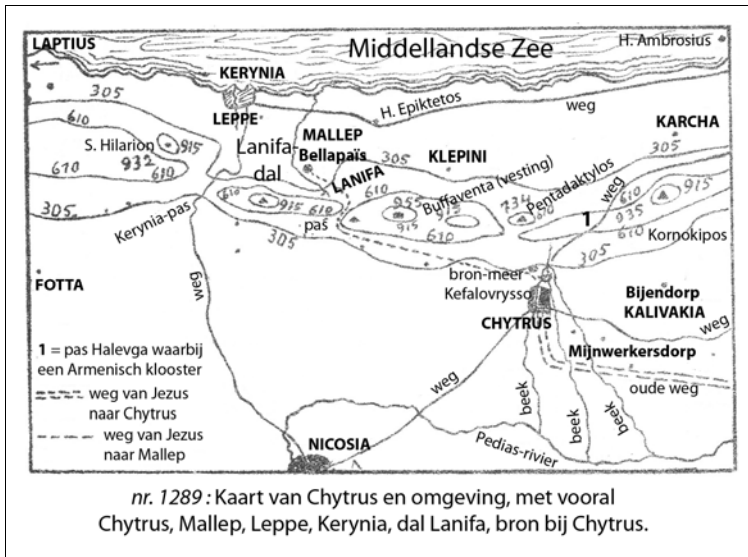
Jezus onderwijst joden en heidenen.

13 mei = 26 Ijjar. –

Jezus deed heden een lering op een leerstoel bij een bron tot voorbereiding op de doop, die de leerlingen toedienden. (Het is dezelfde bron als in nr. 1297, die uit een rots komt, aanstands een meer en dan 3 beken vormt.

Toen vernam Katarina dat er daar gedoopt zou worden; ze heet nu Kefalovryssos; zie nr. 1297, voetnoot 702).

De Joden werden eerst en dan de heidenen aan dezelfde bron gedoopt. De bron ligt vóór de wijk waar zo vele smeden arbeiden, en als men naar het bijdorp gaat, laat men ze links liggen.

Daar (in de buurt van bron en leerstoel) ligt ook een soort van dorp, bestaande uit verscheidene grote gebouwen, namelijk het joodse badengebouw tussen tuinen, andere lustplaatsen en ook een leerstoel in de open lucht onder bomen.

1303.

De bron heeft meerdere wateraders (3 ervan lopen naar de rivier Pedias, zie nogmaals kaartje hierna of grote kaart 3).

Een andere vloeit door de waterleiding naar Salamis; de baden van de heidenen zijn aan de andere zijde; dit water vloeit ook naar de werkplaatsen van de smeden; aanstonds, na de vijver, waarin het opgevangen wordt, vormt het een klein meer, waar het weerom uit wegvloeit.

Ook noordwaarts, waar Jezus naartoe ging, vloeit water uit deze bron; het loopt nu eens onder de grond, dan weer door leidingen van laag muurwerk.

(Dit noordwaarts lopen van water, zal wel rivierverwarring zijn, zie VOORREDE, nr. 11. Wellicht daalt nog een beekje neer, of de beek of de noordhelling van het gebergte moet bedoeld zijn).

De doopbron was onmiddellijk bij de eerste opvang(-vijver) van de bron, en gelijk te Salamis ingericht.

Jezus onderwees de Joden en heidenen afzonderlijk. Ik heb Hem ook met enige leraren over de besnijdenis horen spreken. Ik hoorde Hem zeggen dat men ze de heidenen niet moest opdringen (fasc. 9, nr. 221, voetnoot 26), tenware dat zijzelf er om verzoeken.

Anderzijds konden zij van de Joden ook niet eisen dat zij in hun synagogen zouden toegelaten worden, want men moest de ergernis vermijden en God er voor bedanken dat zij de afgodendienst verlieten en het Heil verwachtten.

Men moest hun in de plaats verstervingen aanraden, zoals de besnijdenis van het hart en van alle kwade driften. Hij zou er voor zorgen dat zij apart onderricht en eigen godsvrucht oefeningen kregen.

1304.

14 mei = 27 Ijjar. –

Toen ik deze namiddag om 3 uur mijn geweldige oogpijnen bijna niet meer kon uitstaan noch verzachting vinden – het was alsof men er met hamers op sloeg – begon ik te bidden en ik voelde enige verzachting in mijn foltering en ik zag dan in wakende toestand het volgende.⁷⁰⁵

Rond de doopvijver ten noorden van Chytrus stonden mannen die hem eerbiedig toedekten. Vele andere toehoorders en gedoopten wandelden dooreen en schenen op het punt te staan van elkander te scheiden en zich in verscheidene richtingen op weg te begeven; zij schenen slechts nog weerhouden te zijn door enige reizende Joden, die met opgeschorte kleren en met stokken in de hand daar juist aankwamen en ergens naar informeerden.

Hierop antwoordden enige van de aanwezigen, naar ik zag, terwijl zij in noordelijke richting wezen: “De grote Profeet en Leraar heeft van de vroege morgen tot de middag hier geleraard en zijn leerlingen hebben gedoopt (cfr. Joa. 4, 2), maar dan is Hij, na een kleine maaltijd, met zijn leerlingen en 7 gedoopte wijsgeren van Salamis, die richting opgegaan.”, en meteen wezen zij naar het noordwesten. “Een paar uren geleden, vervolgden zij, hadt U Hem hier nog gevonden. Nu is Hij langs daar op weg naar het grote dorp Mallep. (Onzeker tastte K. naar de naam: Mallep, Mallepo, Lapeto). Zeer zeker is Hij de beloofde Messias of ten minste een profeet die de Messias moet voorafgaan (cfr. Joa. 1, 21. 25). Zulke onderwijzingen en wijsheid werden heel zeker sinds het bestaan van de wereld door geen mensenmond verkondigd.”

⁷⁰⁵ In dit nr. 1304 is er sprake van K.'s oogpijnen. Deze had zij overgenomen van een roomse kardinaal en ze duurden van 3 november tot Kerstdag. Voor deze datums, zie fasc. 24, nr. 1230.

K. zag een tweede maal een hele reeks visioenen van 21 oktober tot 4 januari 1824.

De aangekomenen wedervoeren: “Hadden jullie Hem niet wat langer kunnen houden? Hoe spijtig toch dat wij nu te laat gekomen zijn.”⁷⁰⁶.

1305.

Nu vertelden de eersten nog vele dingen over Jezus; de aangekomen reizigers verhaalden op hun beurt wat zij over Hem gehoord hadden in de stad van waar zij kwamen.

“Geruchten van grote onrust,” zeiden zij, “van ophitsing en muiterij in Jeruzalem doen overal de ronde. Pilatus is er teruggekeerd. Het gepraat gaat er nog steeds over de vermoorde Galileeërs.

Ook is Herodes nu in oorlog met zijn schoonvader Aretas (zie fasc. 21, nr. 1014, voetnoot 519). Herodes heeft hem verraderlijk in een hinderlaag gelokt. Hij hield zich met zijn leger in Macherus verschanst, en toen de vijanden naderden, nodigde hij hen geveinsd en listig tot een vriendschappelijke onderhandeling op een bepaalde plaats uit. Zodra het gezantschap van het vijandelijke leger daar aangekomen was, stortte de grond plotseling in; het vuur sloeg er langs alle kanten uit en hele bomen vielen brandend op de bedrogen vijanden neer.” (Zie fasc. 24, nr. 1223).

Bij dit verhaal gaven allen hun afkeuring te kennen en dan herinnerde ik mij de werken die ik te Macherus had zien uitvoeren, toen de H. Vrouwen van Hebron daar het hoofd van Joannes kwamen halen. Gedurende die korte blik op Macherus zag ik tevens, bijna een uur van daar, Jezus en zijn reisgezellen als een processie van verstrooide pelgrims hun weg voortzetten.

⁷⁰⁶ **Mallep = Bellapaïs.** – Jezus gaat naar het noordwesten.

Hij gaat naar Mallep, het tegenwoordige Bellapaïs, op de noordelijke helling van de bergketen, naar de vlakke toe, 3 uren ten noordwesten van Kythrea. Jezus volgt de zuidelijke voet van het gebergte en komt door een pas op de noordelijke helling en dan te Mallep (zie kaartje).

Daarna verdween het tafereel en mijn pijnen herbegonnen met nieuw geweld.

Jezus te Mallep.

1306.

Het grote dorp Mallep – daar zij deze naam het eerst noemde, zullen wij ons aan deze vorm houden – is de verrukkelijkste plaats die men zich kan verbeelden. Het hele gewest is onbeschrijfelijk schoon, geheel groen en vruchtbaar. Ik kan het niet onder woorden brengen hoe heerlijk en ordelijk en regelmatig alles daar is. De stad is uitsluitend door Joden bewoond, een louter joodse volksplanting, en ik geloof dat het ook de verste is, die hier in het land bestaat. In later eeuwen, als het christendom hier bloeide en dit dorp verwoest lag, stond hier een klooster⁷⁰⁷.

⁷⁰⁷ Vooreerst de nota die Brentano hier plaatste:

“Meerdere jaren na deze mededeling vond de Pelgrim in Martini’s ‘Reis naar Cyprus’ de vermelding van een bekoorlijk gelegen kloosterruïne met een wonderschone bron ten oosten van Cerines (Kerynia) met name Lapis of Bellapaïs.

Uit de plaatsbeschrijving van die reiziger volgt dat dit zeer waarschijnlijk het klooster is dat K. op het oog heeft.

Ook Pokoke wijst het op zijn kaart ten oosten van Kerynia aan en noemt het 'Telebaïse'. Tot hier de nota van Brentano.

De plaats is te belangrijk, het gewest te heerlijk, de kloosterruïne te belangrijk en te aanzienlijk, dan dat wij er niet een ogenblik bij stil zouden blijven. Toch willen wij beknopt samenvatten het vele dat er over te zeggen zou zijn.

Bellapais = Mallep (= Mali).

Vooreerst de naam. De plaats met de kloosterruïne wordt op gedetailleerde kaarten van Cyprus aangeduid met de naam Bellapais.

Dit is de laatste vorm die de naam gekregen heeft; hij komt van de benaming van het klooster 'Notre Dame DE LA PAIX', of, volgens anderen 'ABBAYE DE LA PAIX'. Vandaar de vormen 'Lapaïs', 'Lapaïse' of 'Delapais', 'Belapais' en tenslotte 'BELLAPAÏS', dat de officiële naam geworden is. Deze naam is natuurlijk niet ouder dan het klooster.

K. duidt de plaats aan met een naam, waarvan ze maar half zeker was: Mallep. Vandaar dat de volgende veronderstelling zeer redelijk is.

Bij Dapper in 'Cyprus', blz. 67 lezen wij: "De koning van Egypte, Ptolemeüs, zoon van Lagus, overviel in 312 vóór Chr. het eiland en nam Praxippus, de koning van de districten Lapius en Kerynia gevangen, alsook de koning van Mali, nl. Staciekus."

Mallep = Mali = Episcopia (= Bellapaïs).

Aangezien Mallep tot hetzelfde gewest behoort als Lapius en Kerynia, ligt het voor de hand dat Mali de plaats is, die door K. met aarzeling Mallep genoemd wordt. Dat haar Mallep dezelfde plaats is als het huidige Bellapaïs, laat geen ogenblik twijfel over.

Vooreerst legt K. de nadruk op de heerlijkheid van de plaats: de verrukkelijkste die men zich kan verbeelden.

Nu, wat zeggen ooggetuigen en reizigers. Vooreerst, de naam Episcopia waarmee de Grieken de plaats lange tijd aangeduid hebben, wijst op hetzelfde verschijnsel: hij wijst op het wijde uitzicht dat men heeft vanaf Mallep op de heerlijke omgeving in alle richtingen, ook op de havenplaats Kerynia en de zee.

Op een afbeelding in 'The Island of Cyprus', blz. 84 is op de achtergrond ook de zee te zien.

In haar boek 'Chypre d'aujourd'hui' legt Marina Sacopoulo, herhaaldelijk de nadruk op de heerlijkheid van het gewest.

Bellapaïs noemt zij een verrukkelijk dorp, gelegen in een toverschone omgeving, (*dans un site féérique, inoubliable*). Het ligt vreedzaam te dromen in het zicht der oneindigheid: (*Bellapaïs rêve paisiblement devant l'immensité*). Zijn ligging is van een uitzonderlijke schoonheid.

Verheven op een loodrechte klip in het zicht van het Taurusgebergte (in Zuid-Turkije), verloren tussen de bergtoppen Buffavento en St-Hilarion in een beboste bocht van het Keryniagebergte, beheerst het een smalle kustvlakte die neerglijdt vanaf het klooster tot de zee, als het ware meerukkend in zijn val tuinen, olijf- en St-Jansbroodbomen, palmen en populieren ...

Van op het terras van de kloosterslaapzaal is het vergezicht bewonderenswaardig. Zonder verzadigd te worden laat men zijn blik dwalen in eindeloze verten, naar groene en blauwe horizons, op de zeesteden aan de noordkust, op de met kastelen en vestingen bekoonde bergtoppen in het zuiden.

Te of bij Mallep vermeldt de zienster de joodse begraafplaats; overigens was Mallep een zuiver-joodse stad. Op een geringe afstand, op een plaats die nu Voenoës heet (Voenoës-Bellapaïs) is een archeologische situs ontdekt die doorzocht werd tussen 1930-1940; ze dateert uit het 3^e millenium en heeft ons het beschavingspeil in dat verwijderde tijdperk uitgeleverd.

In 'The Island of Cyprus', blz. 99 ziet men een rituele vaas afgebeeld met het onderschrift: *Ritual vase from early bronze age, cemetery of Voenoës-Bellapaïs*.

Ook zijn onder het klooster zelf ruime kelders.

Zoals K. ook de aandacht vestigt op het goede overvloedige water van de bron van Mallep, zo hebben ook reizigers en schrijvers melding gemaakt van de voortreffelijke bron van Bellapaïs.

Vooral hebben dezen met lof en bewondering gesproken over de heerlijke resten van het klooster op deze plaats. Het klooster is een historisch monument en de overblijfselen behoren tot de best bewaarde gebouwen van het eiland in gotische stijl.

Toch is er reeds een aanzienlijk deel aan de westkant verwoest of zijn daar de stenen als bouwmetaal weggehaald door inlanders en Arabieren.

Begonnen in 1206 kwamen de gebouwen slechts geleidelijk tot stand. Eerst in de 13^e eeuw was de kerk voltooid.

De nog tamelijk gaaf overgebleven gedeelten zijn: refter, panden, slaapzaal, kerk, kapittel, versterkte ingangspoort. Hiervoor wordt nu de beste zorg gedragen; de heerlijke ruïne wordt beschermd tegen vandalisme.

In Dappers tijd (1680) was het klooster nog door monniken bewoond; deze auteur weet te zeggen dat de gehele streek rondom veel katoen voortbracht, dat het voornaamste bestaansmiddel van het klooster was; niet alleen beschikte men over het water van de lokaliteit, maar ook de zuidelijke bergketen voorzag heel het gewest van fris en voortreffelijk water (Dapper, Cyprus, 42).

Heeft dit water iets te maken met dat ten noorden van de bron van Chytrus, waarvan K. te Chytrus gesproken heeft?

Drong een leiding dwars door de schoot van het gebergte?

Dit is wel moeilijk aan te nemen.

Ook in het vervolg zal K. nog op verwarde wijze spreken van het waternet bij en rond Mallep.

Wij weten dat zij op dit gebied zelf niet klaar ziet (VOORREDE, nr. 11).

Wij zullen daarom verder aan haar watergegevens weinig belang hechten en niet proberen alles te verklaren. Alleen weten wij dat naast de heuvel van

Het dorp ligt op een hoogte, op de helling van het gebergte; het heeft naar alle kanten een verrukkelijk uitzicht en van daar is ook de zee zichtbaar. Het heeft 5 straten die naar het midden lopen en op dit middelpunt is op een rotsgrond een mooie waterbak of vijver uitgehouwen, die door een waterleiding haar water uit de bron van Chytrus ontvangt (?).

Deze vijver ligt hoog, en het water dat van hoog afkomt, stijgt er in op. Rondom zijn schone zitplaatsen en lommerrijke bomen. Men heeft van daar een heerlijk uitzicht op de stad en op het landschap dat vol vruchten staat.

Het dorp is door een dubbele wal omringd; de binnenste wal is lager, de buitenste hoger; aanzienlijke gedeelten ervan zijn uit de rots gehouwen. Buiten deze walversterking lopen in een wijde omtrek, als kleine dalen zeer schone grachten vol riet (K. zei: *Rieder*, rietgrachten).

Men heeft daar de weligste, de meest frisse grasgrond, die bezaaid is met de heerlijkste bloemen, tussen twee rijen rijk beladen vruchtbomen, waaronder ik grote, gele vruchten in het gras zag liggen. Overvloedige dauw houdt er alles fris en groen. (Dauw, fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128). Nu is men er nog volop in de oogst.

Mallep een dal met een beek liep, waaraan zij de naam Lanifa geeft en dat Jezus het zal volgen in zuidelijke richting opwaarts.

Mallep ligt ongeveer 5 km ten zuidoosten van Kerynia, de stad van Mnason, waar Jezus ook nog zal komen, en 3 à 4 km van de kust.

In 'Chypre d'aujourd'hui' schrijft Marina Sacopoulo met enthousiasme en uitvoerig over de kunstwaarde van dit monasterium. Zij roemt er de schoonheid van, de mooie gotische stijl, de goede proporties tussen de gebouwen en onderdelen, de fijn afgewerkte beelden, de kunstzin en kunstmaak die overal in het oog valt.

De kerk is in 't bezit van de orthodoxe Grieken. De bewoners van 'het verrukkelijke dorp' wonen er elke zondag de goddelijke diensten bij.

Zichten op de ruïnes van het klooster van Bellapais.

Katarina vermeldt het als opgericht ter plaats waar de resten van het oude Mallep gelegen waren.

Is Jezus werkelijk op Cyprus geweest? Niets verhalen hierover de Evangelien, doch deze bevatten ook slechts de hoofdtrekken van Jezus' leven en voornaamste wonderen.

"Moest alles beschreven zijn," zegt Joannes, met een oosters overdreven doch veelzeggende uitdrukking, "de wereld zou de boeken niet kunnen bevatten."

Het argument tegen deze reis: "De Evangelien zeggen er niets over." is geheel waardeloos.

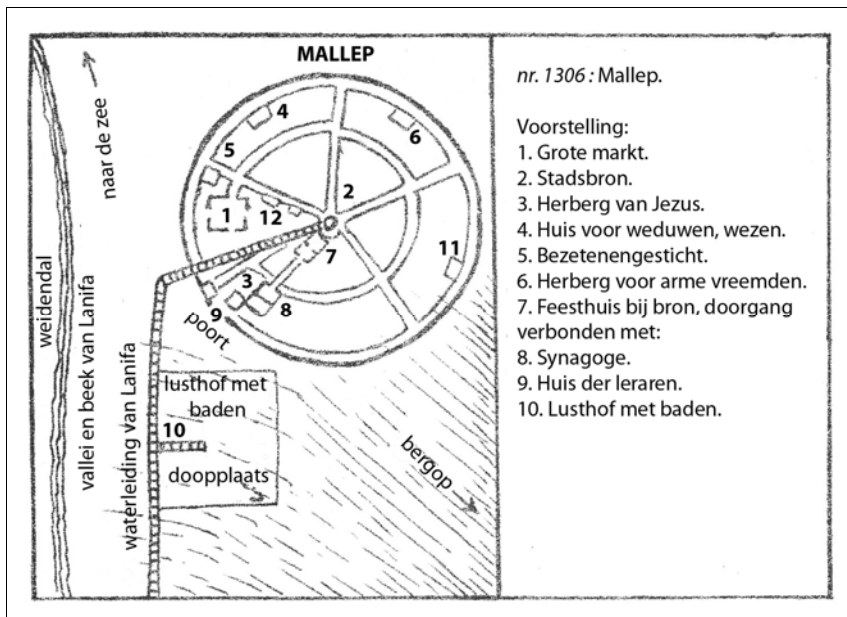
Klaarblijkelijk was dit ook de overtuiging der kerkelijke censoren, die hun Imprimatur aan K's verhalen verleenden. Deze bevatten overigens in zich het bewijs van hun waarheid.

De mensen drogen vele vruchten om te verzenden; zij maken ook deksels, tapijten en andere stoffen; ook vele matten en lichte, lage (of platte) van spint gevlochten korven of manden, waarin zij de vruchten te drogen leggen.

1307.

Bij Jezus' aankomst gingen de synagoge-leraren en de schoolkinderen, vele meisjes en jongens en veel volk, Hem tot buiten de poort tegemoet. Zij waren op hun best gekleed, hadden fluitspelende kinderen hij zich, terwijl de overigen liederen aanhieven en palmtakken in de hand droegen. De meisjes gingen vóór de jongens. *Jezus dankte hen en ging zegenend midden tussen de kinderen door.*

De woning van de leraren ligt niet ver van de ingang van het dorp (zie schets van Mallep).

Zij brachten Jezus en zijn gezelschap, dat zowat 30 man sterk was, in een zaal, wasten hun de voeten en boden hun een verversing aan.

Ondertussen waren reeds wel 20 zieken, lammen en waterzuchtigen in de straat vóór het huis gebracht, en *Jezus*

ging buiten, genas hen en gebod hun Hem naar de bron in het midden van de stad te volgen. Zij trokken allen gezond, onder de vreugdebetuiging van hun verwanten, naar de bron mee. Daar onderrichtte Jezus hen over de dankbaarheid jegens God en over het dagelijks brood (steeds in verband met de oogst).

Hierna ging Hij naar de synagoge en leraarde hier over de vraag van het Onze Vader: Moge komen Uw Rijk! Hij sprak over het Rijk van God in ons, dat zo nabij is, dat iedereen, die maar wil, het grijpen kan (Lk. 17, 20-21). Hij zegde hun dat het een geestelijk en geen wereldlijk rijk was, en welke straf zij te verwachten hadden, die het miskenden en afwezen.

De heidenen die Hem gevolgd waren, stonden buiten afgezonderd. Hier waren zij voortdurend meer afgezonderd dan in de heidense steden.

Daarna nam Jezus deel aan een maaltijd bij de leraren (in het huis der leraren), waarna zij Hem in een herberg leidden (in de herberg der vreemde en reizende leraren), die zij voor Hem en zijn gevolg hadden doen bereiden. Er was een opzichter bij, die hun al het nodige moest verschaffen. Jezus sliep hier in een grote zaal, doch gescheiden, en de 7 gedoopte heidenen hadden een eigen kamer. *Zodra de leerlingen sliepen, ging Jezus bidden buiten in het open veld.*

Oogslag op Merkuria.

1308.

Ik heb nogmaals de priesteres van Derketo gezien; zij heet Merkuria en werd later na de dood van Christus te Jeruzalem gedoopt onder de naam Famula; zij is een priesteres in de tempel en wordt om haar grote schoonheid een godin van de mannen

genoemd; zij is van priesterlijk geslacht en van de familie, waaruit later de moeder van de H. Katarina voortgekomen is; deze heeft hetzelfde huis bewoond.

Men heeft haar verzocht om nog eens in de tempel haar dienst te gaan verrichten, doch zij heeft er mee gebroken en haar schandelijke betrekking opgezegd. Deze gruwelen worden in het donker in geheime kamers gepleegd.

De kinderen van deze tempeldienaressen worden als heilig in de tempel opgevoed. Hun bezigheden bestaan in het vervaardigen van borduur- en sierwerk, in zingen en dansen in de tempel. Meestal worden zij later op hun beurt ook priesteressen en leveren zich aan dezelfde schanddaden over⁷⁰⁸. Sommige trouwen ook in de stad. Ook Merkuria heeft dergelijke kinderen uit zulke omgang in de tempel. Thuis heeft zij twee dochters van haar man en een buitenechtelijke zoon. De dochters volgden haar, toen zij wegvluchtte, maar haar zoon kon zij niet meenemen.

Haar man is een zonderlinge gast; ik weet niet wat van hem te denken. Hij leidt een gemakkelijk, genotzuchtig leventje en is zeer dom. Hij laat zich dienen, eet en drinkt, doet wat hij wil, en is niet zelden bedronken. Hij laat zich aan zijn vrouw en aan haar leven niet gelegen zijn.

Merkuria blanket zich; zij maakt haar oogranden zwart, en rond de rode wangen en de mond komen fijne, roodgele strepen, die zacht overgaande vervloeien; zij ziet er uit als een geschilderd beeld. Haar nagels en het binnenste van haar handen schildert zij

⁷⁰⁸ Schanddaden in de tempeldienst. – “... Overigens was in al die afgodendiensten de prostitutie tot een dogma verheven.

De prostituees van beide geslachten maakten een integrerend deel van het tempelpersoneel uit ...

De zedeloosheid onder het masker van godsdienstigheid was eigen aan heidense godsdiensten.

Zo wist de duivel van de laagste instincten der menselijke natuur gebruik te maken om de mens te brengen tot de afgoderij, die zijn werk is.” (D.E. Idole, c. 829-830).

rood, wanneer zij naar de tempel gaat of een feest bijwoont. In de tempel heeft zij een lang, doorzichtig en wit kleed aan, en daaronder een geel met bloemen en met in het oog lopende zomen. De heidense vrouwen en dochters zijn bij feesten aldus geschminkt. Dit geschiedde met (de verf van) een plant⁷⁰⁹.

⁷⁰⁹ Merkuria maakt haar oogranden zwart. – We zagen reeds in nr. 1297, voetnoot 701 hoe de kleur- of verfstof voortkomend van de Hennastruik door de grote hoeveelheid gebruikte materie, bijna zwart kan zijn.

Aan die heel donkere Henna geven de Arabieren ook de naam ‘Surmah’ en ‘kohl’. Mogelijk is ‘Surmah’ of ‘kohl’ van eigenlijke Henna te onderscheiden; dit kan ik niet met zekerheid zeggen.

Wij lezen over zulke zwarte kleurstof in ‘t H. Land, 1^e jaargang, blz. 113, het volgende: “Vrouwen, maar ook mannen kleuren de randen van hun oogleden en hun wenkbrauwen met ‘kohl’. De donkere omlijsting doet het wit van de ogen opvallender en mooi uitkomen; de ogen lijken helderder en schitterender.

Die mode bestond oudtijds ook in Egypte, hetgeen blijkt uit de monumenten. Zo vond men in de graven allerlei naalden en poederdoosjes die in vorm bijna niet verschillen van die welke men tegenwoordig gebruikt om de ogen met ‘kohl’ te omschilderen. Het zwarte blanketsel noemen de Arabieren ‘Surmah’.”

De minder of meer zwarte kleur van de Henna hangt wellicht ook enigszins af van de variëteit. Men beoogde ook wel een doel of effect in het gebruik van helderder of donkerder kleurstof: zwart rond de ogen om het wit te doen uitkomen. In fasc. 20, nr. 984 staat een afbeelding van een jonge vrouw die de lippen verft met een kwastje.

Genezingen onderweg. – Leerrede in de synagoge.

1309.

15 mei = 28 Ijjar. –

Men heeft gisteren ook over Samuel gesproken. Ik meen dat het de gedachtenisdag van zijn dood was.

's Avonds (hedenavond, de 15^e mei; de avond behoort reeds tot de 16^e) begon men de Nieuwe Maan te vieren, waarschijnlijk omdat de sabbat op de dag zelf viel⁷¹⁰.

De huizen en de synagoge worden mooi versierd (*es ist ein grosses Schmücken der Häuser und Synagogen*), hetzij voor het Nieuwe-Maan-Feest, hetzij tot voorbereiding op het Pinksterfeest (binnen 7 dagen).

Heden vroeg waren *vóór de herberg en op de weg van Jezus naar de synagoge vele zieken gebracht, die Hij genas*. De synagoge is hier prachtig, bijna gelijk die in Jeruzalem. Er staan 2 leerstoelen in; al het volk was er bijeengekomen. Ik heb heden volstrekt niet zien arbeiden; het was ook als vierden zij het sluiten van de oogst. *Jezus leraarde gedurende het grootste gedeelte van de morgen*. Enige malen lazen en zongen ook andere leraars en het volk.

⁷¹⁰ De verjaardag van Samuels dood valt volgens D.B., Jeûne, op 28 Ijjar, maar hij kan ook vallen, volgens een andere kalender, op 29 Ijjar.

's Avonds (op de 15^e mei, dus feitelijk met het begin van de 16^e) begint men de Nieuwe Maan te vieren. In feite begon nog niet de Nieuwe Maan, maar K. geeft te verstaan dat men ze een dag vroeger vierde, omdat ze samenviel met de sabbat.

Op de 17^e mei valt inderdaad de sabbat en de Nieuwe Maan, of eerste dag van de volgende maand Siwan.

Ik herinner mij dat *Jezus de parabel van de zaaier en van de verschillende aard van de akkergronden verhaalde; ook het onkruid kwam daarbij te pas.*

Voorts de parabel van het kleine, maar vruchtbare mosterdzaadje dat een boom wordt en overvloedige vruchten voortbrengt.

Hij illustreerde zijn leer ook met de gelijkenis van een heester of plant, die hier veel gekweekt wordt en die uit een zeer kleine kern een scheut voortbrengt, die een bijna manshoge en armdikke stam of stengel wordt. Een zeer nuttige heester; het zaad ziet er zeer vast uit, gelijk dit van het wrang- of longkruid, een onkruid dat bij ons in het vlas groeit. Ginds wordt de vrucht zo groot als een eikel en ze is rood en zwart. Men perst er een slijm uit als lijm; de bladeren zijn geel en rood; ze wordt ook gebruikt, zo ik meen, om te verven. De kleuren die men er uit trekt, zijn geel, rood en bruin; men kan er alles van benutten, tot de steel toe. (Hennastruik ?).

De gedoopte heidenen waren niet in de synagoge; zij luisterden naar Jezus van buiten, boven op de verheven plaats of het dakterras (terras van de zuilengang die naast de synagoge liep of er tegen aangebouwd was, cfr. nr. 1293, midden).

Genezing van drie blinde kinderen.

1310.

‘s Middags woonde Jezus met de leerlingen een maaltijd bij in het huis van de overste. Drie blinde knaapjes van 10 tot 12 jaren werden door andere kinderen binnengeleid; zij speelden op fluiten en op een ander aan de mond gehouden instrument en zij regelden er de tonen op met de vingers; het was geen fluit, het had een ronkende, zoemende toon, gelijk een mondharmonica. Daar tussenin zongen zij ook met een welluidende stem.

De ogen van de blinde kinderen stonden open, maar het scheen alsof zij de staar of een schel op de oogappel hadden.

Jezus vroeg hun of zij niet gaarne het licht zouden zien, om deugdzaam en vlijtig de wegen van de gerechtigheid te bewandelen.

Zij antwoordden vol vreugd en verwachting: “Heer, indien Gij ons helpen wilt, Heer, help ons! Wij zullen doen wat Gij beveelt!”

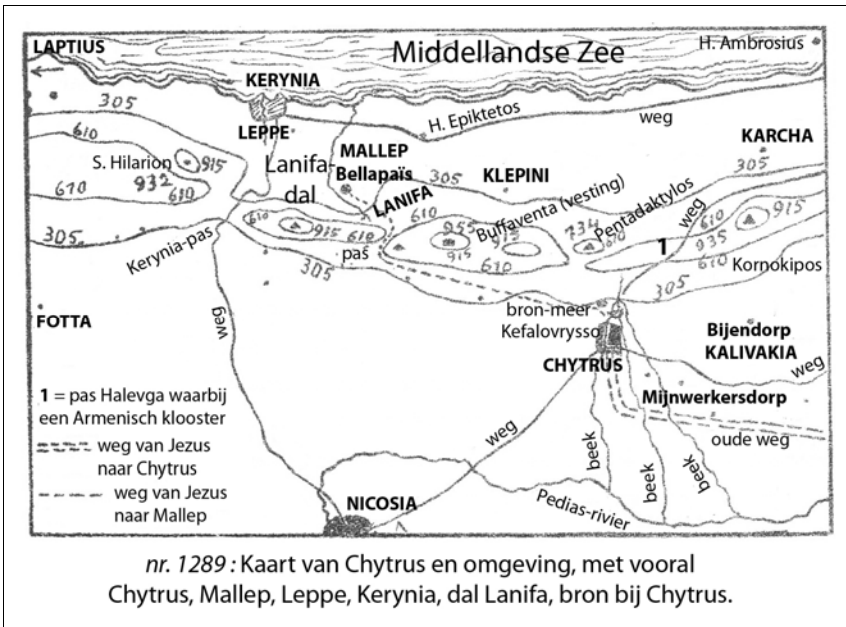
Nu zegde Jezus: "Leg uw schalmeien neer." En Hij plaatste ze vóór zich, Hij bracht zijn duimen aan zijn mond en streek deze vanaf de ooghoek (bij de neus) over de ogen naar de slapen, en dit bij elk van de kinderen. Dan nam Hij een schotel met vruchten van de tafel, hield hun deze voor en vroeg hun: "Zien jullie dit?" en Hij zegende ze en gaf hun de vruchten. Verstomd en bedwelmd van geluk keken zij vreugdig rond en vielen wenend voor Jezus' voeten neer. Er was een grote ontroering, vreugd en verbazing in de gehele vergadering.

De knaapjes ijlden met hun gidsen vol vreugd de zaal uit en de straten op naar hun ouders, en aanstonds ontstond in de gehele stad een grote opschudding en de kinderen keerden met hun

verwanten en vele andere mensen (die door het wonder aangetrokken waren) in het voorhof van de zaal (vóór de zaal) terug. Zij kwamen, om Jezus te bedanken, blijde liederen zingen, die zij met de muziek van hun speeltuigen begeleidden.

Hierop hield Jezus nog een treffende toespraak over de dankbaarheid, waarin Hij ondermeer zei: “De dankbaarheid is een gebed dat nieuwe genaden bekomt. Zó goed is de hemelse Vader!”

Na de maaltijd zag ik Jezus met zijn leerlingen en de heidense wijsgeren door de bekoorlijke, groene, lommerrijke riet- en grasdalen (*Rieder*) verre rond de stad wandelen en ondertussen bijna voortdurend *de heidense jonge mannen en nieuwe leerlingen onderwijzen*. Zijn eigen leerlingen onderwezen ook enige scharen. (Het groene dal loopt naast Mallep dat er zich op een heuvel boven verheft; zie kaartje).

's Avonds leerde Hij nogmaals in de synagoge.

Nadat daarna de leerlingen nauwelijks te ruste gegaan waren, verliet Jezus zijn slaapkamer om in het open veld te gaan bidden.

Jezus bij de ouders van de geheelde kinderen.

1311.

16 mei = 29 Siwan. –

Jezus bezocht in de morgen verscheidene huizen, troostte de bewoners, deelde aalmoezen uit, heelde en gaf raad. Zo deden ook zijn oudere leerlingen.

Hij bezocht ook de ouders van de genezen blinde knaapjes; het waren Arabische Joden, d.i. Joden afkomstig uit het gewest waar Jethro, de schoonvader van Mozes, gewoond heeft; zij hadden een eigen zonderlinge naam⁷¹¹, reisden veel rond en waren reeds bij

⁷¹¹ Hier lezen we: "Die Arabische Joden uit het gewest van Jethro hadden een eigen zonderlinge naam."

Wij denken hier spontaan aan de Banu-Qaynuqa, één van de voormalige joodse clans in Jathrib (sinds Mohammed Medina geheten), in Teima, Kheiber en andere plaatsen in Saoedie-Arabië en Jemen.

Arabische geschiedschrijvers vermelden wel 20 zulke joodse clans, b.v. ook nog de Banu-Nadir en de Banu-Qurayza, die genoemd worden 'al-Kahinan' = 'de clans van de uitgeweken priesters' (zie Encyclopedie Judaica, artikel Arabia, Joden in Arabia.)

Namen als Banu-Qaynuqa, enz. zijn dus geen etnische namen, maar beroepsnamen, min of meer te vergelijken met onze voormalige gilden van (edel-) smeden, wevers, enz.

Het Arabische woord 'Qayna' betekent 'handarbeider', soms meer bepaald metaalbewerker.

Vergelijk Genesis 4, 22: Toebal-Kain, de stamvader van de smeden: Toebal de Smedt!!!

De eigennaam 'Caïnan' (hebreeuws 'Qenan') 'Keniet', komt ook voor in de stamboom van Onze Heer Jezus Christus bij Lk. 3, 36-37.

Kafarnaüm gedoopt, waar zij op hun doorreis een bergprediking van Jezus gehoord hadden.

Deze mensen, een paar families van een twintigtal personen in het geheel, vrouwen en kinderen meegerekend, waren kooplieden en fabrikanten, die rondreisden voor hun zaken, gelijk bij ons de Italianen, Tyrolers, Zigeuners en Zwarte Woudbewoners rondtrekken met houten uurwerken, muizenvallen en plaasterbeelden en die nu hier, dan daar, enige tijd verblijven en tevens allerlei werkjes verrichten en ook handel drijven. Om deze tijd bleven zij gewoonlijk een paar maanden hier. Zij bewoonden vóór de noordzijde van de stad een herberg en waren voorzien van allerhande werktuigen, vooral om te weven. Ook hun blinde knaapjes moesten op hun zwerftochten hier en daar bij gelegenheid met hun gezang en fluitenspel een stuiver verdienen.

Jezus hielp deze zwerfers met lering en raad en nam nogmaals hun dank en de dank van de kinderen aan. Hij zei hun dat zij de kinderen voortaan niet meer mochten laten meereizen, maar dat zij hier blijven en ter school gaan moesten.

Ook wees Hij hun de liefdadige mensen aan, die ze bij zich zouden nemen en voor hun onderricht zouden instaan.

Hij had reeds gisteren voorzorgen daartoe genomen en de ouders waren met zijn voorstel ingenomen en beloofden Hem het te doen.

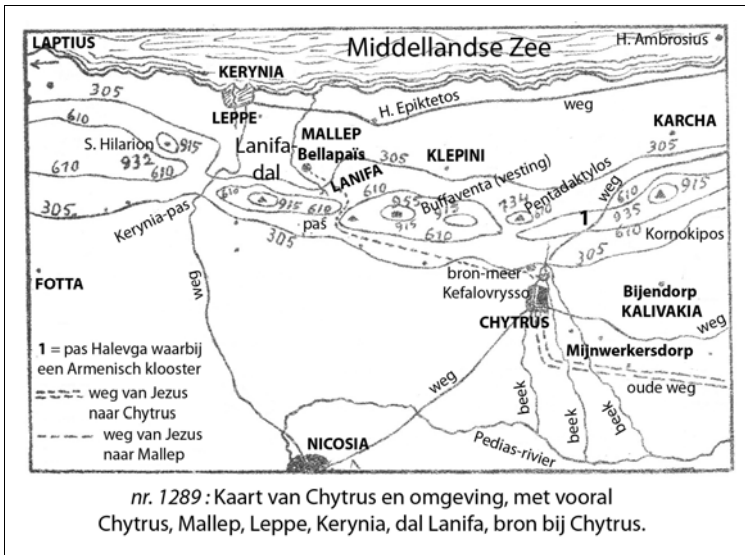
Volgens Dr. van den Bom in 'Bijbels Woordenboek' 1960 moeten de Kenieten gezien worden als een Midianietische nomadenstam in de Negeb van Arad, het uiterste zuiden van Palestina, een stam die zich blijkbaar verenigd heeft met de stam Juda.

Als nomaden komen ze ook voor in Galilea (Recht. 4, 11. 17; 5, 24). Het zullen daar handwerkslieden geweest zijn (en kooplui), zoals de hier bedoelde Arabische Joden op Cyprus.

Gesprek met heidense wijsgeren over Dsemsjid en Melchisedek.

1312.

Jezus nam met de zijnen een kleine maaltijd in de herberg en ging 's namiddags met de leerlingen en de 7 gedoopte wijsgeren westelijk in een verrukkelijk weidedal (dal van Lanifa dat uit het zuidelijk gebergte komt en ten westen westen voorbij Mallep loopt). Hij richtte zich naar het dorp Lanifa⁷¹² en *onderrichtte onderweg zijn gezelschap.*

⁷¹² **Lanifa (= ten zuiden van Bellapaïs).** – Brentano plaatst hier de volgende korte nota: “Zou Lanifa soms niet het dorp Casafani kunnen zijn, dat door Martini aangewezen wordt bij Lapasis (= Bellapaïs) en waarvan hij het water roemt?” – Aldus Brentano’s vraag.

Wij antwoorden: “Neen! Lanifa wijst K. aan ten zuiden van Bellapaïs, terwijl Casafani 1,5 km te noorden ervan gelegen is. Bellapaïs met de ruïne van het klooster en van het oude Mallep behoort eerder tot Casafani.”

Hier zijn wij weer getuige hoe de zienster zelf niet klaar ziet in het waternet van beken en waterleidingen. We zouden ter plaats het hele gewest onderzocht moeten hebben, om er het laatste woord over te zeggen.

Ten westen van Mallep ligt een dal (het zo juist genoemde) , dat, zacht opwaarts stijgend, zuidwaarts in het gebergte dringt. Uit deze zuidelijke richting komt van de bron van Chytrus een beek hierheen. (Dat ze uit de bron van Chytrus komt, lijkt me volkomen onmogelijk, zie VOORREDE, nr. 11).

Ze is ongeveer 3 voet breed en loopt overdekt door het gebergte, dan door het dorp Lanifa en vervolgens door het dal naar Mallep toe en in de grachten rondom. Deze beek is nochtans het water niet, dat te midden van Mallep in de hooggelegen bron stijgt, hoewel de straat, waarlangs Jezus uitging, de 5^e straat van de stad is, waardoor de waterleiding tot de bron loopt.

1313.

Het is eenvoudig niet te beschrijven welk een bekoorlijkheid en stille wijding over dit dal hangt; het is aan alle zijden afgesloten en uiterst aangenaam door zijn groen uitzicht en zachte wendingen. Tot tegen Mallep liggen verstrooid aan beide zijden van de weg verscheidene boerenhofsteden van het dorp Lanifa, dat aan het (boven-) einde van het dal ligt. Alles is er groen en staat vol met de mooiste bloemen en vruchten, zowel wilde als gekweekte.

Jezus ging links aan de zuidkant (oost- of westkant?) van de beek opwaarts naar Lanifa. *Daar sprak Hij met een schaar jeugdige mannen*, die op weg waren om in te schepen voor de overvaart naar Palestina; zij wilden het Pinksterfeest te Jeruzalem gaan vieren. *Jezus verzocht hen Lazarus van zijnentwege te groeten, maar daarbuiten tegen niemand gewag van Hem te maken.*

Verder wandelend trok Jezus de beek over en kwam aan haar noordzijde weer het dal af naar Mallep. (Het dal zal dan enigszins van het zuiden schuin naar het noorden gelopen hebben).

Hij ontmoette op de overkant van de beek nog een dorp dat een nog vreemder naam draagt; hij is me zo-even weer ontgaan. (Op 18 mei noemde zij het dorp Leppe).

Het is belachelijk dat ik in mijn visioenen telkens opnieuw verwonderd ben over de namen. Dan komt ook de bedenking in mij op: moesten de mensen van daar de namen van onze Westfaalse dorpen horen, dan zouden die ongewone namen door hun klank niet minder hun bevreemding wekken.

Ik heb deze morgen en nu bij deze uitstap gezien dat de oogst geëindigd is, en de mensen de schoven die zij voor de armen bestemmen, op hopen stapelen.

1314.

Gedurende geheel deze wandeling onderrichtte Jezus de heidense wijsgeren, nu eens al gaande, dan somtijds ook vertoevend op een aangename plaats. *Hij sprak hun over het volslagen bederf van de mensen vóór de zondvloed en het behoud van Noach (= Noë). Dan over het nieuwe bederf na Noach; over de uitverkiezing en roeping van Abraham en zijn geslacht, die door God zelf afgezonderd, geleid, ontwikkeld en bestuurd werden tot op het tijdstip waarop de beloofde Ver trooster eruit zou kunnen voortspruiten.*

De heidenen verlangden vele ophelderingen en kwamen voor de dag met menig grote naam van oude godheden en helden; zij somden de weldaden op die men hun toeschreef. *Maar Jezus antwoordde hun dat alle mensen, de een in meerder, de ander in minder mate, natuurlijke gaven ontvingen en dat zij met hun gaven en wijsheid menige wenselijke ontdekking of nuttige uitvinding deden, die tijdelijk nut en gemak aanbrachten, maar dat uit deze verbeteringen tevens vele ondeugden en gruwelen voortsproten.*

En Hij toonde hun hoe die volkeren, niettegenstaande het vernuft van die grote mannen, in de afgoderij verzonken en grotendeels ten onder gegaan waren.

Hij wees hun ook op dat weefsel van belachelijke, fabelachtige, wanstaltige godengeschiedenissen, gemengd met duivelse waarzeggerij en toverkunst, die er tussen geweven zijn en als waarheid willen doorgaan. (Dit antwoord van Jezus is zeer toepasselijk op onze tijd).

Zij brachten het gesprek ook op een wijze koning uit de oertijd, die in de hooggebergten (van het huidige Iran of Perzië over de Tigris) tot zelfs voorbij Indië geheerst had. Hij heette Dsemsjid⁷¹³.

⁷¹³ Dsemsjid. – De gebergten waar hij heerste zijn de bergen en het hoogland van Perzië en Iran tussen de Tigris en de Indus. Vele eeuwen, ook oudtijds heeft Perzië zich tot de Indus uitgestrekt.

Dsemsjid wordt beschouwd als de grondlegger van de Perzische monarchie, die een band van eenheid schijnt gelegd te hebben tussen de vele Perzische volksstammen. Volgens sommigen is hij de stichter van de stad Sijraz en van de waterleidingen die tot heden toe dwars door een berg water naar deze stad brengen.

Men beschouwt hem nog als de ontwerper van de Perzische kalender en als zodanig ook de invoerder van het Perzische Nieuwjaarsfeest. Dit valt samen met de herfst-nachtevening en wordt in Perzië van oudsher tot op heden met alle mogelijke luister gevierd.

Volgens velen is de mogelijkheid niet uitgesloten dat hij dezelfde historische persoon is die door de Grieken Achemenes genoemd wordt.

Men neemt gewoonlijk aan dat deze Achemenes geleefd heeft in de 9^e of 7^e eeuw vóór Christus, maar zijn identiteit met Dsemsjid is niet zeker.

Weer anderen beschouwen Dsemsjid als de 5^e koning van Perzië en voorganger van Chedorlahomar, tijdgenoot van Abraham; hij zou dan geleefd hebben na de zondvloed en niet lang na de dood van Noach.

Achemenes (Asjemenes, Adsjemenes) en Dsemsjid worden als dezelfde naam beschouwd, die 'zon' betekent. Sjid is een uitgang.

Op hem toegepast betekende de naam: de stralende, schitterende, wegens zijn mooi uitwendig voorkomen en briljante begaafdheden.

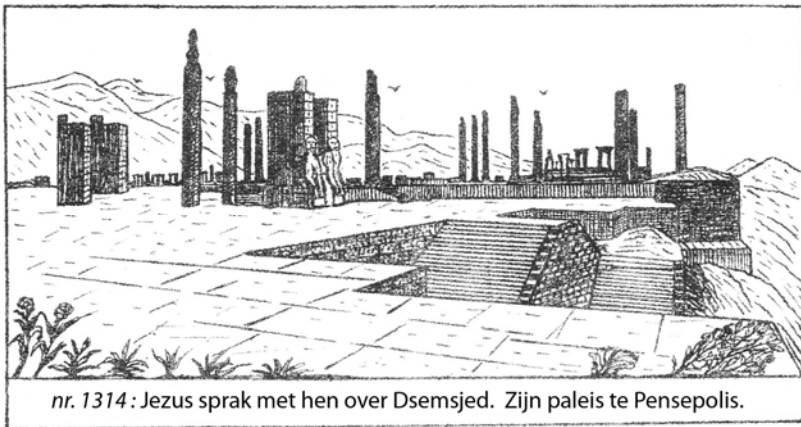
Naar hem heet thans nog een uitgestrekte provincie van Perzië: 'Irak-Adjemi'.

Ook aan vele monumenten is de naam Dsemsjid verbonden.

Onder deze neemt de eerste plaats in de machtige ruïne van een geweldig

groot paleis, waarvan nog vele reusachtige zuilen, kamers, stukken muur, beelden overeind staan op een kunstmatig aangelegd plein in de trant van het tempelplein te Jeruzalem en bijna even uitgestrekt.

De vermaarde ruïne wordt 'de troon' of 'het paleis' van Dsemsjid genoemd en is gelegen te Persepolis, ten oosten van de Arabische gulf, 12 uren ten noordoosten van Sjjiraz. Het is hieronder in tekening gebracht.

Het is de grootste en mooiste ruïne uit die tijd, zoals het oudtijds ook wel het heerlijkste bouwwerk in die tijd zal geweest zijn.

Wanneer Perzië in 1971, oktober de 2500^e verjaardag van het bestaan van het Perzische rijk vierde, koos het als theater van de feestelijkheden het eenzame, onbewoonde gewest, de blote zandwoestijn, waar het paleis van Dsemsjid aan verleden grootheid herinnert. Kapitalen werden besteed om die eenzame plaats in een levendige stad te herscheppen, waar alle staatshoofden der wereld met alle comfort en de hoogst mogelijke pracht ontvangen zouden worden.

Rondom Dsemsjid ontstonden talrijke legenden en verdichtfels, zodat legende van geschiedenis moeilijk onderscheiden kan worden en de held een schim blijft in een ver en donker verleden (cfr. Géogr. univ. V, 146, 156, 195, enz. Dapper, Perzië, 4, 9, 13, 17, enz.)

De heidense wijsgeren spraken met Jezus ook nog over andere goden en helden met een roemrijke naam. Een van dezen was wel Roestam, niet minder populair dan Dsemsjid, wiens naam ook nog aan sommige monumenten in Perzië verbonden is. (Dapper, Perzië, 12; Géogr. univ. V, 150-151).

Volgens de legende had Hij met een gouden dolk, die hij van God zou ontvangen hebben, vele landen verdeeld en bevolkt en overal zegen verspreid.

1315.

Zij ondervroegen Jezus nopens de wonderen die men aan deze Dsemsjid toeschreef.

Jezus antwoordde hun dat deze Dsemsjid een vorst geweest was met grote natuurlijke begaafdheden, een man van vernuft, met grote wereldse wijsheid, die zich na de verstrooiing van de mensen - deze was het gevolg van de talenverwarring bij de torenbouw van Babel - aan het hoofd van een volkssam geplaatst had, waarmee hij volgens zekere regels landen in bezit genomen had en deze onder hen wijselijk verdeeld had. Andere stamaanvoerders hadden op erger wijze huisgehouden dan hij. Dat Dsemsjid het minder bont gemaakt had dan die anderen, dit kwam alleen daaruit voort dat het volk, waartoe hij behoorde, minder bedorven was dan de meeste andere stammen.

Jezus toonde hun evenwel ook aan hoe vele grote daden die hem toegedicht werden, hoe vele verhalen die voor zijn rekening in omloop waren, uit louter fabels bestonden. "Hij is," zegde Jezus, "een vals evenbeeld, een mislukt namaaksel, een soort kunstmatig tegenhanger van de heilige priester en koning Melchisedek.

Vestig liever uw aandacht op deze hogepriester en op het geslacht van Abraham, want op het tijdstip dat de volkerenstroom in beweging kwam, zond God Melchisedek tot de beste families om ze te leiden, te verenigen, hun landen en woonplaatsen te bereiden

en aan te wijzen, opdat ze onbedorven zouden blijven en volgens de maat van hun verdienste meer of minder geschikt zouden zijn om de genade der Belofte te benaderen, (ja, te verkrijgen)."

"Wie Melchisedek feitelijk geweest is, voor het ogenblik laat Ik het aan u over," sprak Jezus, "erover na te denken. Ik zal alleen dit als zeker bevestigen: in die verre tijd is hij een voorafbeelding van de Messias, een aankondiger geweest van de toen nog zo verwijderde, maar nu zo nabije genade der Belofte. Zijn voorafbeeldend offer van brood en wijn (Gen. 14, 18-20) dat hij opdroeg, staat op het punt zijn vervulling te krijgen. De verwezenlijking van dit beeld zal blijven bestaan tot het einde der wereld."

Jezus sprak zo duidelijk, overtuigend en onweerlegbaar over Dsemsjid en Melchisedek, dat de wijsgeren in grote bewondering uitriepen: "Meester, hoe groot is uw kennis! het is juist alsof U in die tijden geleefd hadt. U kent die mensen beter dan zij zichzelf hebben kunnen kennen."

Hij sprak hun verder nog omstandig over de profeten, ja, ook over de zogenaamde kleine profeten, en in het bijzonder over Malakias, de laatste in de rij der kleine profeten.

Met het begin van de sabbat ging Jezus naar de synagoge en leerde daar uit het 3^e boek van Mozes over het jubeljaar (Levitikus, 25, 8), en uit Jeremias.

Levitikus 25 Sabbat- en jubeljaar

1. En de HERE sprak tot Mozes op de berg Sinai:
2. Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer gij in het land komt, dat Ik u geef, dan zal het land rusten, een sabbat voor de HERE.
3. Zes jaar zult gij uw akker bezaaien en zes jaar zult gij uw wijngaard snoeien, en de opbrengst daarvan inzamelen,
4. maar in het zevende jaar zal het land een volkomen sabbat hebben, een sabbat voor de HERE: uw akker zult gij niet bezaaien en uw wijngaard niet snoeien.

5. Wat vanzelf opkomt van uw oogst, zult gij niet inoogsten en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok zult gij niet inzamelen; het zal een jaar van rust voor het land zijn.
6. De sabbatopbrengst van het land zal u tot voedsel zijn: u en uw slaaf en uw slavin, uw dagloner en uw bijwoner, die bij u vertoeven.
7. Ook voor uw vee en voor het gedierte, dat in uw land is, zal de gehele opbrengst daarvan tot voedsel zijn.
8. Voorts zult gij u zeven jaarsabbatten tellen, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen van de zeven jaarsabbatten negenenveertig jaren zijn.
9. Dan zult gij bazuingeschal doen rondgaan in de zevende maand op de tiende van de maand; op de Verzoendag zult gij de bazuin doen rondgaan door uw ganse land.
10. Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren.
11. Een jubeljaar zal dit vijftigste jaar voor u zijn, dan zult gij niet zaaien, en wat dan vanzelf opkomt zult gij niet oogsten en dan zult gij de ongesnoeide wijnstok niet aflezen.
12. Want het zal u een jubeljaar zijn, heilig zal het u zijn; van de akker zult gij eten wat hij opbrengt.
13. In dit jubeljaar zal ieder van u zijn bezitting terugkrijgen.
14. Wanneer gij iets aan uw volksgenoot verkoopt of iets van hem koopt, dan zal de een de ander niet benadelen.
15. Rekening houdend met de jaren na een jubeljaar, zult gij het van uw volksgenoot kopen; rekening houdend met de oogstjaren zal hij het u verkopen.
16. Bij een groter aantal jaren zult gij de koopsom naar verhouding hoger stellen; bij een geringer aantal jaren zult gij de koopsom naar verhouding lager stellen: want het getal der oogsten verkoopt hij u.
17. Gij zult elkander niet benadelen, maar voor uw God vrezen, want Ik ben de HERE, uw God.
18. Zo zult gij mijn inzettingen opvolgen en mijn verordeningen nauwgezet in acht nemen; dan zult gij veilig wonen in het land.
19. En het land zal zijn vrucht geven, zodat gij tot verzadiging eet en daarin veilig woont.
20. Wanneer gij zegt: wat zullen wij in het zevende jaar eten, zie, wij mogen niet zaaien noch onze oogst inhalen –
21. dan zal Ik mijn zegen in het zesde jaar over u gebieden, dat het u een opbrengst geve voor drie jaren.
22. In het achtste jaar zult gij zaaien, maar van de vorige oogst eten, tot het negende jaar; totdat de oogst daarvan binnenkomt, zult gij van de vorige eten.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hij zegde in het bijzonder dat men zijn veld goed moest bebouwen, opdat onze broeder, die het van ons zou overnemen, onze liefde zou herkennen.

Na de maaltijd had Hij nog een gesprek met de wijsgeren en enige Joden⁷¹⁴.

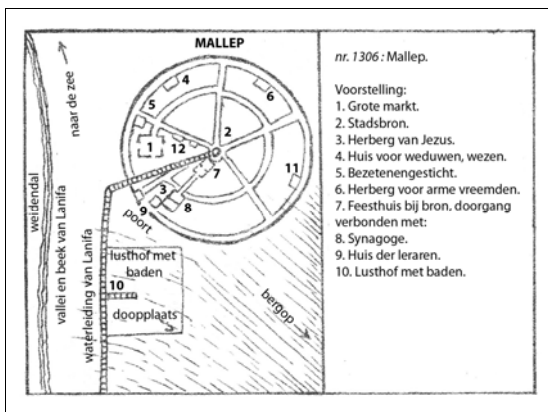
⁷¹⁴ In het jubeljaar kwamen verkochte, of in feite slechts verpachte, akkers tot hun eigenaar terug. Het kon gebeuren dat iemand die een akker voor

Jezus leert in de synagoge en bij de doopplaats.

1316.

17 mei = 1 Sivan; Nieuwe Maan; Sabbat. –

's Morgens zette Jezus zijn lering over het jubeljaar in de synagoge voort, over het bebouwen van het veld en uit Jeremias. Daarna ging Hij met de leerlingen en veel volk, Joden en enige heidenen, buiten de stad naar het zuiden (of zuidwesten; zie plan), waar de Joden een tuin met baden hadden.

Deze bestonden uit een middelvijver, die door badcellen omgeven was. De tuin was vol aangename wandelplaatsen en lange, lommerrijke groene lovergangen. De vijver kreeg zijn water van de bron van Chytrus(?). Hier was reeds alles tot de doop ingericht, en vele mensen volgden Jezus naar een leerplaats bij de

een aantal jaren gepacht had, b.v. voor 8 jaren, het 7^e jaar zegde: "Voortaan zal ik het niet meer mesten, niet meer zorgvuldig bewerken of van onkruid zuiveren, ik zal daar toch geen voordeel meer van hebben."

"Dit is tekort aan liefde," zegt Jezus. *"Voor uw broeder, die het met het jubeljaar weer in bezit zal krijgen, moet u doen wat u zou wensen dat uw broeder doet voor u, indien de rollen omgekeerd waren. Dit versterkt de liefdebanden onder de mensen; het veredelt hen, het verrijkt hen voor God."*

doopbron of -vijver. Onder hen waren 7 huwelijksparen met hun opleiders en verwanten.

Hier handelde Jezus in zijn redevoering over de val in de zonde, over het bederf van de mensen, over de Belofte, de verbastering, de ontaarding van de geslachten, over de afscheiding van betere mensen, de voorzichtigheid in het aangaan van huwelijken om de deugden en genaden der ouders op de kinderen te doen overgaan, over de heiliging van het huwelijk door zelfbeheersing, het onderhouden der geboden, matiging en onthouding.

1317.

Zo kwam Hij op bruid en bruidegom te spreken en Hij bracht in zijn rede een voorbeeld bij van bomen die op dit eiland groeien en die door ver verwijderde bomen, ja, zelfs door bomen van overzee, bevruchting ontvangen.

“En zo maakt,” zegde Hij, “de hoop, het vertrouwen in God en het vurig verlangen naar het Heil, de ootmoed en kuisheid de moeder van de Belofte.”

Aldus kwam Hij op de geheimzinnige betekenis van het huwelijk, dat een beeld is van de vereniging van de vertrooster van Israël met zijn Kerk.

Hij noemde het huwelijk een groot geheim (Ef. 5, 21-33) en sprak hierover zo treffend en mooi, dat ik niet proberen durf het te herhalen.

Efeziërs 5

21. en weest elkander onderdanig in de vreze van Christus.

Het huwelijksleven

22. Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here,

23. want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente; Hij is het, die zijn lichaam in stand houdt.

24. Welnu, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus, zo ook de vrouw aan haar man, in alles.

25. Mannen, hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft,
26. om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord,
27. en zo zelf de gemeente voor Zich te plaatsen, stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zó dat zij heilig is en onbesmet.
28. Zo zijn [ook] de mannen verplicht hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief;
29. want niemand haat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het, zoals Christus de gemeente,
30. omdat wij leden zijn van zijn lichaam.
31. Daarom zal een man [zijn] vader en [zijn] moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn.
32. Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en [op] de gemeente.
33. Intussen ook gij, laat ieder voor zich zijn eigen vrouw zó liefhebben als zichzelf en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.

Uit: NBG-vertaling 1951

Tenslotte leerde Hij over de boetvaardigheid en de doop die de ziel reinigen en de schuld delgen van 's mensen afvalligheid en scheiding van God en hem bekwaam maken om aan het Verbond van de zaligheid deelachtig te worden.

Jezus trad ook met enige dopelingen ter zijde om hun schuldbekentenis te ontvangen. Hij vergaf hun hun zonden en legde hun tot penitentie verstervingen en goede werken op. Jakobus de Mindere en Barnabas doopten. De dopelingen waren meestal ouderlingen en enige heidenen, ook de 3 van blindheid genezen jongetjes, die bij de doop van hun ouders in Kafarnaüm niet gedoopt geworden waren.

Jezus onderricht de heidense wijsgeren.

1318.

Jezus en de zijnen en nog vele anderen namen hier nog een verversing en deden dan een sabbatwandeling ten zuiden van het dorp. Hier vloeit de beek van Lanifa een eind ver om de stad en dan naar de zee: zij moesten de beek overschrijden; in het dal van

Lanifa is ze zeer smal, maar hier wordt ze veel versterkt met de wateren die uit de stad komen. Ook de vrouwen en dochters gingen wandelen, doch op andere wegen.

Jezus zette zijn onderrichtingen voort, en wel vooral met het oog op de gedoopte heidenen, die altijd op een kleine afstand van de anderen stonden. Na een eindweegs gewandeld te hebben, gingen zij allen neerzitten in een kring om Jezus, die hen onderrichtte. Hierop keerden zij naar de synagoge terug, waar Jezus de sabbatlering sloot.

Na een maaltijd die daarna plaats had, kwamen enkelen van de wijsgeren nader, luisterden aandachtig toe en stelden Jezus vervolgens de vraag of God niet anders had gekund dan de verschrikkelijke zondvloed op de aarde te zenden? of het Hem ook nodig was geweest de mensen zolang op de Vertrouster te laten wachten? God zou toch wel andere maatregelen hebben kunnen nemen en aanstonds naar de aarde iemand hebben kunnen zenden om alles te herstellen.

Maar Jezus antwoordde hierop dat zo iets niet in Gods raadsbesluiten had gelegen;

- *dat Hij de engelen met een vrije wil en met de krachten van een geest had geschapen, en dat deze door hovaardigheid van God afgefallen en in een duister rijk neergestort waren;*
- *dat hierop ook de mens tussen dit duister rijk en het Rijk van het licht, eveneens met een vrije wil geplaatst was geworden; dat hij zich, door van de verboden vrucht te eten,*

vrijwillig aan het rijk van de duisternis had overgegeven, maar dat de mens verlost is kunnen worden, onder voorwaarde nochtans dat hij meewerkte met God, die bereid is hem te helpen.

De mens moet het Rijk van God neertrekken, indien hij wil dat God het hem geeft.

“De mens,” zegde Jezus, “is als God willen worden door het eten van de verboden vrucht, en hij kon niet geholpen of verlost worden, tenzij dat de Vader zijn Zoon onder de mensen liet opstaan, om hen weer met God te verzoenen.

De mensen waren in hun wezen en bestaan zo misvormd geworden, dat er barmhartige en wonderbare maatregelen nodig geweest waren om het Rijk van God opnieuw op de aarde te brengen, aangezien het rijk van de duisternis in de mens het Rijk van het Licht van zich afstoot.”

Hij verklaarde duidelijk dat dit Rijk geen wereldse heerschappij, macht noch heerlijkheid is, maar wel de vernieuwing, de herschepping van de mens in God, zijn verzoening met de hemelse Vader en de vereniging van alle goede mensen in één (mystiek) lichaam.

Lering bij de doopplaats.

1319.

18 mei = 2 Sivan. –

Deze morgen onderwees Jezus op de doopplaats nogmaals vele mensen, inzonderheid de nieuwgetrouwden. Daar waren er 7 paren, onder wie 2 heidenen, die de besnijdenis aangenomen hadden en nu met joodse meisjes trouwden. Zij waren van hun verwanten en vrienden, mannen en vrouwen vergezeld, zodat ik eerst gemeend had dat er veel meer paren waren. De bruidegoms werden gedoopt en enige heidenen die het Jodendom genegen waren, hadden de toestemming gevraagd om met de anderen Jezus' lering te mogen aanhoren.

Eerst leerde Jezus in het algemeen over de plichten van de huwelijke staat, en in het bijzonder over de plichten van de vrouwen. Zij moesten naar de ogen van de man zien, en buiten dit de ogen neergeslagen houden. Hij prees de gehoorzaamheid, ootmoedigheid, kuisheid, naarstigheid en de goede opvoeding van de kinderen aan.

Nadat de vrouwen weggegaan waren om in Leppe de maaltijd gereed te maken, bereidde Jezus de mannen tot de doop voor; Hij sprak over Elías, over de grote droogte van het land in die tijd en over de regenwolk, waarom Elías had gebeden, en die hij uit de zee had zien opstijgen.

Ook heden hing dicht bij de aarde zulk een mistwolk gelijk onlangs, en men kon niet ver om zich heen zien.

Jezus zei dat de droogte ten tijde van Elías een straf van God was voor de afgoderij van Achab (I Kon. 17, 1). Toen was tegelijkertijd een verschrikkelijke dorheid en droogte in de harten ontstaan, want de genade en zegen hadden zich teruggetrokken.

Hij vertelde hoe Elías zich bij de beek Krit verborgen had gehouden en hoe de vogel hem spijs had gebracht; voorts hoe hij de afgodendienaars op de Karmel had beschaamd en verslagen en hoe de wolk daarna opgestegen was en alles door de regen had verkwikt (I Kon. 18; fasc. 2, nr. 31).

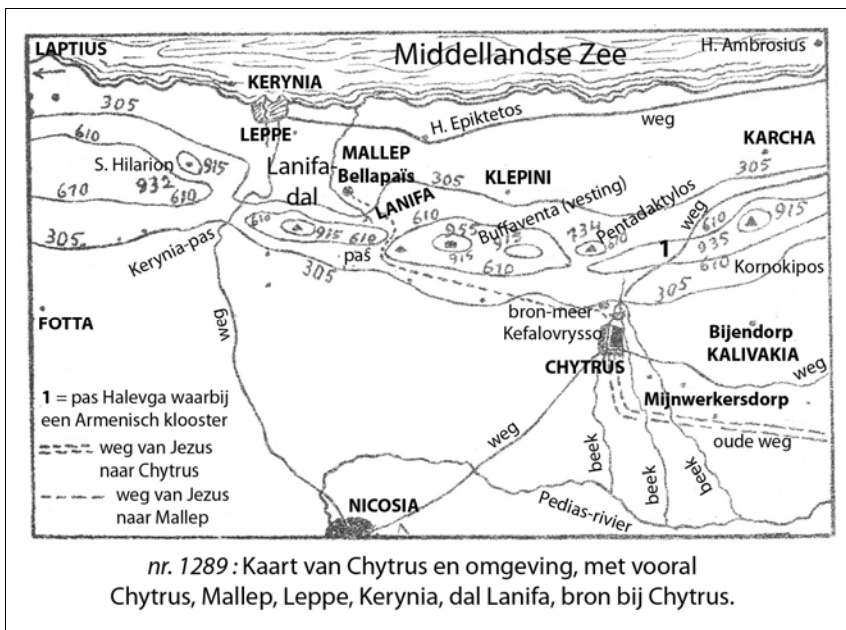
Jezus vergeleek deze regen met de doop en vermaande hen zich te bekeren, en niet, gelijk Izebel, in zonden en in de dorheid en ongevoeligheid des harten te blijven na de val van deze doopregen. Hij legde dit alles breedvoerig uit.

Hij sprak ook over Segola, die deugdzame heidense vrouw uit Egypte, die zich bij Abila aan de beek Krit was komen vestigen en zoveel goeds had gedaan en genade bij God had gevonden (fasc. 17, nr. 720).

Hij zei vervolgens welke pogingen de heidenen moesten doen, hoe zij naar deugden streven en zich heiligen moesten, opdat Gods genade hen zou bezoeken. Hij zegde dit in 't bijzonder met het oog op zijn heidense toehoorders, die de geschiedenis van Elias en deze heidense vrouw kenden.

Jezus op een feestmaal te Leppe bij Mallep.

(Leppe is te veronderstellen tussen Mallep en Kerynia; zie kaartje).

1320.

Na de doop van de bruidegoms (de vrouwen werden niet vóór Pinksteren gedoopt) werden Jezus en de zijnen, ook alle trouwers en de rabbijnen door een joodse leraar tot een feestmaal uitgenodigd. Hij had dit laten bereiden in het dorp Leppe, ten westen van Mallep. De dochter van de joodse leraar van dit dorp was de bruid van een heidense wijsgeer van Salamis, die daar reeds de onderrichtingen van Jezus gehoord en de besnijdenis aangenomen had.

Zij gingen nu naar Leppe, dit dorp waarvan ik, gisteren en eergisteren de naam niet wist. De weg naar dit mooie dorp, dat bijna even groot is als Koesfeld (dat in 1820 maar klein was) loopt zacht (uit het dal Lanifa) opstijgend, en dan dieper afdalend, door schone lanen, als was geheel het gewest een heerlijke tuin; de weg is ongeveer drie kwartier lang. Mallep is bijna zo groot als Münster.

Bij Leppe loopt de baan naar de niet grote havenstad Kerynia (= Kyrenia), die ongeveer 2 uren van daar ligt (fel overdreven afstand). De andere weg, waarop Jezus met de doortrekkende Arabieren sprak, loopt naar de grote haven Lapius, die (2 uren) meer westelijk ligt.

Te Leppe wonen de heidenen in een rij huizen aan de grote weg; er is veel handel en nijverheid. De Joden bewonen een afgezonderde eigen wijk en hebben een schone synagoge. In heidense tuinen zag ik afgodsbeelden van het type der busselkinderen. Ook zag ik op een openbare plaats, en ook nog in een beluik even ter zijde van de weg, een afgodsbeeld van meer dan een mansmaat hoog, met een soort van ossenkop, en tussen de hoornen had het een korte korenschoof; het beeld zat op zijn achterste poten gehurkt en had kleine vooruithangende handen. Ik had dit soort beelden reeds in Gaulonitis gezien; het heeft openingen, waarin verschillende offers gebracht worden (cfr. fasc. 17, nr. 726).

De maaltijd was feestelijk, doch eenvoudig; hij bestond uit vogelen, vissen, honing, brood en vruchten. De bruiden en bruidsmeisjes zaten ook hier aan het einde van de tafel afgezonderd. Zij droegen sluiers en hun lange gestreepte klederen waren zeer eerbaar. Door de mouwen zag men hier en daar de blote arm; zij hadden kransen van veelkleurige fijne wol of pluimpjes op het hoofd.

1321.

Jezus leerde zonder ophouden gedurende en na de maaltijd. Hij sprak van de heiligheid van het huwelijk, waarin zij zich met één vrouw tevreden moesten houden; want hier bestond de gewoonte gemakkelijk te scheiden en een andere te nemen. Jezus kwam daar krachtig tegen op. Hij vertelde ook parabelen van het bruiloftsmaal, van de wijnberg en de koningszoon (Mt. 22, 1-14; 21, 33-41).

De eerste parabel werd hier om zo te zeggen in de daad omgezet; Jezus' leer werd geïllustreerd door de werkelijkheid, want de bruidegomsgezellen en bruidsgezellinnen stonden aan de deur en gingen zelfs de straat op en nodigden de voorbijgangers uit om binnen te komen; en alle fatsoenlijk gekleden werden binnengelaten en mochten aan tafel aanliggen, en ook de armen werden gespijzigd en onderwezen.

Ook de 3 van blindheid genezen knaapjes zag ik op het feest, dat zij met hun muziek opluisterden, terwijl ook meisjes zongen en musiceerden.

Het was reeds donker, toen Jezus met de zijnen naar Mallep terugkeerde. Boven op de hoogte van de weg (heuvelhelling waarover zij in het heengaan ook gekomen zijn), was het zeer

schoon; men kon er de zee zien, die een glans, een eigenaardige schijn van zich afwierp⁷¹⁵.

Ik meen dat het Pinksterfeest zeer nabij is (nog 4 dagen). Nochtans willen de toekomstige echtgenoten nog eerst het huwelijk sluiten en hun bruiloft vieren.

Te Mallep liggen bij enige huizen en op hoeken nog grote hopen koornschoven gestapeld. Ik weet niet of het ten teken is dat men hier aan de armen graan zal uitdelen of ten teken van feestviering en opluistering. De oogst van granen en boomvruchten is geëindigd, maar nog niet de wijnoogst (die eerst in september, ook nog in oktober plaats heeft).

Nog Mallep. - Trouwplechtigheden.

1322.

19 mei = 3 Sivan. –

Deze morgen werden in Mallep grote voorbereidselen getroffen tot de trouw van 7 paren. De ganse stad scheen aan het feest deel te nemen (wat eigen is aan het Oosten).

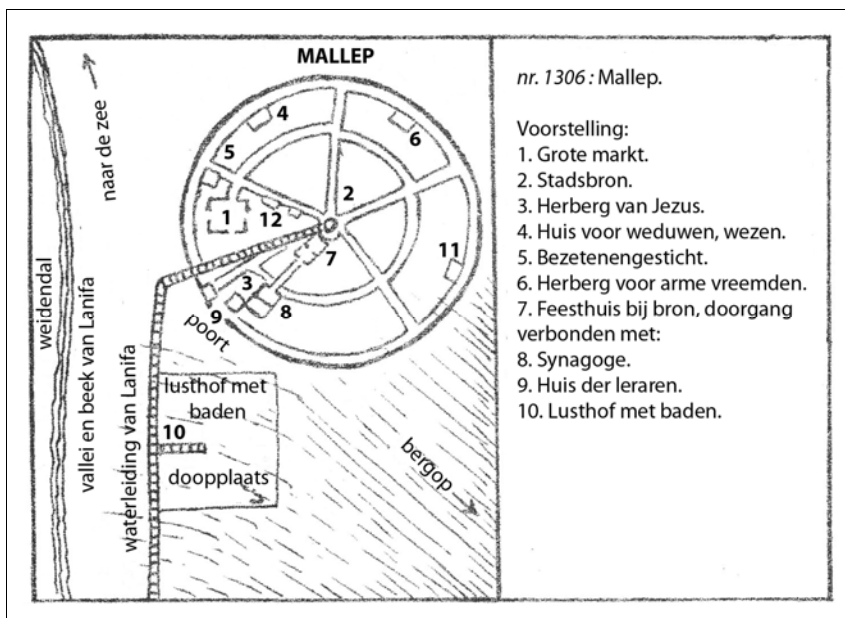
⁷¹⁵ De zee wierp een schijn van zich af. Dit kan aan meerdere oorzaken toegeschreven worden:

- a) een schijn of glans die ze nog ontving van de reeds ondergegane zon. Van op de Libanon te Bzomar en ook te Mar-Sciallita zag Mislin de zon achter Cyprus ondergaan, terwijl de bergen van het eiland zich zwart op de onmetelijke zonneschijf aftekenden. Kort voor de zon achter het eiland in de zee verdween, zag hij haar beeld vóór het eiland omgekeerd in de waterspiegel, stralend als de zon zelf, en, nadat ze geheel verdwenen was, bleef dit beeld van de zon nog een tijdlang in het water schitteren (I, 252). In Jezus' geval kon de zon al enige tijd verdwenen zijn.
- b) De schijn kon van de maan komen, die 3 dagen begonnen is;
- c) Of ook van zeediertjes, zeevonken genaamd. Het fosforisch licht van sommige plantjes en diertjes draagt ertoe bij om het 'lichten' van de zee te veroorzaken (Modern Woordenboek bij 'lichten').

(Men versta hier door stad een groot dorp. Heden nog deelt bij de bedoeïenen de gehele stam aan de feestvreugde van een trouw of bruiloft).

Alle inwoners zijn er immers als geheel verbroederd. Eigenlijke armen ziet men niet; ze wonen afgezonderd tegen de muren en worden onderhouden.

De ligging en inrichting van de stad is uiterst regelmatig. Mallep doet door zijn vorm denken aan een pannenkoek die in 5 gelijke stukken verdeeld is. De 5 hoofdstraten die de stad in deze delen snijden, lopen alle naar de hoge, in het midden van de stad gelegen bron, die door schone bomen en terrassen omgeven is. Vier van deze stadsdelen zijn door 2 cirkelvormige, rondlopende dwarsstraten, die de bron tot middenpunt hebben, doorsneden.

In één van deze kringvormige straten staat een huis, waarin de weduwen en oude moeders, die geen kinderen hebben, samen

wonen en op de kosten van de gemeente leven; zij houden school en zijn met de opvoeding en zorg der wezen belast.

Nog een ander huis is hier ingericht ten behoeve van arme vreemdelingen en reizigers, die er onderhoud en verzorging vinden. Jezus is reeds tweemaal in het huis van de weduwen geweest, *om ze te troosten en te bemoedigen* en Hij heeft bij deze gelegenheid ook een bezoek gebracht aan hun school en leerlingen.

Het 5^e en laatste deel van de stad behelst openbare gebouwen; het is in 2 helften gescheiden door de waterleiding, die naar de bron loopt (of er van komt ?).

- In de ene helft ligt de grote markt, meerdere herbergen en een bewaarhuis voor de bezetenen, die hier niet los mogen lopen; van deze heeft Jezus er reeds enige, die Hem met andere zieken aangebracht werden, genezen.
- In de andere helft ligt in de nabijheid van de bron het openbaar gebouw, dat voor bruiloften en andere feesten bestemd is. Zijn dakterras komt gelijk met het niveau van de bron. Zijn ingang ziet niet naar de kant van de bron, maar afwaarts in de tegenovergestelde richting. Van zijn voorhof daalt een gang tussen wanden of aftuiningen van levend groen enige honderden schreden ver de straat af tot bij het punt, waar het voorhof van de synagoge begint. Dit betekent (die lovergang heeft) ongeveer twee derde van de lengte der straat. Ook leiden toegangen uit de kringvormige straten erheen, maar het volk mag niet te allen tijde deze wegen gebruiken, en zelfs op feesten slechts met een bijzondere vergunning.

Heden werd dit feesthuis gedurende de gehele morgen versierd. *Ondertussen hield Jezus zich met zijn leerlingen in de herberg op, en daar kwamen lieden uit alle standen tot Hem, mannen en vrouwen, om onderricht, raad en troost te ontvangen.* Hieronder waren ook enige van die weduwen en enige oude mannen, die

door omgang met de heidenen in hun geweten vaak verontrust waren.

1323.

Ook de huwelijksparen waren lang bij Jezus. Hij sprak met de bruiden alleen, en wel met elke van hen in het bijzonder; het was als een biecht, waarop onderricht en vermaning volgde.

- *Hij vroeg hun waarom zij trouwden?*
- *Of zij aan het kruost dachten en aan de zaligheid van hun kinderen, aan de zaligheid die de vrucht is van de vrees voor God?*
- *Of zij voornemens waren tucht en maat in acht te nemen, of slechts op eigen lust en begeerlijkheid bedacht waren?*

De meesten waren hierin niet onderricht en zij gingen ontroerd en ernstiger van Jezus weg. *Op dezelfde manier onderrichtte Jezus ook de bruidegoms.*

Gedurende deze onderrichtingen waren de familieleden van de toekomstige echtgenoten bezig met het feesthuis, de lovergang en de trouwplaats te versieren en een kleine maaltijd te bereiden. Over de groene wandelweg die boven open was, werden hier en daar zegebogen opgericht en de loofwanden met tapijten, bloemenkronen en vruchten behangen. Ook werden (aan de buitenkant) trappen en terrassen aangelegd, om vandaar boven in de wandelgang neer te kunnen zien.

Vóór de synagoge was een speciale open loofhut opgericht, waarin rondom vele mooie, in bakken groeiende boompjes geplaatst waren. In de voorhoven, pleinen en loofhutten rond het feesthuis zag ik de mensen allerhande toebereide eetwaren aanbrenge. Al wie uit de stad daar iets bracht, nam deel aan het feest. Zij brachten de spijzen aan in een soort van lange, platte

kisten, die ook tevens tot tafel dienden (cfr. fasc. 1, nr. 13, voetnoot 31 en fasc. 14, nr. 495, voetnoot 236).

De spijzen, broden en kleine kruiken stonden overdekt daarin en konden door kleine zijopeningen door de gasten, die deze plaatsen bezetten, eruit getrokken worden. Op de kisten werd een tapijt gespreid, waarop zij aten. Deze kisten waren lage, maar lange gevlochten korven, waarin onder een deksel de spijzen stonden, die door de zijopeningen eruit gehaald werden. De gasten lagen vóór deze zijopeningen op tapijten en kussens.

1324.

In de loofhut waarin het huwelijk moest plaats hebben, was een troonhemel van tapijten opgericht. Jezus en zijn leerlingen gingen op hun verzoek erin. Daar er onder de toekomstige echtgenoten mannen waren, die te voren heidenen geweest waren, kwamen ook heidense wijsgeren en andere heidenen de trouw bijwonen, maar zij bleven toch op een bescheiden afstand.

De 7 bruiden en hun bruidegoms⁷¹⁶ kwamen van tegenovergestelde zijden aan, voorafgegaan door meisjes en jongens, die met kransen versierd waren en muziek maakten; zij werden opgeleid door hun gezellen en gezellinnen en waren omgeven door hun verwanten. De hele stoet trad onder de lange open loofhut.

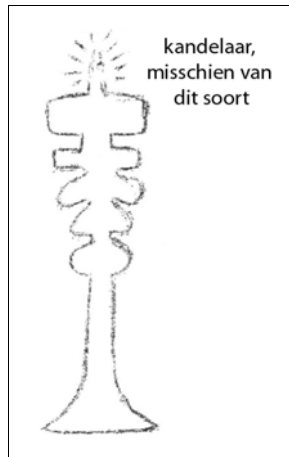
- De bruidegoms droegen lange mantels, en om hun kleed gordels met neerhangende uiteinden. Er prijkten lettertekens op; zij droegen witte schoenen en hielden gele doeken in de hand.

⁷¹⁶ Zeven paren. – Dit groot aantal houdt verband met de tijd van het jaar.

In het Oosten trouwde men eertijds, zowel als nu, aan het einde van de oogst, om de grote onkosten die gedaan moesten worden, te kunnen dekken en om voldoende eetwaar te hebben, en ook wat de bruidegom betreft, de bruidsprijs te kunnen betalen. Vermoedelijk kwam het ook goedkoper uit, wanneer meerdere paren de bruiloft gemeenschappelijk hielden.

Een huwelijksfeest duurde ook 7 dagen.

- De bruiden droegen zeer mooie witte klederen van fijne wol, overal met goudbloemen en strepen versierd. Hun haren, waaronder ook gele, hingen als een net op de rug en waren met parelen en gouddraad doorvlochten. Beneden waren ze omgelegd tot een zoom of rand. De sluier hing over hun nek en aangezicht neer. Op het hoofd zelf hadden zij een ring of kroon met 3 omhoog staande uitsteeksels of tanden en met een hoger beugel van voren, waarachter zij de sluier konden opslaan. Zij droegen ook een kroontje van pluimen of zijde. Verscheidene van die sluiers waren zeer glanzend, als waren ze van zijde of enige andere zeldzame stoffe of weefsel. Zij hadden lange vergulde fakkels in de handen, gelijkend op kandelaars zonder voet (cfr. fasc. 2, nr. 66).

Boven brandden er lichten of lampen in. Zij hielden elkander vast met een zwarte of donkerkleurige doek en hadden ook witte schoenen aan, of liever sandalen, want ze bedekten de voet niet geheel.

Bij de trouw die vóór de rabbijn geschiedde, werden vele gebruiken onderhouden, die ik niet meer nauwkeurig in volgorde weet te herhalen. Er werden rollen, die, zo ik meen,

huwelijksakten of verbintenissen waren, en ook gebeden afgelezen.

1325.

Het paar trad onder de troonhemel. De verwanten wierpen tarwegraan naar hen en spraken een zegen uit. De rabbijn kwetste de bruid en de bruidegom aan de kleine vinger en liet een druppel bloed van ieder in een beker wijn vloeien en dezen dronken zij samen uit. Dan gaf de bruidegom de beker aan iemand achter hen en de beker werd in een bekken met water gelegd. Zij lieten ook wat bloed in hun handholte vloeien, en, elkander de hand reikend, wreven zij dit elkaar in de handen. Daarna werden de wonden met een wit lint of draad verbonden en de trouwringen gewisseld. Ik meen dat zij later 2 ringen aan de hand hadden, één aan de kleine vinger en één aan de wijsvinger.

Ondertussen werd een geborduurde doek of baan op het hoofd van beiden gelegd. De bruid nam de fakkel die haar bruidsmeisje ondertussen had bewaard, met de zwarte doek in de rechterhand en gaf hem in de rechterhand van de man. Deze nam hem nu in de linkerhand en plaatste hem in de linkerhand van de bruid, die hem aan haar bruidsmeisje weergaf. Ook werd een beker wijn gezegend, waaruit alle verwanten dronken.

Zodra de bruid nu getrouwd was, namen haar bruidsmeisjes haar het hoofdsieraad af en legden haar een sluier op. Hierbij bemerkte ik dat het grote haarnet vals haar was. Nu trokken het eerst de bruiden met hun gevolg in optocht naar het feesthuis door de groene lovergang. De mannen volgden onder de zegenwensen van de toeschouwers. Het duurde lang eer alles geëindigd was. In het feesthuis vertoefde men een korte tijd om een verkwikking te nemen.

Jezus ging met de zijnen en de wijsgeren een weinig wandelen. *Hij onderrichtte hen op die tocht.* De nieuw-getrouwden en hun gezelschap gingen dan naar de tuin van de baden bij de waterleiding, waar zij zich met spelen verlustigden.

's Avonds werd in de synagoge voor de getrouwden een lering gehouden; nadat de rabbijnen lang gesproken hadden, deden zij Jezus het aanbod de nieuwe echtgenoten op zijn beurt te onderrichten. *Dan sprak Jezus nog over de echt en zijn betekenis, over de gehoorzaamheid van de vrouwen, de plicht in de huwelijksstaat, waarin de echtgenoten zich moeten heiligen.* Een maaltijd zag ik hierna niet meer.

Vervolg van de trouwplechtigheden.

1326.

20 mei = 4 Sivan. –

Jezus is met Mnason, de wijsgeren en enige mannen heden niet meer naar de bruiloft gekomen.

Hij ging 's morgens uit, *onderrichtte bij verscheidene boerderijen groepen arbeiders* die de velden ontruimden, arenlezers die de overgebleven aren afsneden en verzamelden. Zo bracht Hij de gehele dag door, nu wandelend, dan rustend.

Eindelijk was een grote menigte volk om Hem verzameld en *Hij leerde over het Pinksterfeest (dat overmorgen gevierd*

wordt), *over de wetgeving op de Sinai en over de nabijheid van de voltooiing van de Wet*. Er was geen maaltijd; zij aten hier en daar met de mensen een stuk brood en 's avonds keerde Jezus terug.

Gisteren werden de huwelijksinzegeningen door 3 rabbijnen verricht en niettemin duurde de plechtigheid wel 4 uren. Pas deze morgen begonnen de eigenlijke vermakelijkheden. De 7 paren en alle vrienden en vele gasten trokken mooi uitgedost, onder het spel der muziek, naar het feesthuis.

Ook de leerlingen van Jezus waren er tegenwoordig, doch zij namen er slechts als dienaren deel aan. Gebak en vruchten op sierlijke schotels werden door de aanwezigen aan de huwelijksparen aangeboden; hieronder waren vergulde appels, waarop allerhande vergulde kruiden en bloempjes gestoken waren.

Ook kwamen scharen kinderen met gezang en muziek. Het waren vreemde kinderen die zongen en speelden om den brode; zij kregen geschenken en gingen dan weer weg. Hierna speelden de 3 gewezen blinde kinderen en dan nog andere koren uit de stad en er werd een eigenaardige speciale dans uitgevoerd: zij dansten in een langwerpige rechthoekige loofhut op gekussende grond, die wiegend op en neer ging. Ik meen dat het planken waren die doorbogen, doordat ze op een dikke laag gras of wat ook anders, gelegd waren. De dansers stonden in 4 dubbele rijen, die met de rug naar elkander gekeerd waren. Mekaar de handen met de doeken vattend, dansten de paren beurtelings van de eerste plaats der eerste rij naar de laatste plaats van de vierde rij, en alles was weldra in een slingerende beweging (cfr. fasc. 12, nr. 379, voetnoot 141). Zij huppelden niet, maar brachten het gehele lijf in beweging, dat zij bevallig heen en weer wiegden, alsof zij geen benen aan het lijf hadden.

1327.

Tenslotte kwamen alle huwelijksparen in het midden dansen, en de anderen dansten er omheen in een kring. De bruiden en andere vrouwen hadden hun sluiers in de gouden beugels van hun hoofdsieraad een weinig opgeschort. Jezus' leerlingen dansten niet mee en de dans duurde vrij lang.

Daarna nam men nog allerlei verversingen, die in de vier hoeken van de loofhut op sierlijke tafeltjes tentoongesteld waren. Daarna trokken zij weer met de muziek aan het hoofd de stad uit naar de badtuin, die bij de waterleiding en vóór dezelfde weg buiten de stad gelegen was. De Joden van deze stad zijn zelfstandig⁷¹⁷; hun onafhankelijkheid steunt op oude voorrechten; zij moeten alleen hun belastingen betalen en genieten voor het overige zelfbestuur; zij hebben de grond aangekocht en de stad gebouwd. Wel heeft men hun reeds wegens hun voorrechten moeilijkheden veroorzaakt, maar zij hebben ze behouden en zich kunnen handhaven.

In de badhof werden in de loofhutten en op grasperken allerlei spelen gedaan; ze bestonden hoofdzakelijk in lopen, springen en werpen naar een doelwit. Mannen en vrouwen speelden gescheiden; het geschiedde voor kleine prijzen en boeten in geld, gordels, kleine stukken stoffe en doeken voor om de hals. Wie zulks niet had, bestelde het bij een kramer, die met zijn voorraad in de nabijheid geïnstalleerd was. De oudsten ontvingen de winsten en boeten en deelden die aan de armen uit, die naar de spelen stonden toe te zien.

⁷¹⁷ Zelfstandig. – Dit voorrecht wisten de Joden in vele steden te bekommen, b.v. te Alexandrië, volgens Flavius Josephus. Ook te Efeze genoten zij aanzienlijke voorrechten.

In Géogr. univ. is vermeld een onafhankelijke groep Joden in het district Kheiber in Arabië ten noordoosten van Medina.

In Abessinië vormden zij een echte onafhankelijke staat; zie fasc. 17, nr. 710, voetnoot 344.

De bruiden en jonge dochters hadden ook ring- en kringspelen. Hun kleed was tot bij de knieën opgeschort; daaronder waren hun benen met witte banden omwonden; hun sluiers waren opgelicht en op het hoofd achter de voorhoofdbeugel en de zijtanden van de kroon gelegd; zij zagen er mooi en flink uit; zij hielden mekaar met de linkerhand aan de gordel vast en vormden een kring. Terwijl deze gedurig ronddraaide, wierp ene van hen met de rechterhand een appel naar een andere, die hem moest trachten te snappen. Miste zij hem, dan moest zij onder het draaien van de kring zich buigen en hem van de grond oprapen; zij speelden nog andere spelen en eindelijk een laatste spel met de mannen tezamen; zij gingen in rijen op het gras tegenover elkander zitten en wierpen elkaar door een geul gele zachte vruchten toe. Als deze botsten, barstten ze open en allen proestten het uit van het lachen.

Tegen avond trokken zij stoetsgewijs naar het feesthuis terug; het was een vrolijke optocht. De nieuw-getrouwden werden op rijk versierde ezels afgehaald, die voor de vrouwen met dwarszittingen gezadeld waren. De muziek ging voorop en allen volgden met grote vreugd tot in het feesthuis, waar nog een maaltijd gehouden werd.

De bruidegoms gingen ook nog tot de rabbijnen en legden in de synagoge de belofte van onthouding af gedurende zekere feesttijden⁷¹⁸. Zij moesten een boete volbrengen, indien zij hun belofte ontrouw waren; zij beloofden ook in de Pinksternacht gezamenlijk te zullen waken en die nacht in gebeden door te zullen brengen.

⁷¹⁸ De gewoonte om zich op sommige heiligdagen van het huwelijk te onthouden, bestaat ook nog bij de Mohammedanen (Géographie universelle. V, 169).